908
K22

KARTALI

Ára: 95 Ft

KISBÍRÓ KALENDÁRIUMA 1994

KÖZPONTI KÖNYVTÁR
Tulajdona
24 461
KARTAL

KARTALI KISBÍRÓ KALENDÁRIUMA 1994

A kalendárium megjelentetésekor anyagi támogatást adott
LADOS JÓZSEF (Kartal, Bocskai út)

A kiadvány összeállításában közreműködött:

Szerkesztő:
LÁSZLÓNÉ HERR PIROSKA

Munkatársak:
BLAUBACHER JÁNOS
BÚTH EMILIA
GERGELY LÁSZLÓ
HORVÁTH ÁRPÁD
KISS JULIANNA
LADÓCSY LÁSZLÓ
REHOROVSZKY GÁBOR

Fedélterv:
LADÓCSY LÁSZLÓ

Köszönjük mindazok segítségét, akik írásaikkal, adatgyűjtéssel, fényképekkel vagy bármi más módon segítették a szerkesztők munkáját.

KARTALI KISBÍRÓ KALENDÁRIUMA
A Kartali Érdekvédelmi Kör kiadványa
Felelős kiadó: Horváth Árpád
Felelős szerkesztő: Lászlóné Herr Piroska
Bejelentés száma: 2/1990. 06. 02./KÉK
Cím: Kartali Kisbíró
2173 Kartal, Iskola tér 1. (Általános Iskola)
Készült: TYPOVENT Kft. Gödöllő
1000 példányban

TARTALOM

Mi gyűjtöttük – Búth Emília 4
Kedves Olvasó! 5
Tóparti ház – Martonné Homok Erzsébet 30
László Mihály versei 33
Az aratás – Hegyi Jánosné 36
Kiss Ferenc – Anyámnak a levél 38
Kiss János – Anyám igaz szava 40
Kiss István – Örökké II. 42
Kartali Deák Mihály versei 44
Forgatható köpönyegek – Hegedűs Lajos 45
Édesanyámnak – Gelencsér Anna Zsuzsanna 46
Kiss Julianna – Emlékezetes nap 48
Búth Emília versei 50
Bár, ez csak egy bár – Barabás Tamás 52
Szászi Tibor versei 54
Tarka lepke – Zatureczki Ágnes 55
Rehorovszky Krisztina versei 56
Jagarics Mária versei 57
Fodor Sándorra emlékezünk 58
Emlékek – Sápi Jánosné 62
Mit jelent – Búth Emília a keresztnevekről 67
Ruszkainé Bodai Julianna – Házunk, kertünk 68
Kiss Julianna – Az emlékmű 71
Az év krónikája – Szlepák Lajos lelkész 72
A Művelődési Ház életéből 76
A könyvtári élet – Bognárné Oláh Edit 79
Sportélet 93 – Száraz József 80
Kartal mezőgazdasága a II. világháború után 82
Parasztsors-parasztgondok 1919–1944 89
Kordokumentumok 91
Kartal adatai 98
Az iskola életéből 104
Receptek 106
Busz menetrend 110
Vasúti menetrend 112
Közérdekű intézmények fogadóórái 113
Fotósarok 117

Búth Emília

MI GYŰJTÖTTÜK

a papírszalvétát,
a gyufáscímkét
és
a csokipapírt
és
a sztaniolt.

Lehet, hogy mi ezért
nem szemetelünk
az utcán... – vagy
minden
megszépül, ami volt?!

Búth Emília

KEDVES OLVASÓ!

Szerkesztőtársaim nevében kívánok az 1994-es esztendőre bort, búzát, békességet, s nyugalmas hétköznapokat!

Kívánom, hogy ünnepeiket sok öröm övezze!

Forgassák az immár 4. KISBÍRÓ kalendáriumot hasznosan, s szeretettel.

Nem volt könnyű az elmúlt négy esztendő, s mindig csak reménykedhettünk benne, hogy a következő könnyebb lesz. Így van ez most is. Ám ha arra gondolunk, hogy körülöttünk háború dúl, az emberek nincstelenül menekülnek aprólékos gonddal felépített otthonaikból, szabad-e elégedetlenkednünk?

S mennyi apró öröm mellett megyünk el nap-mint nap, melyek összerakosgatása már egy boldog napot jelenthet?

Bízunk benne, hogy a kiadvánnyal mi is hozzájárulhattunk apró örömeikhez.

Lászlóné Herr Piroska

JANUÁR
Boldogasszony hava

Boldog új évet –,
micsoda közhely, mégis
zsebrevágod
s kezed megmelegíti
egy leendő kézfogás.

1. Szombat	Újév, Fruzsina
2. Vasárnap	Ábel
3. Hétfő	Genovéva, Benjámin
4. Kedd	Titusz, Leona
5. Szerda	Simon
6. Csütörtök	Boldizsár
7. Péntek	Attila, Ramona
8. Szombat	Gyöngyvér
9. Vasárnap	Marcell
10. Hétfő	Melánia
11. Kedd	Ágota
12. Szerda	Ernő
13. Csütörtök	Veronika
14. Péntek	Bódog
15. Szombat	Lóránt, Loránd
16. Vasárnap	Gusztáv
17. Hétfő	Antal, Antónia
18. Kedd	Piroska
19. Szerda	Sára, Márió
20. Csütörtök	Fábián, Sebestyén
21. Péntek	Ágnes
22. Szombat	Vince, Artur
23. Vasárnap	Zelma, Rajmund
24. Hétfő	Timót
25. Kedd	Pál
26. Szerda	Vanda, Paula
27. Csütörtök	Angelika
28. Péntek	Károly, Karola
29. Szombat	Adél
30. Vasárnap	Martina, Gerda
31. Hétfő	Marcella

Vásárok

Hatvan: 18. OÁK
9–23. autó

Január:

5.	1 ó.	0 p.	Utolsó n.
12.	0 ó.	10 p.	Újhold
19.	21 ó.	27 p.	Első n.
27.	14 ó.	23 p.	Holdtölte

Január régi magyar neve: Boldogasszony hava. A csillagászati év megfelelő hónapja után Vízöntő havának is nevezik. A hónap névadója Janus, a kezdet és a vég istene volt, neki tulajdonítható, hogy a korábbi márciusi, majd szeptemberi évkezdés helyett a rómaiak utóbb január 1-vel kezdték az évet.

A január 1. évkezdetet XIII. Gergely pápa naptárreformja tette általánossá a katolikus országokban (1582).

A hónap ábrázolása: hólepelbe öltözött ifjú, aki jobbjában a Vízöntő jelét tartja, vagy érett férfiúként oldalán köszörűkövet, jobbjában metszőkést tart, baljában más mezőgazdasági szerszámokat cipel, lábánál pedig a növekvő világosságot jelképező kakas kuporog.

Időjóslás:

- Ha újév napja világos, a termés nem lesz hiányos.
- Ha újév reggelén veres az ég,
  szeles lesz az idő.

Szólásmondás, találós kérdés

- Ordít, mint a fába szorult féreg
- Bekötik a fejét
- Barlang mélyén alszom télen, nyáron málnán élek (medve)
- Északon a jéghegyeken cammogok, és fókát eszem (jegesmedve)
- Mikor fekszel, ő akkor kél egyszer egészen, máskor fél, Nincsen tüze, mégis lámpás, a vándornak szinte áldás (hold).

Takács Béla 7. b. : Tél

FEBRUÁR
Böjtelő hava

Most fordul másik-oldalára a mag, hogy zöldet álmodjon. Nehogy felébresszétek?! Se Nap, se HÓ –, csak fázna?!

1. Kedd	Ignác
2. Szerda	Karolina, Aida
3. Csütörtök	Balázs
4. Péntek	Ráhel, Csenge
5. Szombat	Ágota, Ingrid
6. Vasárnap	Dorottya, Dóra
7. Hétfő	Tódor, Rómeó
8. Kedd	Aranka
9. Szerda	Abigél, Alex
10. Csütörtök	Elvira
11. Péntek	Bertold, Marietta
12. Szombat	Livia, Lidia
13. Vasárnap	Ella, Linda
14. Hétfő	Bálint, Valentin
15. Kedd	Kolos, Georgina
16. Szerda	Julianna, Lilla
17. Csütörtök	Donát
18. Péntek	Bernadett
19. Szombat	Zsuzsanna
20. Vasárnap	Aladár, Álmos
21. Hétfő	Eleonóra
22. Kedd	Gerzson
23. Szerda	Alfréd
24. Csütörtök	Szökőnap
25. Péntek	Mátyás
26. Szombat	Géza
27. Vasárnap	Edina
28. Hétfő	Ákos, Bátor

Február

3.	9 ó	6 p.	Utolsó n.
10.	15 ó.	30 p.	Újhold
18.	18 ó.	47 p.	Első n.
26.	2 ó.	15 p.	Holdtölte

A hónap régi magyar neve: Böjtelő hava. Keresztény időben a február a böjt első hava lett, mivel a nagyböjt kezdete rendszerint ebbe a hónapba esik. Nevezték Halak havának is, mivel február 21. és március 20-a között a Nap a halak jegyében jár. Februa, azaz „Engesztelő" volt Mars isten anyjának, Júnónak egyik mellékneve. Februa adott életet Marsnak, Mars havának, márciusnak. Februárt esőszínű ruhába öltözött repülő alakként ábrázolták, jobbjában a halak jelképével.

Vásárok:

Aszód:	19. OÁK
Hatvan:	22. OÁK
Hatvan:	13. autó
Hatvan:	27. autó

Időjóslás:

- Ha Mátyásnak könnye csordul, könnyen ecet lesz a borbul.
- Ha február nem volt deres, húsvét napja hideg lészen.

Szólásmondás, találós kérdés

- Megüti a bokáját (baja lesz belőle) – Bottal üthetjük a nyomát – Ravasz, mint a tavasz
- Két füle van, mégsem hall (fazék, lábos)
- Egy istállóban harminckét fehér ló, közepén a veres torony (32 fog és a nyelv)
- Két szomszéd lakik egymás mellett, mindenkit látnak, csak egymást nem láthatják.
  Ha tükörbe pillantasz, kitalálod (a szem).
- Fenn lakom az égen, melegít a fényem, sugárból van a bajszom: este van ha alszom (a Nap)

Hentschel Antal kiállításából

MÁRCIUS
Böjtmás hava

Megadja magát
a hóvirág, de kinek?
Tavasznak? Télnek?
Aranyszőrű bárány, vagy
fekete –, hát nem mindegy?

1. Kedd	Albin
2. Szerda	Lujza
3. Csütörtök	Kornélia
4. Péntek	Kázmér
5. Szombat	Adorján, Adrián
6. Vasárnap	Leonóra, Inez
7. Hétfő	Tamás
8. Kedd	Zoltán
9. Szerda	Franciska, Fanni
10. Csütörtök	Ildikó
11. Péntek	Szilárd
12. Szombat	Gergely
13. Vasárnap	Krisztián, Ajtony
14. Hétfő	Matild
15. Kedd	Kristóf
16. Szerda	Henrietta
17. Csütörtök	Gertrud, Patrik
18. Péntek	Sándor, Ede
19. Szombat	József, Bánk
20. Vasárnap	Klaudia
21. Hétfő	Benedek
22. Kedd	Beáta, Izolda
23. Szerda	Emőke
24. Csütörtök	Gábor, Karina
25. Péntek	Irén, Irisz
26. Szombat	Emánuel
27. Vasárnap	Hajnalka
28. Hétfő	Gedeon, Johanna
29. Kedd	Auguszta
30. Szerda	Zalán
31. Csütörtök	Árpád

Március

4.	17 ó.	53 p.	Utolsó n.	
12.	8 ó.	5 p.	Újhold	
20.	13 ó.	14 p.	Első n.	
27.	12 ó.	9 p.	Holdtölte	

Március régi neve: Böjtmás hava. Az elnevezés arra utal, hogy a március a böjt második hónapja. A Kos havának is nevezik, a III. 21-ével kezdődő új csillagászati év első hónapjáról. Az elnevezés a latin Martius hónapnévből ered. Annyit tesz: Mars (Isten) hava. Márciust régente tüzes ifjú személyesítette meg. Marshoz illően sisakban, vörös és fekete ruhában ábrázolták, vállán szárnyakkal. Jobbján a Kos jelét tartotta virágkoszorúban, baljában serleget emelt. Színültig töltve a mediterrán tavasz terményeivel.

Vásár:

Aszód:	19. OÁK
Hatvan:	22. OÁK
Hatvan:	13–27. autó
Gödöllő:	13–27. OÁK

Időjóslás:

- Amilyen a Franci napja, olyan lesz egész hónapja
- Gergely napja ritka, hogy jó, hideg, szeles, sokszor van hó.

Szólásmondás, találós kérdés:

- Agár után hetedik vagy (mondják a gyereknek, ha az ételből a felnőtt előtt akar szedni).
- Mindig a tojást költi (mindig otthon ül)
- Piros tojásból kelt (feltűnően szép)
- Kék mezőben szép arany nyáj legelész, mellette egy fényes pásztor heverész. Nappal keresem, sehol sem találom (a Hold meg a csillagok)
- Van nekem egy váram, abban van egy sárga rózsa. Ha valaki a sárga rózsámat meg akarja látni, akkor az én váramat le kell rombolnia (tojás)
- Vigyázz rá, mert nagyon ravasz, s hamar becsap –ő a (tavasz)

Fotó: B. Ágnes **Róka a fenyőharaszti kastély udvarán**

ÁPRILIS
Szent György hava

Kétarcú reggel.
Köpönyegforgató nap –,
ecpecc, kimehecc?!
Magadra vess angyalom,
én megmondtam –, jó kis hecc?!

1. Péntek	Hugó	
2. Szombat	Áron	
3. Vasárnap	Buda, Richárd	
4. Hétfő	Izidor	
5. Kedd	Vince	
6. Szerda	Vilmos, Bíborka	
7. Csütörtök	Herman	
8. Péntek	Dénes	
9. Szombat	Erhard	
10. Vasárnap	Zsolt	
11. Hétfő	Leó, Szaniszló	
12. Kedd	Gyula	
13. Szerda	Ida	
14. Csütörtök	Tibor	
15. Péntek	Anasztázia, Tas	
16. Szombat	Csongor	
17. Vasárnap	Rudolf	
18. Hétfő	Andrea, Ilma	
19. Kedd	Emma	
20. Szerda	Tivadar	
21. Csütörtök	Konrád	
22. Péntek	Csilla, Noémi	
23. Szombat	Béla	
24. Vasárnap	György	
25. Hétfő	Márk	
26. Kedd	Ervin	
27. Szerda	Zita	
28. Csütörtök	Valéria	
29. Péntek	Péter	
30. Szombat	Katalin, Kitti	

Április

3.	3 ó.	55 p.	Utolsó n.	
11.	1 ó.	17 p.	Újhold	
19.	3 ó.	34 p.	Első n.	
25.	20 ó.	45 p.	Holdtölte	

A hónap régi magyar neve: Szent György hava, amit legnépszerűbb szentje után kapott. Áprilist régen a Bika havának is nevezték, mivel időszámításunk előtt IV. 21. után a Nap már a Bika csillagképében tartózkodott. E hónapnak Romulus adott nevet, isteni anyjának – Vénusnak etruszk neve után. (Apru lásd görög Aphrodité). Április antik eredetű megszemélyesítője zöld ruhás, mirtuszkoszorús ifjú, szárnyakkal, jobbjában ibolya és más virágok koszorújában a Bika jele, baljában kosár zsenge borsóval, zöldbabbal, articsókával, mandulával.

Vásár:

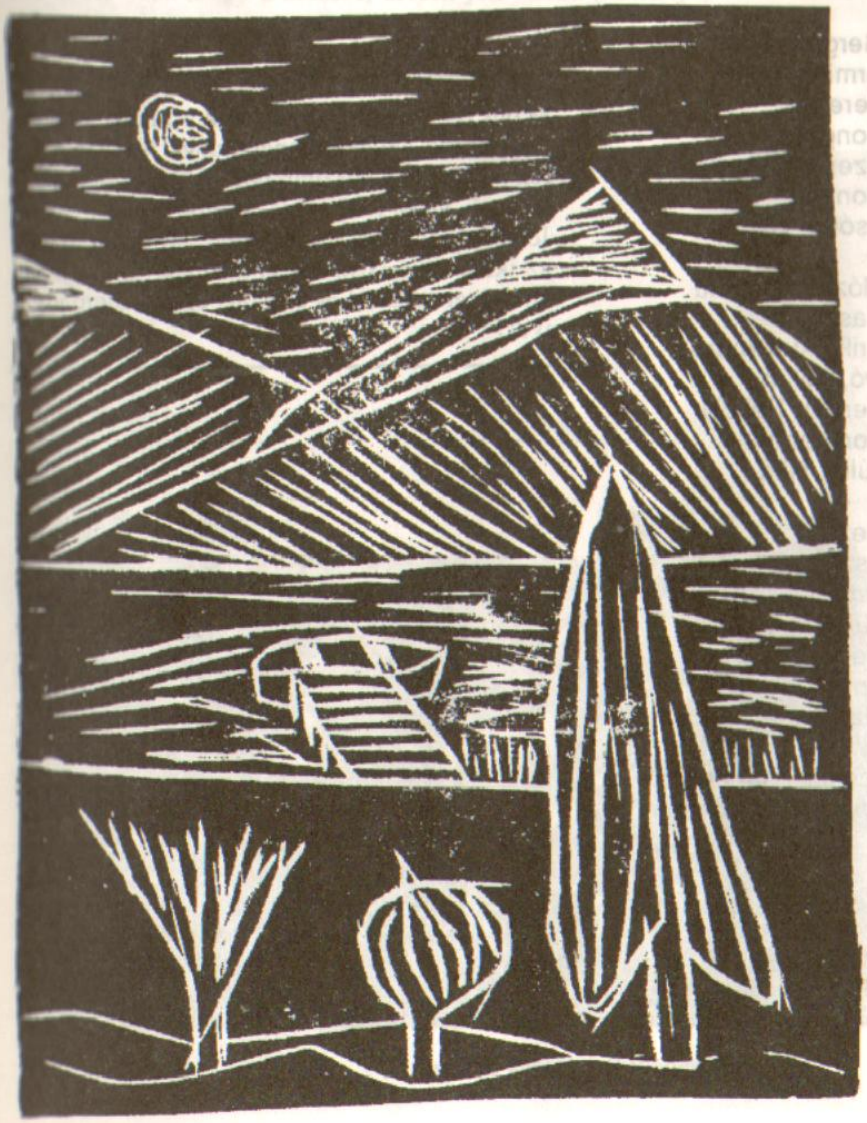
Aszód:	23. OÁK
Hatvan:	22. OÁK
Hatvan:	13–27. autó
Gödöllő:	10. 24. OÁK

Időjóslás:

- Ha áprilisban az ég zeng, jó és hasznos időt jelez
- Derült virágvasárnap: jó esztendő, nedves virágvasárnap: minden veszendő.

Szólásmondás, találós kérdés

- Kezet fog mindenkivel, aki jön, vagy megy (kilincs)
- Heten vannak, mint a gonoszok
- Megy, mint a karikacsapás (jól megy valami)
- Foga van, de mégsem harap (fésű)
- Uralkodik mindenhol, veszekedik akárhol, falun ébresztő óra, városon jó vacsora (kakas)

Hegedűs László 7. b.: Tavasz

MÁJUS
Pünkösd hava

Csordultig pohár.
Csordultig szív. Csepp. Csepp.
Aranyat érő...
S zab szaporodjék, búza
bokrosodjék –, nincs késő!

1. Vasárnap	Fülöp, Jakab
2. Hétfő	Zsigmond
3. Kedd	Timea, Irma
4. Szerda	Mónika, Flórián
5. Csütörtök	Györgyi
6. Péntek	Ivett, Frida
7. Szombat	Gizella
8. Vasárnap	Mihály
9. Hétfő	Gergely
10. Kedd	Ármin, Pálma
11. Szerda	Ferenc
12. Csütörtök	Pongrác
13. Péntek	Szervác, Imola
14. Szombat	Bonifác
15. Vasárnap	Zsófia, Szonja
16. Hétfő	Mózes, Botond
17. Kedd	Paszkál
18. Szerda	Erik, Alexandra
19. Csütörtök	Ivó, Milán
20. Péntek	Bernát, Felicia
21. Szombat	Konstantin
22. Vasárnap	Júlia, Rita
23. Hétfő	Dezső
24. Kedd	Eszter, Eliza
25. Szerda	Orbán
26. Csütörtök	Fülöp, Evelin
27. Péntek	Hella
28. Szombat	Emil, Csanád
29. Vasárnap	Magdolna
30. Hétfő	Janka, Zsanett
31. Kedd	Angéla, Petronella

Május

2.	15 ó.	32 p.	Utolsó n.
10.	18 ó.	7 p.	Újhold
18.	13 ó.	50 p.	Első n.
25.	4 ó.	39 p.	Holdtölte

Május régi magyar neve: Pünkösd hava a hónap legjelesebb egyházi ünnepe után. Nevezték Ikrek havának. Valószínű, hogy a régi római Maia istennő, vagy férfi párja Maius volt a névadó. Jelképe zöldruhás, virágfüzéres ifjú, jobbjában az ikrek rózsakoszorús emblémájával, baljában kosár, tele eperrel és a május egyéb adományaival.

Vásárok:

Aszód:	21. OÁK
Hatvan:	17. OÁK
Hatvan:	8–22. autó

Időjóslás:

- Pongrác napi eső, zöldül már a mező
- Sok bort hoz a három ác, ha felhőt egyiken sem látsz

Szólásmondás, találós kérdés

- Éhes csikó abrakkal álmodik (arról álmodik, amire vágyik)
- A darázst ne szurkáld! (ne bosszantsd, mert dühös)
- Ne kanalazz más bögréjében (mindenki magáért felel)
- Búza között pirulok, piros színben virulok (pipacs)
- Hegyen-völgyön táncot jár, hazaviszik szegen áll (kasza)
- Tesznek hozzá kisebb, vesznek belőle, nő (gödör)
- Jóllakottan megy a mezőre, üresen jön vissza (tarisznya)

Tévériport készül a Hulladéktárolóban

JÚNIUS
Szent István hava

Térdzoknis csikó,
nyakán csengő, fut anyja
mellett, kötélen...
Kézenfogná, ha tudná.
S rugná, mint fia, a port.

1.	Szerda	Tünde
2.	Csütörtök	Kármen, Anita
3.	Péntek	Klotild
4.	Szombat	Bulcsu
5.	**Vasárnap**	Fatime
6.	Hétfő	Norbert, Cintia
7.	Kedd	Róbert
8.	Szerda	Medárd
9.	Csütörtök	Félix
10.	Péntek	Margit, Gréta
11.	Szombat	Barnabás
12.	**Vasárnap**	Villő
13.	Hétfő	Antal, Anett
14.	Kedd	Vazul
15.	Szerda	Jolán, Vid
16.	Csütörtök	Jusztin
17.	Péntek	Laura, Alida
18.	Szombat	Arnold, Levente
19.	**Vasárnap**	Gyárfás
20.	Hétfő	Rafael
21.	Kedd	Alajos, Leila
22.	Szerda	Paulina
23.	Csütörtök	Zoltán
24.	Péntek	Iván
25.	Szombat	Vilmos
26.	**Vasárnap**	János, Pál
27.	Hétfő	László
28.	Kedd	Levente, Irén
29.	Szerda	Péter, Pál
30.	Csütörtök	Pál

Vásár:

Hatvan: 21. OÁK
Hatvan: 12–26. autó

Június

1.	5 ó.	2 p.	Utolsó n.	
9.	9 ó.	26 p.	Újhold	
16.	20 ó.	56 p.	Első n.	
23.	12 ó.	33 p.	Holdtölte	
30.	20 ó.	31 p.	Utolsó n.	

Június régi magyar neve Rák hava, illetve Szent Iván hava. A hónap névadója Junó. A hónap jelképe sárgászöld ruhás repülő ifjú, fején éretlen kalászkoszorúval, jobbjában a hónap jegyének a Ráknak jelével, baljával a hónap terményeivel teli tál. Péter-Pál az aratás kezdete.

Időjóslás:

- Hogyha Medárd pityereg, negyven napig csepereg
- Ha Medárdon esett, a fű szépen kihajt, a szőlő is bőven terem, de a bor gyönge lesz

Szólásmondás, találós kérdés

- Belereked a fejszéje valamibe (felelőtlenül cselekszik)
- Bosszús mint a fiaszamár (megmakacsolja magát)
- Egy fejszéből valók (testvérek)
- Nem virágzik, mégis terem (gomba)
- Akkor vagyok legmelegebb, mikor hideg van, akkor vagyok leghidegebb, amikor meleg van (pince)
- Tálba nem teszik, késsel nem metszik, egész világ azzal nevelődik (levegő)
- Kerek, de nem alma, piros de nem rózsa (paradicsom)

Barátkozás

JÚLIUS
Szent Jakab hava

Á, a Balaton
kevés?! Egy lavór vizet
ide, barátom?!
Hűvös szoba, jó magány –,
lógázhatni a lábom.

1. Péntek	Tihamér, Annamária	
2. Szombat	Ottó	
3. Vasárnap	Kornél, Soma	
4. Hétfő	Ulrik	
5. Kedd	Emese, Sarolta	
6. Szerda	Csaba	
7. Csütörtök	Apollónia	
8. Péntek	Ellák	
9. Szombat	Lukrécia	
10. Vasárnap	Amália	
11. Hétfő	Nóra, Lili	
12. Kedd	Izabella, Dalma	
13. Szerda	Jenő	
14. Csütörtök	Örs, Stella	
15. Péntek	Henrik, Roland	
16. Szombat	Valter	
17. Vasárnap	Endre, Elek	
18. Hétfő	Frigyes	
19. Kedd	Emilia	
20. Szerda	Illés	
21. Csütörtök	Dániel, Daniella	
22. Péntek	Magdolna	
23. Szombat	Lenke	
24. Vasárnap	Kinga, Kincső	
25. Hétfő	Kristóf, Jakab	
26. Kedd	Anna, Anikó	
27. Szerda	Olga, Liliána	
28. Csütörtök	Szabolcs	
29. Péntek	Márta, Flóra	
30. Szombat	Judit, Xénia	
31. Vasárnap	Oszkár	

Július

8.	22 ó.	37 p.	Újhold	●
16.	2 ó.	12 p.	Első n.	◗
22.	21 ó.	16 p.	Holdtölte	○
30.	13 ó.	40 p.	Utolsó n.	◖

Július közhasználatú, magyar neve Szent Jakab hava, régen az Oroszlán havának is nevezték. Névadója Julius Ceasar, aki e hónap tizenkettedik napján született. Allegóriája sárga ruhás repülő ifjú, fején kalászkoszorúval. Jobbjában az oroszlán jele, baljában kosár, fügével, dinnyével és más gyümölcsökkel.

Vásár:

Hatvan:	19. OÁK
Hatvan:	10–24. autó
Gödöllő:	10. 24. OÁK

Időjóslás:

- Július a legzivatarosabb hónap
- Hangya sűrű halmot hord, hideg időt várhatod

Szólásmondás, találós kérdés

- Sovány, mint a hét szűk esztendő (szegény)
- A begyében van (mérges valakire)
- Búsul, mint akinek a szőlőjét megcsípte a dér (nagyon búsul)
- Bánja a béka a deret (fél a béka a hidegtől)
- A városokat elnyelem, a hegyeket elnyelem, pedig semmit sem eszem (köd)
- Két füle van, mégse hall, húzzák, ezt se mondja, jaj! Orra is van rendes, formás, nem ingerli tormás kolbász, mert szagolni nem tud vele. Amott a földön nyomát látni, tessék ezt most kitalálni (csizma)

Sőregi Anett 6. c. : Nyár

AUGUSZTUS
Kisasszony hava

Pillangók. Pernyék.
El-eltaposott pásztor-
tüzek. --- Fűteni?
Talán mégis korai
még új rőzsét gyűjteni...

1. Hétfő	Boglárka
2. Kedd	Lehel
3. Szerda	Hermina
4. Csütörtök	Domokos, Dominika
5. Péntek	Krisztina
6. Szombat	Berta, Bettina
7. Vasárnap	Ibolya
8. Hétfő	László
9. Kedd	Emőd
10. Szerda	Lőrinc
11. Csütörtök	Zsuzsanna, Tiborc
12. Péntek	Klára
13. Szombat	Ipoly
14. Vasárnap	Marcell
15. Hétfő	Mária
16. Kedd	Ábrahám
17. Szerda	Jácint
18. Csütörtök	Ilona
19. Péntek	Huba
20. Szombat	Szt.István ünnep
21. Vasárnap	Sámuel, Hajna
22. Hétfő	Menyhért, Mirjam
23. Kedd	Bence
24. Szerda	Bertalan
25. Csütörtök	Lajos, Patricia
26. Péntek	Izsó
27. Szombat	Gáspár
28. Vasárnap	Ágoston
29. Hétfő	Beatrix, Erna
30. Kedd	Rózsa
31. Szerda	Erika, Bella

Vásár

Aszód:	27. OÁK
Hatvan:	23. OÁK
Hatvan:	14. 28. autó

Augusztus

7.	9 ó.	45 p.	Újhold
14.	6 ó.	57 p.	Első n.
21.	7 ó.	47 p.	Holdtölte
29.	7 ó.	41 p.	Utolsó n.

Augusztus régi magyar neve: Kisasszony hava. Augusztus a szűz hava is egyben. A hónap asztrológiai jegyére utal és a nagy augusztusi Mária ünnepre: Nagyboldogasszony napjára. Névadója Augustus császár, ekkor nyerte el első consulatusát és hódította meg Egyiptomot. Augusztust tüzes ifjú jelenítette meg lángszínű ruhában, szárazságtűrő virágokkal ékesítve. Jobbjában Szűz jelét tartotta, baljában a hónap terményeivel.

Időjóslás:

- Ha Lőrinckor sár ragad, eheted a dinnyét magad
- Szeles idő lesz, ha: gyilkolja egymást a marha, vagy cicázik a birka, harapja egymást a ló.

Szólásmondás, találós kérdés

- Későn érő alma tovább tart (fontos az alapos munka)
- Egy férges diót sem adnék érte (semmit sem ér)
- Se oldala, se feneke mégis megáll a víz benne (felhő)
- Véka eső, köböl ár, arany eső hulldogál (ősz, falevelek)

Kvaka István: Önkéntes tűzoltóparancsnok

SZEPTEMBER
Szent Mihály hava

Mért raknád polcra
a fogócskát... a labda
is pattogna még?!
S az ég szakasztott olyan,
mint a tavaszi ég --- volt.

1.	Csütörtök	Egyed, Egon		
2.	Péntek	Rebeka, Dorina		
3.	Szombat	Hilda		
4.	**Vasárnap**	Rozália		
5.	Hétfő	Viktor, Lőrinc		
6.	Kedd	Zakariás		
7.	Szerda	Regina		
8.	Csütörtök	Mária, Adrienn		
9.	Péntek	Ádám		
10.	Szombat	Nikolett, Hunor		
11.	**Vasárnap**	Teodóra		
12.	Hétfő	Mária		
13.	Kedd	Kornél		
14.	Szerda	Szeréna, Roxána		
15.	Csütörtök	Enikő, Melitta		
16.	Péntek	Edit		
17.	Szombat	Zsófia		
18.	**Vasárnap**	Diána		
19.	Hétfő	Vilhelmina		
20.	Kedd	Friderika		
21.	Szerda	Máté, Mirella		
22.	Csütörtök	Móric		
23.	Péntek	Tekla		
24.	Szombat	Gellért, Mercédesz		
25.	**Vasárnap**	Eufrozina, Kende		
26.	Hétfő	Jusztina		
27.	Kedd	Adalbert		
28.	Szerda	Vencel		
29.	Csütörtök	Mihály		
30.	Péntek	Jeromos		

Szeptember

5.	19 ó.	33 p.	Újhold
12.	12 ó.	34 p.	Első n.
19.	21 ó.	0 p.	Holdtölte
28.	1 ó.	23 p.	Utolsó n.

A hónap régi magyar neve: Szent Mihály hava, Mérleg havának is nevezik. (A római naptár szerint szeptember = hetedik) Cesare Ripa ikonológus „Iconológia'' című könyvében rendszerezi a hónapok allegorikus ábrázolásait. Szeptembert repülő, nevető ifjú személyesítette meg, bíborruhában, fején köleskoszorúval. Jobbjában mérleggel, a hónap jelével, baljában a szőlővel és más gyümölccsel teli bőségszaru.

Vásár:

Hatvan:	20. OÁK
Hatvan:	11. 25. autó

Időjárás:

- Ha a gúzú nagy halmot gyűjt ősszel, számolj a nagy téllel
- Ha sok köd van ősszel, tavaszra sok csapadék várható

Szólásmondás, találós kérdések

- Hátul hordja az eszét, mint kondás a botját (később jön rá, mit kellene tennie)
- Okos, mint a fokos (ostoba)
- Felköti a kolompot (hangadó)

Kerékpárút építése a Posta környékén

Gáz főnyomócső építése Kartalon

OKTÓBER
Mindszent hava

Szőlőre darázs?
Hiszen mikor volt az? Már
megcsíphet a dér –,
hátmelengető napon,
a kispadon, aki fér...

1. Szombat	Malvin
2. Vasárnap	Petra
3. Hétfő	Helga
4. Kedd	Ferenc
5. Szerda	Aurél
6. Csütörtök	Brunó, Renáta
7. Péntek	Amália
8. Szombat	Koppány
9. Vasárnap	Dénes
10. Hétfő	Gedeon
11. Kedd	Brigitta
12. Szerda	Miksa
13. Csütörtök	Kálmán, Ede
14. Péntek	Helén
15. Szombat	Teréz
16. Vasárnap	Gál
17. Hétfő	Hedvig
18. Kedd	Lukács
19. Szerda	Nándor
20. Csütörtök	Vendel
21. Péntek	Orsolya
22. Szombat	Előd
23. Vasárnap	Gyöngyi
24. Hétfő	Salamon
25. Kedd	Blanka, Bianka
26. Szerda	Dömötör
27. Csütörtök	Szabina
28. Péntek	Simon, Szimonetta
29. Szombat	Nárcisz
30. Vasárnap	Alfonz
31. Hétfő	Farkas

Vásár

Aszód:	22. OÁK
Hatvan:	18. OÁK
Hatvan:	9–23. autó
Gödöllő	9–23. OÁK

Október

5.	4 ó.	55 p.	Újhold
11.	20 ó.	17 p.	Első n.
19.	13 ó.	18 p.	Holdtölte
27.	17 ó.	44 p.	Utolsó n.

A hónap harmadik dekádjában kezdődő csillagászati hónap után, és Mindszent hava, mely ünnepnap már novemberre esik, de a Skorpió első dekádjának halottak napjával együtt a legfontosabb ünnepe. (Ez a példa is mutatja, hogy a naptári hónapok legjelesebb időszakának a régiek a hónap utolsó harmadát tartották.) (Latin: október = nyolcadik) Október allegóriái: repülő ifjú, fején makkos tölgykoszorúval, jobbjában a skorpió jele, baljában kosár berkenyével, naspolyával, gesztenyével és gombával.

Időjóslás:

- Ősszel szokott ködfelhő lenni. A köd felszáll, ősz felleg lesz belőle (az idő a gazda mindenütt)

Szólásmondás, találós kérdés

- Lenyeli a békát (beletörődik valamibe)
- Megnő a szava (tekintélyt szerez)
- Májusi eső aranyat ér
- Addig hajlítsd a vesszőt, amíg gyenge! (addig neveld a gyereket, amíg nevelhető)
- A szabad mezőre gyakran kisétálok, pedig kis házamtól soha meg nem válok (csiga)

Sőregi Anett 6. c. : Ősz

NOVEMBER
Szent András hava

Megint fejfák és
megint kései könnyek.
Hová is bújnál
Isten elől máshová?...
a lábaihoz --- rögnek.

1. Kedd	Marianna
2. Szerda	Achilles
3. Csütörtök	Győző
4. Péntek	Károly
5. Szombat	Imre
6. Vasárnap	Lénárd
7. Hétfő	Rezső
8. Kedd	Zsombor
9. Szerda	Tivadar
10. Csütörtök	Réka
11. Péntek	Márton
12. Szombat	Jónás, Renátó
13. Vasárnap	Szilvia
14. Hétfő	Alíz
15. Kedd	Albert, Lipót
16. Szerda	Ödön
17. Csütörtök	Hortenzia, Gerő
18. Péntek	Jenő
19. Szombat	Erzsébet
20. Vasárnap	Jolán
21. Hétfő	Olivér
22. Kedd	Cecilia
23. Szerda	Kelemen, Klementina
24. Csütörtök	Emma
25. Péntek	Katalin
26. Szombat	Virág
27. Vasárnap	Virgil
28. Hétfő	Stefánia
29. Kedd	Taksony
30. Szerda	András, Andor

November

3.	14 ó.	35 p.	Újhold	
10.	7 ó.	14 p.	Első n.	
18.	7 ó.	57 p.	Holdtölte	
26.	8 ó.	4 p.	Utolsó n.	

A hónap régi magyar neve a hónap legjelentősebb szentje után Szent András hava, Nyilas havának is nevezik. (A római naptár szerint a latin november = kilencedik.)
A hónapot őszi lombszín ruhájú repülő ifjú jelképezte, fején bogyós olajág koszorúval (november az olajbogyószüret kezdete). Az alak baljában a hónap terményeivel, répa és káposztafélékkel teli tálat tart, jobbjával pedig a Nyilas jelét, hiszen nov. 23. a Nyilas „védjegyű" csillagászati hónap kezdete.

Vásár

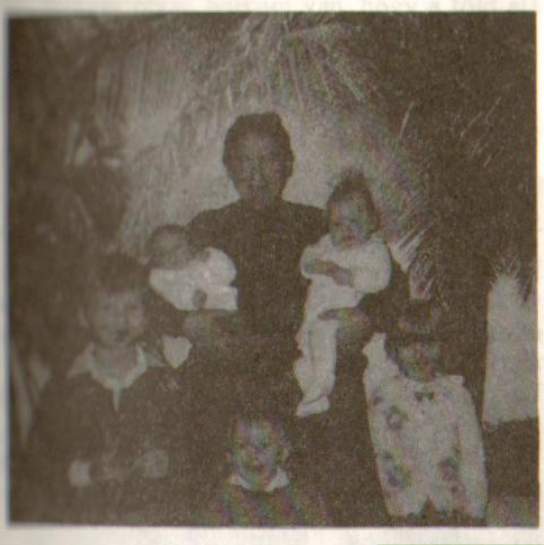
Aszód:	19. OÁK
Hatvan:	15. OÁK
Hatvan:	6–20. autó

Időjóslás:

- Ha novemberben megszólal a pacsirta, azt mondja: két szűrt végy magadra
- Ha Katalin kopog, karácsony locsog

Szólásmondás, találós kérdés

- Esztendőre vagy kettőre (néhány év múlva)
- Karácsonyig való esze sincs! (buta)
- Dongó repült a trombitába (ha valakit dalolás közben köhögés fog el)
- Kiszakadt az angyalok dunnája (nagy pelyhekben esik a hó)
- Olyan a ház, mintha Lucáztak volna benne (kupi van)
- Kerek egy ég alatt kerek istenfája. Kerek istenfának van tizenkét ága. Tizenkét ágának ötvenkét virága, ötvenkét virágnak hat aranyalmája (az év, a 12 hónap, 52 hét, 6 ünnep)

Mészárosné Varjú Angyelka unokáival, s a szakkörben dolgozó gyerekekkel

DECEMBER
Karácsony hava

Fényesedik az,
magától, az a csillag.
Mert befogadták
akkor a házról-házra
járót --- ne gondolj másra...

1. Csütörtök	Elza
2. Péntek	Melinda, Vivien
3. Szombat	Ferenc, Olivia
4. Vasárnap	Borbála, Barbar
5. Hétfő	Vilma
6. Kedd	Miklós
7. Szerda	Ambrus
8. Csütörtök	Mária
9. Péntek	Natália
10. Szombat	Judit
11. Vasárnap	Árpád
12. Hétfő	Gabriella
13. Kedd	Luca, Otilia
14. Szerda	Szilárda
15. Csütörtök	Valér
16. Péntek	Etelka, Aletta
17. Szombat	Lázár, Olimpia
18. Vasárnap	Auguszta
19. Hétfő	Viola
20. Kedd	Teofil
21. Szerda	Tamás
22. Csütörtök	Zénó
23. Péntek	Viktória
24. Szombat	Ádám, Éva
25. Vasárnap	Karácsony, Eugénia
26. Hétfő	Karácsony, István
27. Kedd	János
28. Szerda	Kamilla
29. Csütörtök	Tamás
30. Péntek	Dávid
31. Szombat	Szilveszter

December

3.	0 ó.	54 p.	Újhold	
9.	22 ó.	6 p.	Első n.	
18.	3 ó.	17 p.	Holdtölte	
25.	20 ó.	6 p.	Utolsó n.	

December régi magyar neve: Bak hava. Bak hava kezdő ünnepe után Karácsony hava. A latin őskalendáriumban a tizedik hónap volt, neve is azt jelenti: tizedik.
Decembert borongós arcú, feketébe öltözött ifjú jelképezte: baljában szarvasgombával teli tálat, jobbjában a hónap jegyét a Bak csillagkép jegyét tartotta. A csillagászati tél december 21-én kezdődik.

Vásár

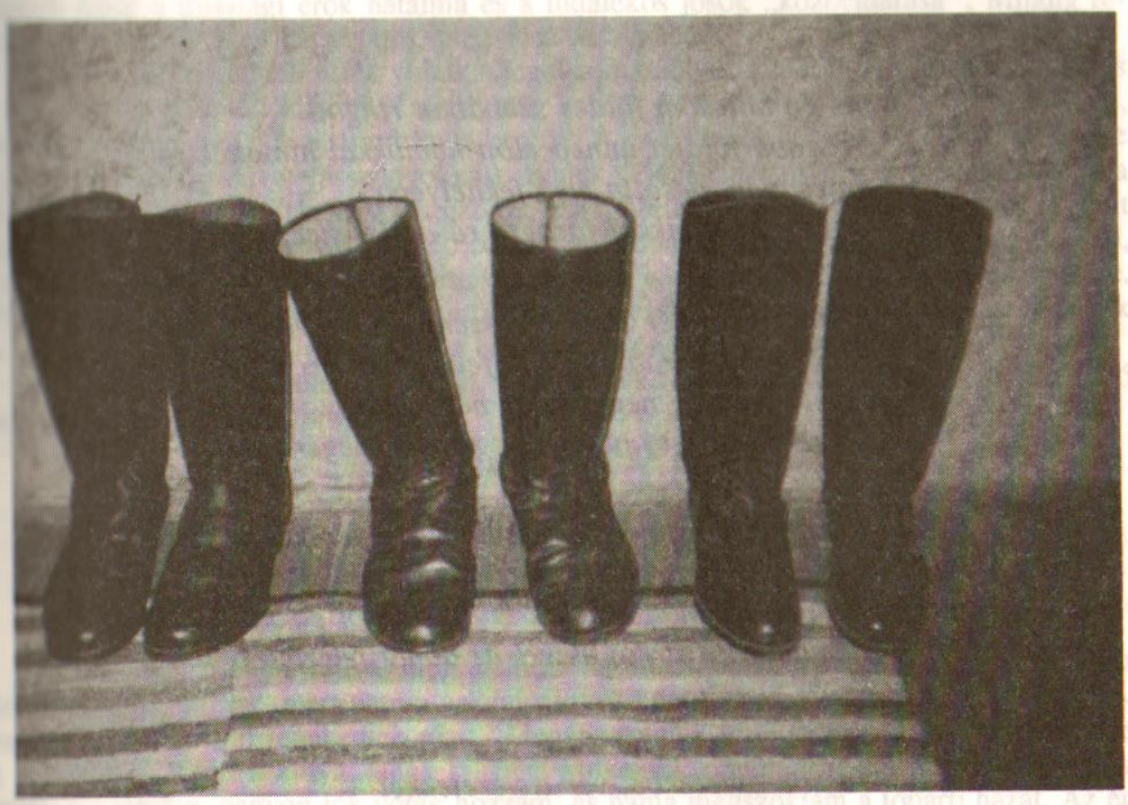
Hatvan:	20. OÁK
Hatvan:	4–18. autó
Gödöllő:	11. 25. OÁK

Időjóslás

- Ha karácsony hava zöld, húsvét napján havas a föld
- Ha karácsony esős, szeles, búzának és bornak szűk termése lesz

Találósmondás, találós kérdés

- Annyi, mint nyáron a napfény (nagyon sok)
- Nehéz nyáron a szamárbőr (ezt kell mondani, ha rádtámaszkodnak)
- Nem hajt se Pálra, se Péterre (nem ad senki szavára)
- Van egy virág jól ismerem, szúrós tövis között terem. Hajnalpiros a levele. Mondjátok meg mi a neve? (Rózsa)
- Míg az anyja növekedik, a lányának hasznát veszik (petrezselyem)
- Kis malacom zöld kötélen hízik (tök)
- Hosszú botja, kis kalapja, ezren is ülnek alatta (mák)
- Nekem olyan tyúkom van, hogy a föld alá jár tojni (krumpli)

Mikulásra várva

MARTONNÉ HOMOK ERZSÉBET

TÓPARTI HÁZ

Az én bölcsőm földes szobában ringott.
A szoba földjét ünnep előtt homokkal hintették föl.
Édesapám ácsolta első fekhelyemet,
s bütykös ujjakkal faragta rá a díszeket.

Tizenkét testvér ringott e szent ereklyében
s nyolcan maradtunk, kik felnőttünk becsülettel.
Nyolc testvér, négy fiú és négy leány
Növekedett a tó partján, egymást megértéssel.

Karácsony estején édesszülőnk a gyerekek között
Almát felezett, s osztotta intő szavak között.
Ha majd felnőttök, és a szülői háztól elsodor az élet.
Gondoljatok arra, akivel az almát feleztétek.

Ha beteg, nem kényezteti az élet
Jusson eszetekbe, vér a véretekkel
Segíteni ha mással nem tudjátok
Jó szóval, de azt el ne mulasszátok.

MESÉK VILÁGA, FALUSI ESTÉKEN A SZÁZAD ELEJÉN

HIEDELMEK, BABONÁK, BOSZORKÁNYSÁG A HÉTKÖZNAPOK GONDJAI KÖZÖTT.

A két világháború közötti években az én gyermekkorom is még tele volt szőve misztikummal, földöntúli erőkkel és egyéb, boszorkányság és babonasággal teli mesékkel. Különösen a szomszédban lakó nagynéném meséi ragadtak meg bennem. A Néne olyan hitelesen tudott mesélni, hogy nemcsak mi gyerekek, a felnőttek is elhitték minden szavát. Hosszabbodó téli estéken, lámpagyújtás előtt, csak a tűzhely kivett kiskarikáján keresztül az égő fahasáb lángja világította meg a szobát, s a láng meggyújtva vetítette a falakra az árnyékokat. A tűzre rakott nedves fa felsírt, a kürtőn befütyült a nyargaló szél, kevesedve a fahasábok pattogásával. Mindezek keretet adtak a csendesen csordogáló mesének, felgyújtva a gyerekek képzeletét is.

De nem csak mi gyerekek, a felnőttek többsége is hajlamos volt hinni-reménykedni, várni a földöntúli csodát, az erők hatalmát, ami Istentől való – változtatna nyomorúságos helyzetükön. (Főleg az asszonyok hitték.)

A „földi hatalmaktól'' a nagy nyomorúságában semmit sem remélhetett a szegény; maradt tehát a túlvilági erők hatalma és a tudálékos jósok „közbenjárása''. Mindig reméltek; hittek az Isten kegyelmes, megváltó hatalmában.

Mesélésre a hosszú téli esték voltak a legalkalmasabbak, kenderfonás közben. Ugyanis a falusi asszonyok téli időszakát a rengeteg kender és a vásznak megszövése töltötte ki, amiből a férfiak és a nők testi ruházata készült. A nagylányok fonóházba jártak, kibérelve egy szobát (főleg özvegyasszonyoknál). Ennek fejében a lányok petróleumot vittek a lámpába, disznóvágás után egy kis ezt-azt, zsírt, lisztet, egy kis füstölt szalonnát, ki mit tudott. A legények dolga volt a tüzelő beszerzése. Az asszonyok pedig, három négy család, rokon, szomszéd, összejártak a téli estéken. Férjeik is elkísérték őket az esti beszélgetésre. Ilyenkor, egy-egy pohárka mellett, a férfiak is bekapcsolódtak a mesélésbe. Hetente cserélték az esti találkozóhelyeket. A meséket a háziasszony és férjura szolgáltatták.

Én mindig nagyon örültem azoknak az estéknek, mikor nálunk gyűltek össze a fonó asszonyok...

MEGKÍSÉRTÉS

JÓANYÁNK ELBESZÉLÉSÉT IDÉZEM. AZ ESET FÉRJHEZMENÉSE UTÁN TÖRTÉNT VELE. ÁT IS ADOM A SZÓT ANYÁMNAK:

„A lagzi után történt velem, még azon az őszön. A férhözmenésemmel sok haragost szereztem magamnak, mert nem a gazdaleginyek közül választottam. Különösen a kikosarazott kérők szülei fenekedtek rám: „Megájj, megájj, te Gombosi Örzsi, megbánod te a választásod, mint a kutya, amék kilencet kölkezik!'' Bántam is én, mit beszének. Az uram, a szülei is, nagyon jók vótak hozzám, és hama megszoktam a tóparti házat. Az én uram is, mint a többi újgazda, az őszi sarjúkaszálások után, lóháton járt esténkint legeltetnyi a Dajcsok réttyire, ami a Horváth tanya alatt húzódott, határos a gazdák fődjivel. A tolató körül tó is vót, ott a fű is szebb vót. Az aszályos év miatt szűkibe vótunk

takarmány dógába. Emberem, a szomszédba lakó Kovács Misával indút, és éféltájt együtt is gyüttek haza. Nem feküttem le, ugyse tuttam vóna alunni. Magamra vettem az ujjas ködmönyt, és kiültem a gangra, a konyhaajtó mellé. Féni nem fétem, a Portás kutyánk mellettem virrasztott. Úgy éféltájt lehetett az idő, mikor a kutya fölkapta a fejit és a kapu felé ugrott. A lódobogást én is hallottam, és mentem a nagykaput kinyitni. Majd az uram hangját is meghallottam, ahogy eppen elköszönt a szomszédtúl. „Hóha, hóha!'' – hallottam az emberem hangját megest, ahogy kívüről megállította a két lovat a kapu előtt. Sarokra nyitottam a nagykaput, és uramfia! Sehun egy lélek?! És nem hittem a saját szememnek. Kimentem az útra. A szomszéd kapu csukva, a gazda meg sehun. Pedig telihold vót. Ámodtam vóna? tűnődtem a kihalt úton, micsinájak? Becsuktam a nagykaput és visszaütem a sámlira. Aztán hát csak megnyugottam. Rózsafüzért morzsógatva hangosan imátkoztam, hogy még véletlen se álmosodjak el. „Tűztül, víztül, jégveristül, gonoszlelkű emberektül mencs meg uram! Az ártó és rontó szellemek incselkedő kisértésitül is...'' –motyogtam. A Portás is visszagyütt. Imáccság közbe megnyugodtam és egyáltalán nem vótam álmos. Az éjjeli bakter is kezdte gürdölnyi az éfélt. A kutya újracsak főkapta a fejit és a nagykapuhoz futott. Én is indultam, tisztán hallva az emberem hangját, beszégetve gyütt valakivel:

– Fehér Gyuri is okosabban tenné, ha kiásná a tolató mellett a répáját, különben megnézheti, ha a lovászok fölétetik. Az egyik is dob a lovak elé, a másik is, oszt ritkulnak a répasorok.

A sarokra tárt nagykapu előtt megest senki. Sehun egy lélek! A szomszéd kapu előtt se. Csak a nagy csönd körülöttem. A szívem is fölgyorsulva dobogott a gondolat miatt: valaki a rontásunkra törekszik?!

Olyan félelem ereszkedett rám, hogy annyi erőm is alig vót, hogy a nagykaput becsukjam. Igenyest be a házba! Alig vót bennem annyi erő, hogy a cipőmöt meg az ujjast levessem, és ruhástúl bújtam az ágyba. De mán akkor a fogaim is vacogtak, oszt éreztem, hogy rámnehezedik valami, hogy kezem lábam mozgatnyi se tudtam. De még a nyelvem se mozdút, hogy a másik ágyba fekvő anyósomnak szóni tudjak, segiccsen kiszabadítani a rontás alul, mielőtt megfúnák. Hogy meggyig tartott rajtam a rontás, nem tudom. Hijába küszködtem, és verítékeztem, le vótam fogva egészen. Az uram hangjára eszmétem föl, aki a vállamot rázva szólogatott:

– Neked meg mi bajod van? Akár a hótt léleknek olyan az arcod. Csurom egy atta víz vagy, bántott valaki?

A kimerüléstül alig tanátam a hangomat és megigértettem az urammal, hogy soha többet nem megy legeltetnyi, vagy vigyen magával engemet is.

Egy hétyig vótam beteg a rontás után. Monták, tán megnyomott a boszorka? Nem fájt nékem semmi, csak kiszítták az erőmöt és három kilót fogytam egy hét alatt.''

Az öregektű hallottam, hogy a boszorka másnap elmegy az illetőhö, érdeklőnnyi a betegsige felül. Hát hozzánk is elgyütt az a bizonyos személy, akire gyanakottam. Mivel nehiz munkát végeznyi nem birtam, a gangon, a sámlin ülve varrogattam. Láttam az arcárul, hogy nagyon meglepődött.

– Úgy hallottam, nagyon beteg vagy?

– Kutya bajom –, mondtam én. – A Jóistentül nem kérek mást, azt kapja meg ked tüle, amit érdemöl.

Az asszony egy mukkot se tudott szónyi, és gyorsan távozott.

Meg is kapta hamarosan. Leigett a házok, őt is baleset érte, keze-lába eltörött. Ezzel oszt oda is lett a hatalma mások fölött.

Verseg, 1993.

LÁSZLÓ MIHÁLY

1929.

Született 1923. április 23-án Kartalon.
1959-ig magángazdálkodó. Később a Gumigyár export raktárában dolgozó, majd csoportvezető, végül 800 milliós raktárkezelő.
1973–1987-ig a Budapesti Műszaki Egyetem dolgozója.

EMLÉKMŰNÉL

Elmerengek... e században, kétszer volt a haza bajban.
Nem vitatom, ki volt oka, fegyverben állt, sok katona.

Fegyvert kellett nékik fogni, és a harctérre indulni.
Amikor ők elindultak, kínjukban bár, de daloltak.

Ellenség volt annak neve, akik ellen voltak küldve.
Győzelemben kellett hinni, e címen őket megölni.

Most sem tudom, mért ellenség, akit sosem ismertem én?
Ő sem tudta, hogy én vagyok, és rám sosem haragodott.

A győzelmet sem értem én, lehet, hogy gyenge az elmém.
Hogyha ölök, az győzelem (!?) mást is arra kényszerítek(!?)

Mert hát ő is védi magát, ha már egyszer megtámadták.
Ő is hisz a győzelemben, és itt véget ért élete.

Ezesetben csak nem értem, hogyan lehetett győzelme,
Annak, aki nincs már többé, s elvesztette az életét.

Ne beszéljünk győzelemről, és efeletti örömről.
Ki ily győzelemnek örül, kegyetlenség a szívén ül.

Elmentek a mi Fiaink, Apáink és Testvéreink.
Merthogy muszáj volt elmenni, ifjú éltük feláldozni.

Meghaltak ott, mások itthon, gyázban hagyva a családot.
Kinek örök a bánatuk, és végtelen a fájdalmuk.

Nem szűnik ugyan bánatuk, kisebb sem lesz a fájdalmuk.
Ha rájuk mi is gondolunk, talán lesz egy kis vígaszuk.

Közülünk kik eltávoztak, és háború által haltak,
Nagy bánatot hagyva hátra, a gyászban maradottakra.

Ők adták az életüket, mi meg tartozunk ennyivel,
hogy emlékezzünk Őrájuk, és emléket is állítsunk.

Megvalósult egy szép ötlet, állítottunk emlékművet.
Mely mindörökre hirdeti, nekünk nem szabad feledni.

Ha ránézünk a szoborra, figyelmeztet szomorúan.
Azokra a borzalmakra, amikor Ők szörnyenhaltak.

Háború volt... de kegyetlen, tele vérrel, tele könnyel.
Mert háború csak azt szülhet, háborútól Isten mentsen.

Hajtsuk meg hát a fejünket, ha megyünk a szobor mellett.
Adjuk meg a tiszteletet, háborúban elesteknek.

1993. május 31.

VOLT, VAN, LESZ

Badarság ez, csak vicc-elek,
Amiről most szöveg-elek,
Téged most meg említ-elek,
Hogy is VOLT ez veled,Elek?

Megszülettél, szemlélt-elek,
Épp ilyennek képzelt-elek,
Kedves szóval becézt-elek,
És magamhoz ölelt-elek.

Hogy fiam VAN hirdett-elek,
Kérdés minek nevezz-elek?
Névnapok közt föllelt-elek,
Így lett a te neved – Elek.

Később oviba vitt-elek,
Sírtál, csendesített- elek.
Érted mentem, kikért-elek,
Ezzel örvendeztett-elek.

Majd suliba vezett-elek,
Féltél mikor bevitt-elek.
Ne féljél! – arra kért-elek,
Majd jövök és megvéd-elek.

Jól tanultál,dícsért- elek,
És nagyra értékelt-elek.
Hogyan tanulsz csak figy-elek,
Mind több tanulást észl-elek.

Intők vannak, nem jó j-elek,
Azért elfenekelt-elek.
Arra figyelmeztett-elek,
Ennél többet követ-elek.

Ne csináld ezt, kérlelt-elek,
Nagykövetnek képzelt-elek.
Nagy követ törsz így csak Elek,
Hiába kényszerített-elek.

Kamaszodol megért-elek,
Lányok között észlelt- elek.
Tőlük én nem őrizt-elek,
Soha le nem bőgett-elek.

Szem elől nem téveszt-elek,
Pénzelni csak pénzelt-elek.
Viselni elviselt-elek,
Légy óvatos! – intett-elek.

Aminek én remélt-elek,
Mért nem lettél? nem kérd-elek.
Nősülni nem sürgett-elek,
Ha akasz megnősít-elek.

Tovább érted nem fel-elek,
Abban azért segít-elek,
Tiéd LESZ most már a t-elek,
Ember maradj mindig ELEK.

KI AZ?

Én vagyok ám az az – alak.
Te, kit mikor meglátt–alak.
Helyes lánynak talált– alak.
Feleségnek gondolt– alak.

Ahhoz meg kell hódíts – alak,
Hát, körül udvarolt– alak,
Hogy, mivel bódított– alak?
Ma sem tudom, csak várt –alak.

Semmivel nem áltatt– alak,
Mégcsak nem is bíztatt –alak.
Téged nem csábított– alak,
és soha be nem csapt– alak.

Nyolcévig látogatt– alak,
kemény diónak tudt– alak,
Szívósan hódított– alak,
Idő múltán vonzott– alak.

Ezek után akart– alak,
Szüleidtől megkapt– alak.
Szeretettel fogadt– alak,
Azóta megtartott– alak.

Kiismerni próbált– alak,
mai napig se tudt– alak.
Bármit csináltál, hagyt-alak,
Semmiben nem gátolt– alak.

Téged én nem hajtott– alak.
Mennyit kibirsz, csodált – alak.
Kíméld magad, csak óvt – alak,
Beteg voltál, sajnált– alak.

Mennydörögtél,nyugtatt – alak,
Villámláskor már unt– alak.
Bár sokat bosszantott– alak,
Bocsáss meg, ha bántott – alak.

Mikor kezednél fogt– alak,
Oltárhoz állított– alak,
Feleségemnek tudt– alak,
Végleg szívembe zárt– alak.

HEGYI JÁNOSNÉ:

AZ ARATÁS

Itt van Péter és Pál az aratás kezdete. Az idősek szerint ezen a napon szakad meg a búza töve. Meg is érett a búzakalász aranyszín tengere. Nagy lázban volt a falu minden aratója. A bandagazda összehívta őket és így szólt hozzájuk:

– Készüljetek fel emberek a marokszedőkkel, kaszára – sarlóra!

Holnap reggel kezdjük az aratást a Dajcs határában.

Összeszedtünk minden szükséges holmit – bocskort, takarót, mert kinn aludtunk a búzacsomókban.

Kora hajnalban indultunk. Ki is értünk időben, még az Istennek az áldott napja sem kelt fel.

Kezdjünk neki jó emberek, Istennek nevében.

Már suhogtak is a kaszák, dőltek a rendek, szedtük a markot.

Első nap, régi szokás szerint, aki abban az évben aratott először vagy szedett markot, azokat felavatták. Két idősebb elkapta őket és a tarlóhoz ütögették.

Aznap a báró úr is kijött megnézni, megkezdték-e már a munkát az aratói. Ekkor egy lány felköszöntötte, búzakalászból font bokrétával. Rákötötte azt a báró úr karjára és egy kis köszöntőt is mondott, ami így hangzott: Isten éltesse a báró urat sok számos esztendőben, jó egészségben és minden évben sok búzája teremjen.

A báró úr ezért 20 pengőt adott, ami a banda pénze lett.

Itthon az asszonyok főzték az ebédet serénykedve, hogy délre kiérjenek az aratókhoz. A faluvégén megvárták egymást és úgy indult az asszonycsapat szaporán lépkedve, mert a búzatábla bizony messzi volt. Útközben beszélgettek, dalolgattak, hogy a gondokat feledjék. Egyszer csak azt mondta az egyikük: – Játszunk lakodalmast!

Választottak menyasszonyt, vőlegényt és dalolták: – Lakodalom van a mi utcánkban, férjhez ment a falu legszebb lánya...

Így meneteltek tovább vígan énekelve. Közben azért megpihentek egy-egy kicsit, mert nehezek voltak a kosarak. Volt, aki négynek, ötnek vitte az egésznapra valót.

Félúton lehettek már, mikor valamelyik azt mondta: – Járjunk menyasszonytáncot!

Táncoltak, pörögtek a porban mezítláb, el-elkurjantva magukat néha, hogy:

– Enyém a menyasszony, nem a tiedé.... ujujujujuj..... Addig-addig, míg az egyik fel nem lökött egy leveseskannát. Bezzeg leállt a tánc azonnal.

– Jaj, mi lesz most, hogy viszek az uramnak finom húslevest! – kesergett a kárvallott.

– Sose búsulj! – szólalt meg valaki – Mindenki ad egy-két kanál levest.

És máris nekiláttak.

– De mit szól majd az uram, hogy milyen leves ez.

Ezek után gyorsan kellett továbbindulni, hogy bele ne harangozzanak az ebédbe.

Közeledtek az aratókhoz. Egy eperfához érve felfigyeltek – nocsak, de szépen dalol a madár ezen a fán, még minket is lepipál. Erre lecsúszik az én jó anyám csemetéje. Otthagyta a marokszedő párját, de hiszen még mind a kettő gyerek volt. Ketten tettek ki egy félrészt. Mondta is a hugom édesanyámnak: – Vigye haza innen az öcsémet, mert azt hiszik, hogy ketten szedjük a markot édesapám után, de ő mindig itt hagy.

Amikor meghallották az eltikkadt aratók az ebédhozók dalát, megörültek és lerakták a kaszát. Az asszonyok vígan köszöntötték fáradt családjukat, majd letelepedtek a fa alá. Kiterítették a pokrócot és kirakták az ebédet. Mindenki szeretettel nézte a jó étvággyal falatozókat.

A huncut asszonyok azért oda-odapislantottak Bori néniékhez, hogy mi újság a leves körül. Morgolódott a Pista bácsi: – milyen össze-vissza leves ez? Ilyet még sose hoztál nekem. Bármilyen éhes is volt, mégsem ette meg, inkább kiöntötte. Bori néni nem merte elárulni a titkot.

Véget ért az ebéd, az asszonyok elindultak hazafelé. Otthon is volt még két-három gyerek, akikre addig csak a jó Isten vigyázott. Könnyebb volt már a hátikosár is, jobban tudtak sietni. De az én édesanyám nem bírta az iramot. Kérlelte a többieket: – Asszonyok rosszul érzem magam, ne hagyjatok el. Terhes volt, közelgett a szülés ideje, de az aznapi ebédet még ki akarta vinni. Jöttek a szülési fájások, megijedt szegény. Istenhez fohászkodott segítségért.

Az asszonyok is megijedtek, megpróbálták bíztatni: – Tartsál ki Marikám, majdcsak hazaérünk!

De hiába, a gyerek sietett, nem várt tovább. Édesanyám összerogyott a Bereczki-kútjánál, és az asszonyok bábáskodó segítségével világra hozta testvéremet. Közben valaki hívott egy lovaskocsit és azzal szállították haza őket. Itthon bábát hívtak hozzájuk. Hálistennek rendben volt minden.

Az aratók ebéd után lepihentek. Később kaszát éleztek. A lányok addig kalászból bokrétát kötöttek. Két-három órányit pihentek, mert délidőben a búza nagyon pergett, oly erősen ontotta a Nap aranysugarát.

Pihenés után újra kezdték az aratást, kisebb–nagyobb rendet vágva a kaszások ereje szerint. Többször kérleltem én is a bátyámat, hogy ne vágjon olyan nagy rendet, nehezen bírom összeszedni, a következő aratópár meg már a sarkamnál van. De a legények ezzel is virtuskodtak.

Eljött az este. Összekapartuk az elszórt kalászt. Késő lett mire végeztünk vele. Kezet, arcot mostunk, pokrócba tekertük magunkat és fáradtan dőltünk a kévecsomók tövébe. Hiába csíptek a szúnyogok, szúrt a toklász, belezuhantunk az álomba.

Hajnal három órakor a gazda hangja ébresztett bennünket: – Jó reggelt emberek! Keljetek fel, mert most nem pereg a búza!

Előbb felkötöttük az esti kaparékot, aztán kezdődött az aznapi munka. Így ment ez nap, mint nap, mígcsak véget nem ért az aratás. Amikor ledőlt az utolsó tábla utolsó rendje is, volt aki letérdelt és úgy hálálkodott az Istennek, hogy ezt is megérhette. Nem lesz gond, a jövő évi kenyérnekvaló biztosítva van.

Azután a nagylányok szép, nagy búzakoszorút kötöttek, szalagokkal díszítették, majd a vállukra vették és így indultunk mindannyian köszönteni a báró urat. Közben énekeltünk:

Kivirágzott a búzatarló
Ó de szépen szól a sárgarigó
De még szebben szól a fülemile
Szép a babám, hogy váljak el tőle.

Hangzott az egész határ a boldog énektől, még a fáradtságot is feledtük. A kerekharaszti tanyába érve a báró úr már kinn állt az erkélyen, várta az aratóit. Köszöntöttük őt:

Elvégeztük már mink az aratást,
Meg is isszuk rá a jó áldomást,
Felakasztjuk a kaszát, a sarlót a szögre,
Nem szedjük a markot ebben az esztendőben.

A lányok átadták a koszorút. A báró úr jó pénzt adott és azt mondta: – Igyatok áldomást emberek a jó munka örömére, váljon egészségetekre!

Másnap a bandagazda udvarában volt az aratóbál. Az aratók családjukkal együtt ott voltak. Volt ott bor, sütemény, birkagulyás. Roptuk a táncot, ki meddig bírta. Mikor már kedvére kitáncolta magát mindenki, így szólt a gazda: – Jól van emberek, menjetek most már haza, gyűjtsétek az erőt, mert kezdődik a búzahordás, cséplés, a sok erőt kívánó zsákolás.

Elköszöntek egymástól a fáradt, de boldog emberek és hazatértek.

KISS FERENC:

ANYÁMNAK A LEVÉL

Írom most levelem, messze idegenből,
Kihullik a ceruza remegő kezemből.
Hol vagy jó Anyám? áldott öreg asszony,
Nincs, aki becézzen, nincs, ki simogasson!

Tudom, szomorúak nélkülem napjaid,
Nincs, kit öleljenek remegő karjaid.
Kezemet kulcsolva Istent kérem arra,
Segítse meg mind, azt, kinek nincsen anyja.

Hánykolódva élem az élet viharát,
Rá gondolok sokszor, édes, kedves Anyám.
Jó apánk elhunyt, eltemettük őtet,
Anyánkra maradtunk a zúzmarás télben.

Félárvák lettünk, keserves lett sorsunk,
Szegény jó anyánkra könnyezve gondoltunk.
Anyánkra maradt már aztán minden munka,
Hogy mennyit szenvedett ő, azt senkisem tudja.

Én látom most őt, csendben imádkozni,
Könnytől nedves szemét mennyboltján csillogni.
A hangját is hallom, amint Imádkozik,
Távoli fiáért, ki szívében lakozik.

Istenem! Te nagy vagy, segítsd meg anyánkat,
Halld meg őérette esdeklő Imámat!
Segíts haza minket a szülői házba,
Hogy hozzunk mi napfényt, özvegy jó Anyánkra!

Legyen boldogsága, kacagással telve,
Ne legyen könnyes az ő két szép szeme!
Megkondul még tudom, templomunk harangja,
És boldog lesz anyánknak aztán minden napja!

1946.

KÖSZÖNTŐ

Rügy fakasztó Május tavaszi mámora
Száll csendes hajnalon az orgona illata
Bódító mély szagán el-el merengek:
Orgona illata, vidd el üzenetem!

Köszönetem mondd el szerető páromnak.
Születés napján ne engedd árvának.
Vígasztald és mondjad: van, aki rágondol,
Messze a távolban ki üzenetet mondjon.

Szeretnék repülni a tavasz illatával,
Lágy tavaszi szellő suhanó dalával.
Így vinnék örömöt, boldogságot neked,
Születésnapodra én édes kedvesem!

1948.

KARÁCSONY

Mily sokan örülnek, hogy karácsony van ma,
Hogy fenyőfa csillog majd minden szobába.
Sok szép ajándék van reá rakva:
Közöttük dió, sok cukor és alma.

Tetejében baba van, ugyanúgy, mint régen.
Ragyog a két szeme, mint csillag fenn az égen,
Tiszta, derűs arca, mely mosolyog mireánk.
Örül ő is nagyon, mert szép a karácsonyfánk.

Én nem annak örülök, e karácsony napján,
Mint az a kisbaba, ott a karácsonyfán.
Azért örülök én, mert Krisztus megszületett,
Ilyen nagy ajándék jutott ma énnékem.

Mindennél nagyobb ennek az értéke,
Hogy Jézus megszületett a bűnös szívemben.
Ezt az ajándékot te is elnyerheted,
Szívedet add néki, hogy ott is megszülessen.

1953.

KISS JÁNOS:

ANYÁM IGAZ SZAVA

Éjszaka keltünk és éjszaka feküdtünk,
a tábla szélén álltunk, mire a nap feltűnt.
Így éltünk mi régen, summások, cselédek.
Igen ritkán jutott hús is az ebédhez.
Gürcöltünk, szenvedtünk, s ha volt? mienk volt
a munka.
Bármennyit dolgoztunk is másé volt
a haszna.

Jajj volt a szegénynek, cselédnek, béresnek,
annyija sem volt, mint a templom egerének.
S ha szólni mert ő, több nekem a jussom,
kirúgták s nézhetett, vajon hová fusson.
Semmije nem volt, csak a puszta léte.
Hogy éhen ne haljon azt adta cserébe.

Nyúzta aki tudta, nyúzta uradalom,
dolgozz te ilyen-olyan, ez volt a jutalom.
Mégis élni kellett, családot nevelni,
ha nekünk nem jutott is, nektek kellett enni.

Ezért is félem én a mostani beszédet.
Fiam óvd unokáim, ne engedd cselédnek.
Mások gatyájának, kit bármikor rúghatnak.
Őrizd meg ha tudod, embernek, szabadnak.

A SZÓDÁS MEG A LOVA

Még volt, írhatnám, hogy talán igaz sem volt, ha nem az én gatyámon csattant volna az ostor.

Az még csak hagyján, hogy a gatyámon, de jómagam is benne voltam, és a klottgatya igen csak vékony.

Sz. Laci bátyánk frissen leszerelt katonaként jóapámhoz hozta a szódát. Örömmel üdvözölték egymást. Beszélgetésbe merülve tárgyalták a katonaélményeket, örülve a civil életnek. Mint olyan mindenlében kanál kölyök, folyton belebeszéltem. Többszöri figyelmeztetés ellenére csak kotyogtam, aminek egy jól irányzott atyai tasli vetett véget. Nem is az ereje fájt, hanem a tényé! Milyen jogon kapom én a nyaklevest és ígéri a szódás is a másikat nekem, ki sokkal okosabb vagyok tőlük?!

Vérig sértve elvonultam, de nem messzire, csak az utca másik felére. Laci bácsi elmenőben odaszólt, hogy kellett ez neked te gyerek?

– Azért is! Megverem magát is, mint szódás a lovát!

– Hallgass te kölyök, nem volt még elég?

– Megverem, mint szódás a lovát.

– Gyerek megraklak!

– Azért is megverem, mint szódás a lovát.

Na több se kellett a kocsisnak! Ugrott a kocsiról, de ugrottam én is! Igaz, olyan tessék lássék módon, hisz engem egy felnőtt úgysem érhet utól, még ha leszerelt katona is, hisz nyúlcipő van a talpamon! Csak éppen az ostort nem vettem észre.

Nem is futott ő, csak egy kicsit. Csak annyira, hogy az ostor vége elérjen.

Hűjnye fene a bocskora talpába, a végén még utolér, gondoltam, mikor megcsípett az ostor. Csak a harmadik csípés után jöttem rá, hogy nem méhecske, hanem az ostor vége csípkedi a fenekemen a gatyát. Futottam inaszakadtából, de a csípkedés csak akkor maradt abba, amikor Laci bátyám megúnta.

Akkor tanultam meg, hogy először gondolkozz Jankó, beszélni azután is ráérsz, ha kérdeznek. Akkor is csak azt mondd, amit kérdeznek. Nagyképűség és a harag sosem volt jó tanácsadó.

KISS ISTVÁN: ÖRÖKKÉ II.

Néha megkérdeztem magam, féltékeny vagyok-e rá? Sosem tudtam feleletet adni. Próbáltam elképzelni más férfiakkal és nevetségesnek találtam a gondolatot. Próbáltam elképzelni, hogy nem az enyém többé, hogy a szemén, szép szemén át más valaki felé sóvárog a lelke. Nem sikerült. Egyszerűen nem hihettem, hogy rajtam kívül más is lefoglalhatja érzéseit.

A szívemet nyújtottam felé barátaim, s ezt ne úgy értsétek, ahogy rossz regényekben szokták használni. Úgy gondoltam, hogy nélküle semminek sincs értelme, s ha hirtelen meghalna, megszűnnék én is. Nem öngyilkosságra gondoltam, úgy értem, elmúlnék, megsemmisülnék önmagamtól, mint egy kémiai szer. Egyszer azt mondtam neki:

– Ha elmész valaha tőlem, úgy megsemmisül az életem, mint a levegő, amelyet beszívtunk. Tudom, hogy álmodom és álomban élek, mióta te az enyém vagy. És arra kérem az eget, soha ne ébresszen fel ebből az álomból.

.....

Csodálatos hetek voltak. Irtóztató hetek. Azt hiszem, nem is éltem ebben az időben igazán. Valahogy lebegtem ég és föld között a képzeletemben, folyton egy furcsa, piros arcú kis figura táncolt, egy élő, különös kis gyerek, aki az enyém, s aki már itt van valahol körülöttem, itt táncol, forog az életemben, csak nem látom még, csak nem értem, s nem hallom még a hangját, amely az én hangom lesz egyszer, s nem látom a szemét, amelynek tekintetén régen ismert szemeket, fényeket köszöntök majd.

És keresztül daloltam, fütyültem az órákat, s ha ő néha ingerültebb volt, a haját simogattam és tudtam, hogy semmiért soha nem haragudhatok rá.

Azt adta ő nekem, ami az élet célja, s ezzel szemben én, én mit nyújtottam neki?

Hallgattam hát, és boldog voltam, ha megérinthettem sima vállát, a keble szelíd hajlását, és megleshettem álom közben, amikor új, ismeretlen fény költözött a homlokára, és csukott szemhéján jövendő pillanatok szépsége reszketett.

Így köszöntött ránk a tél.

Az első hó alkonyon kezdett esni, kint már kopaszon bámultak ablakunkra a nemrég még lombos, kedves fák, s a kis kerti utat lassan áttetsző szőnyeg fedte be, amely egyre vastagodott, egyre szélesedett, míg eltűnt az út, eltűntek az ismerős virágágyak, és sziporkázott, világított a roppant fehérség.

Másnap, vasárnap reggel, vidámabb lett a világ. Fényesebbé vált az ég, bordó fények ragyogtak mindenütt, s az árok szélén már zörgött, kapargált egy-egy feketerigó.

ÁLOM II.

– Tessék! Központ.

– 1-es terem. Évike kapcsold nekem a 17-es labort.

– Oké, kapcsolom.

A műszerfalon felvillant a 17-es labor videofonja, de a kép nem jelent meg. Ez mindig így van. A felvillanás és a képmegjelenés között néhány másodperc szünet ékelődik. Ezt úgy hívják, hogy „diszkront''.

A diszkront a Főnök parancsára született, mert tapintatlanság volna egyből videóba kapcsolni bármelyik termet.

Újra villant a videofon és megjelent a kép, magába foglalva az egész labort.

Szemben a műszerfal az automatákkal és a kísérletet irányító berendezés. Jobbra-balra fo tocellák és a biztonsági berendezések. Középen, fenn a műszerfal felett a fényágyú, amely a

abszolút biztonságot szolgálja. A létezését viszont csak a Főnök és helyettese ismeri. Középen a műszerfal előtt, háttal a kamerának egy nő állt, és mereven figyelte a műszereket. Ebben a pillanatban megfordult, mert a műszerek jelezték, hogy videóban van.

– Helló Főnök?! – szólt mosolyogva a lány.

– Helló Éva. Legyen szíves hozza be a „G'' tervet.Meg kell beszélnünk valamit.

– Azonnal, csak előbb lezárom a „G'' hálót.

Ezzel együtt bekapcsolta az ultrahang ágyút is, amely most már nem engedte, hogy idegen kört tehessen a berendezésben.

Éva kezében a „G'' tervvel kilépett a laborból és elindult a vezérlő terem felé. Hátamögött becsukódott a sugárbiztos tolóajtó, és ugyanebben a pillanatban a vezérlőterem műszerfalán kialudt a 17-es lámpa.

A Főnök gondterhelten ült a székben és mereven nézte a kialudt lámpát. Észre sem vette, amikor halk zümmögéssel kinyílt az ajtó és belépett Éva. Csak a másodszori szólításra riadt fel.

– Hivatott Főnök – szólt ismét Éva.

– Igen – igen – ugrott fel- – Ne haragudj, hogy nem fogadtalak illően, de nagyon el voltam foglalva a gondolataimmal. Ülj le, mert hosszú beszélgetés lesz- Légy szíves számolj be, hogy hol tart a Graviton terv?

– Lassan befejeződik ez a kísérlet – szólt komolyan a lány – de sajnos még másfél-két hónapot vesz igénybe, de csak úgy, ha nem ütközünk semmiféle akadályba.

– Tehát?

– Szóval az előző kísérletnél figyeltünk fel egy jelenségre. Bekapcsoltam a diktafont, hogy regisztráljam az analízist, amikor megszólalt a biztonsági robot, és nagy csodálkozásunkra visszajátszotta az előző kísérlet folyamatát. Igen meglepődtünk ezen és ezért a sémát beprogramoztuk a kompjuterbe és bekapcsoltuk a videót. Nemsokára a képernyőn sztereóba újra láttuk a kísérleti folyamatot. Ekkor láttuk, hogy a véletlen mit játszott a kezünkre. A Gravuton sugárzása a dózismérőn elérte az „X'' pontot, tehát az adóvevő hullámának hyper-pontját. Ez pedig csak a „P'' folyamatnál történhetett meg.

– Csak nem a Palatinusra gondolsz?

– De. Tudja, hogy hogyan sikerült mégis megmenekülnöm arról a bolyóról?

– Igen.

– Nos, ezek nem felejtenek. Csak azt nem értem, hogyan találták meg bolygónkat?

– Ezt én sem tudom. De van egy megoldás. A Gravitonra alfa sugárban energiát bocsájtunk és a kisugárzást koncentráljuk. Ezáltal a sugárnyaláb, ha telepítjük, nemcsak kitűnő adóvevővé alakul, izolálva az impulzusok képpé állnak össze. Nos, ez utóbbi még nem állt össze.

Ezután hosszú csend következett. A Főnök gondolkodott, lassan felemelte a fejét és Évára nézett, majd a „G'' tervre.

– Úgy gondolom, mielőtt elmondanám, hogy miért is hívtalak azonkívül, hogy a beszámolód meghallgassam, igyunk egy pohár R.c-t.

És mielőtt valóban elkezdhette volna beszámolóját, a műszerfalhoz lépett.

– Itt a központ!

– 1-es terem a központnak. B parancs a 4-esbe és a 16-osba. A navigátor és Frauz doktor azonnal menjen az 1-be. Vége.

Amikor megfordult, Éva sápadt arcát látta.

– Mit csodálkozol? Utánad jöttek és közelednek a Föld felé.

– Nem értem! – mondta Éva. – Mi köze a „G'' tervnek a navigátor jelentéséhez?

– Hát éppen ez az. A Graviton alfa sugárkoncentráció kisugárzásakor véletlenül elkapták a sugárzási gócot. Így már könnyű volt idetalálniuk.

– Tehát?!

– Várunk! De felkészültünk a fogadásukra...

KARTALI DEÁK MIHÁLY

1940. június 5-én született Kartalon. Azóta itt él feleségével, itt nőttek fel fiai, s most mint vállalkozó tevékenykedik a faluban. Szegény paraszti családból származik, a föld, a haza szeretetét tőlük örökölte. Faluja tiszteletéből vette fel a „KARTALI" előnevet.

KEREKEK A VILÁGBAN

Nagyapám hajtotta: apostol kerekét,
Az apám hajtotta: szekere kerekét,
A fia hajtotta: bicikli kerekét,
Az én fiam hajthatja a Zsiguli kerekét.
Így hajtjuk előbbre a fejlődés kerekét.

Nézd! Mint hallgat a sötét.

HALLGAT A SÖTÉT

Befedte a tájat a hó
Puha dunyhaként
Fénylik tisztán a téli éj.
Itt bent a meleg, meghitt.
Hisz a kályha ég, hallom
Pattog, lobog víg táncban ég,
Bámulva nézem szemednek
Smaragd tengerét.
A csend mi körülvesz, enyém.
Enyém tán csendes sóhajod?
Érzem körbejár.
Vagy mégsem az?
Félek, tovaszáll.
Újra csend, átfog a félhomály.
Az egész csak egy nyaláb.
Benne van jelenem és múltam,
S jövőm is talán?
Csak nézem szemednek
Gyönyörű csillagát.
Arcodnak báját.
S szádnak mosolyát.
Barátom lesz lassan
A cinkos félhomály.
Nézd, kint hallgat a sötét.
Ragyog a hold, s körülötte
ezernyi csillag és a fény.
Az ablakon benéz
Fellobbant miképp
ahogy a kályhában ég a tűz.
És meggyújtja, szunnyadó
Szívünknek édes szerelmét.
Nézd! beles a hold.
S hallgat a sötét.
És világít az éjben
millió gyertyafény.
Vigyázza kettőnk igaz szerelmét.

HEGEDŰS LAJOS:

Forgatható köpönyegek

Merről fújnak most a szelek?
Milyen szólamok kellenek?
Irányt tájolnak, mérik az
erőt a köpönyegesek.

Az elhintett mondatokban
vajon biztos tartósság van
vagy csupán annyi, mint a
rózsaszín vattacukorban?

Fennen hirdetett nézetek
hirtelen átkeresztelkednek,
rikító visszájukra
fordulnak a köpönyegek.

Ahol a küllem...

Ahol a küllem a meghatározó,
ott cicomás a ceremónia,
fülsüketítő a csinadratta,
a belső lámpás pedig pislákoló.

A felszíni szirupöntet a fontos,
alatta konghat a széles üreg.
Elég a forma, a tartalom minek!
Lélekharangozó helyett jobb a
kolompos.

Aki a facsemetét...

Aki a facsemetét derékba törte,
nem gondolt az ózonlyukra,
fejét a homokba dugta,
a jövője sem érdekelte:
mit lélegzik be a gyermeke.

Aki a facsemetét derékba törte
gondolkodásnélküli lehetett,
pusztító kedve kerekedett,
felforrt benne a balga virtus,
ez egy szemernyi brutalizmus.

Süllyesztőbe a gyutacsokat!

Indulat-gyutacsok hevernek
szanaszét a mi térségünkben.
Ijesztően hatnak ránk, létük
zavar minket békességünkben.

A szomszédból lövés hallatszik,
ostoba gyűlölet kaszabol.
Mikor fognak a testvér népek
kiútra lelni a haragból?

Szánalmas sorsú földönfutók,
kik nem ártottak, nem vétettek,
mégis a menekülés könyör-
adomány kenyeréből esznek.

Miért rejtőzött el a megértés
körülkerített csonttoronyba?
Jó volna visszatelepedni
a fészek puha nyugalomba!

Süllyesztőbe a gyutacsokat!
Szeretet, higgadság kell ide.
Tűnjön el még az elméből is
a futótűz látomás-réme!

GELENCSÉR ANNA ZSUZSANNA

1953. január 11-én született Egerben. Két évig tanult a Képző- és Ipar Művészeti Gimnázium grafika és textiltervező szakán. Ezt követően Gyöngyösön folytatta tanulmányait, 1972-ben végzett mint férfi-női fodrász, és jelenleg is ebben a szakmában dolgozik. Három gyermek anyja.

É D E S A N Y Á M N A K

Te, aki életet adtál nekem,
Te, aki felneveltél áldozatos szeretettel,
Te vagy az kinek mindhalálig tartozok.Hogy mivel?
Mindennel, amit viszonozni én talán soha sem tudok.
Egy azért van. És az csak a szívem és a lelkem, mert
Benne foglaltatik a világon minden.
Viszonozni csak lelkemmel s szívemmel tudom, mert
Itt vagy nekem belül minden áldott napon.
Szeretlek, amíg élek, és mondd, hogyan segíthetek?
Hogy Téged nekem, s szeretteidnek megőrizhesselek.
Most makacs és engedetlen gyermeked szól hozzád,
Akiről azt tételezted: távoláll a józan világ.
Kérlek bocsásd meg bűnös lelkem, mert nem ellened dacol
Hanem a világ ellen.
Engedetlen voltam, mint minden gyermek.
De akkor is nagyon Szeretlek!
Szeretném fogni elfáradt kezed, s szeretném csókolni
Könnyező szemed.
Tudom, hogy gyenge szíved értem remeg,
Ezért engedetlen gyermeked fél és reszket.
Hogy miért?
„Mert tisztán és őszintén szeret''!

HÁBORÚ VAGY BÉKE?

Háború?
Miért?
Kinek?
Minek?
Ez a legnagyobb kérdés,
Legyen ez bármely országban, bármely világrészben.
Ki az aki háborút akar?
Ki az aki provokálja?
Ki az aki azért is megmutatja? Ő már juszt sem hagyja!
Van értelme?
Nincs!
Nem is lesz!
Jobb a halál?
Nem!
Muszáj ezt?
Nem!Kell ez bárkinek is?
Nem
Nézz már szét magad körül, és nézz fel az égre!
Látod milyen szép?
Hiányzik a bombázó ott fent?
Ugye, hogy nem?
Nem szebb a csendes csillagos ég?
Dehogy nem!
Olyan gyönyörű az élet, és csodás a természet. Nem igaz, hogy Te ki embernek érzed magad, és hiszed is hogy az vagy, Neked tényleg a háború kell?
Mert akkor tudd meg, tényleg bolond vagy!
Nem lenne jobb csendben a családod mellett?
Kint pedig a természet hív és kérlel. Nem látod hogy sír?
Sír érted, és sír mert megsérted!
Te, ki ember vagy, ki embernek hiszed önmagad. Te barbár vagy!
Te vagy a barbár, a szent, és a sértett!
Hát nem érted?
Hiszen minden úgy van ahogy Te formálod! Lehetsz barbár, szent, és sértett.
A természet a legfőbb sértett! Ő áldozattá válik érted.
Védekezni nem tud ha barbár vagy, csak sír és sajnál Téged, hogy Őrült vagy, ha tönkre teszel mindent, Te ki ember vagy!
De nem tudod miért teszed? Hidd el, nagyravágyó bolond vagy!

KISS JULIANNA

EMLÉKEZETES NAP...

Panni idegesen lépte át a Marcibányi téri Szociális Intézet kapuját, amely a mozgáskorlátozott lányok otthona. Kezében óvatosan fogott egy selyempapírba csomagolt tárgyat. Beköszönt a portára, majd sietve ment föl az első emeletre. Helyesebben, megpróbált sietni – mozgásszervi betegsége idegrendszeri eredetű – a nagy igyekezet, az idegesség csak akadályozta járásában.

Feldúlt volt. Arca feszült izgatottságról árulkodott. Görcsösen rángatózó mozdulatai a szokásosnál is erősebbnek bizonyultak.

A folyosóról jobbra nyíltak a szobák, ő a kettesbe igyekezett. Már a kilincsen volt a keze, amikor az egyesből kijött egy szőke, kerekarcú lány.

– Julika! De jó, hogy itt vagy! – kiáltotta felderült arccal, eltávolodva az ajtótól. – Szükségem van rád. Ma temetik Vácit, a Farkasrétiben... gyere el velem... olyan ideges vagyok, de ha te velem jössz, nyugodtabb leszek.

A szőke lány szinte már bólintott beleegyezően, de arca hirtelen elkomorult.

– Nem mehetek Pannikám, pedig szeretnék!

– De hát miért nem?

– Mert két hét kimenőelvonásom van.

– Neked?! Ez nem igaz! – hitetlenkedett.

– Sajnos igaz és nevetséges is. Tudod, gyakran előfordul, hogy a reggeli étkezési időt a szobánkban töltöm, mert éppen nem kívánok enni. Végülis a többszöri figyelmeztetés után kimenőelvonással büntettek: a fegyelmet be kell tartani címmel.

– Elkérlek a Mária nénitől. Biztosan elenged, jó? – és már ment is.

Kis idő múlva örömmel tért vissza és közölte, hogy minden rendben.

Közben Julika átöltözött. Érezte, hogy Mária néni – a nevelő – el fogja engedni.

– Nézd, ezt a koszorút vettem, tetszik? – mutatta feléje a selyempapírból kicsomagolt, mohából készült formás kis koszorút. Bokrétára kötött hosszú fehér szalaggal volt díszítve. A szalagon dőlt betűkkel ez állt: „Örök hála patrónusomnak: Kőműves Annamária".

– Szép – mondta a lány – már amilyen szép tud lenni egy koszorú.

– Jaj siessünk, mert elkésünk! – nézett Panni az órájára. – Már két óra és háromkor lesz a temetés.

A Lövőház utcán szótlanul mentek egymás mellett. Mindketten a költőre gondoltak...

Pannit mélyen érintette Váci Mihály halála, akit személyesen ismert és akit a rajongásig tisztelt és szeretett. Amikor tudomására jutott a halála, nem hitte el mindjárt, egyszerűen nem tudta elhinni... Aztán csak sírt, sírt. Elővette valamennyi verseskötetét, ujjaival végigsimított rajtuk, bele-bele olvasott, mintegy erőt merítve a sorokból. Ő maga is foglalkozik versírással. Egyszer egy ünnepségen – ahol Váci Mihály is megjelent – a saját versével köszöntötte. Akkor ismerte meg személyesen. Később elküldte meglévő verseit bírálatra és a költő levélben közölte észrevételeit, biztatta a további írásra. Ezenkívül neki köszönhette, hogy sikerült felvételt nyernie a Népművelői Főiskola könyvtári szakára – amelyet sikeresen el is végzett. (Betegsége miatt próbálták őt eltéríteni ettől a pályától.)

Panni szerettette meg Julikával Váci verseit. Julika eleinte nehezen szokta meg az intézeti életet, állandó honvággyal küszködött. Panni tudta ezt és egy alkalommal a kezébe adott egy nyitott könyvet. Csak ennyit mondott: „Ez Váci kötet. Olvasd el ezt a verset." Azzal eltávozott. A lány csodálkozva nézett utána, majd tekintetét a vers címére fordította: „Gyalog szerettem volna jönni". Érdeklődve kezdte olvasni, és érezte, hogy szíve erősebben ver, testét melegség járja át... Meghatódott. Hiszen ő épp úgy érez faluja, otthona iránt, ahogyan a költő leírta. Öröm volt számára, hogy a kimondatlan nem tudó érzéseit valaki ily csodás egyszerűséggel szedte rímbe.

Így kezdődött... Ma már Váci Mihály az egyik legkedvesebb költő számára. Mélységes humánum, hűség és szeretet árad verseiből...

A Lövőház utcából befordultak egy másik utcába, ahonnan „L" alakban a Moszkva térre értek. Onnan az 59-es villamossal mentek a Farkas-réti temetőig. A temető főbejáratán áthaladva jobbra, ahol adták meg a felvilágosítást, hogy kit mikor temetnek és hányas teremben ravatalozták fel. Váci Mihály teteme a hármasban volt.

A lányok elszorult szívvel mentek a kijelölt helyiség felé. Kint zajlott az élet. A járművek zötykölve, csörömpölve haladtak utasaikkal céljaik felé. Ott bent szinte megállt az élet. Halk magány, mély szomorúság uralkodott mindenütt. Mert magányosnak tűnt minden, pedig emberek jöttek-mentek, suttogva szóltak.

A ravatalozóból hosszú széles fekete szőnyeg nyúlt ki az udvarra. Mindkét oldalán fáklyák sorakoztak, fényük halvány-sárgán lobogott. Mögöttük koszorúk sokasága emelt falat.

Panni és Julika belépett a terembe. Két oldalt nők és férfiak ültek lehorgasztott fejjel. Középen, az emelvényre helyezett fa-színű koporsó, oldalán rideg betűkkel: „Váci Mihály élt 45 évet"... A koporsót virágok és koszorúk vették körül. Nem volt lefödve. Emberek léptek egyenként az emelvényre, utolsó pillantást vetve a költőre. A két lány remegve lépett a ravatalhoz. A halott arca viaszszín volt, a szája meg piros, mintha aludt volna...

Panniból – ahogy ott állt – hangosan kitört a zokogás. Nézte-nézte és lábai görcsösen-mereven lépdeltak az emelvényre. Egy férfi segítette le onnan. Aztán kimentek az udvarra, ahol egyre több ember gyűlt össze, jött utolsó útjára kísérni költőnket. Képviselve volt minden korosztály.

Julika mellett megszólalt egy fiatal nő.

– Nézd csak! – érintette meg a társát. – Eljöttek az Iliék is.

– Én is észrevettem őket – jegyezte meg a másik. – Ennek az Ilinek már megint más színű a haja, de milyen rosszul áll neki!

– Ááá, a főnököm is itt van! Ezt nem gondoltam volna róla. Látod? Ott áll az oszlopnál. Vajon észrevesz-e? – Lábujjhegyre állva, nyakát nyújtogatva igyekezett magára vonni főnöke figyelmét. – Most erre néz, figyeld! Mindjárt észrevesz... Na, mit mondtam, láttad? Bólintott felém.

Nézegettek még ismerősök után, megjegyzéseket téve a frizurára, ruházatra, majd az egyikük ismét megszólalt.

– Úgy látom Némethiék nem jöttek el.

– Csodálkozol rajta? Azoknak nincs érzékük az ilyesmihez.

Julika indulattal meredt rájuk. Fülében kiáltoztak az utolsó szavak: „Azoknak nincs érzékük az ilyesmihez"! Hát igen, nekik viszont van érzékük az ilyesmihez...!

15 órakor az udvarra vitték a koporsót, s megkezdődött a búcsúztatás. Az arcokon szomorúság tükröződött, a szemekben könny fénylett. Többen mondtak búcsúbeszédet, köztük Garai Gábor és Simon István költők. A koszorúkat halottaskocsikba rakták, majd a koporsóra került sor, és elindultak a végső útra.

Gyönyörű tavaszi idő volt. A természet éledezett, az öltözködő fákon madarak játszadoztak. Hosszan tartott az út a sírhelyig. A költőt, örök fekhelyével leeresztették a gödörbe... Búcsúbeszédet mondtak itt is, virágokat szórtak a koporsóra, beborították földtakaróval, miközben a rögök fájdalmasan záporozva koppantak...

Az ég majdnem felhőtlen volt. Gondtalanul sugárzott a nap, langyos szél mozgatta a zöldülő fákat.

A tavaszból csupa élet áradt, az emberek gyászoltak. Találkozott, azaz szemben állt egymással az Ébredés és a Halál. Az újjászülető Természet mosolygott a Halálra, s ebben volt valami megrendítően szép és szomorú...

(Váci Mihály 1970. április 16-án hunyt el.)

BÚTH EMILIA

EGY REGGEL

Egy reggel nem működik a függöny
s én nem integetek az ablakból.
Hogy ne fázzak a sötétben, tüzet
rakok a szoba közepén, szavakból.

Előbb a plafon mozdul el... lebeg ...
ez itt tapéta... ezek festett képek...
Majd négy-felé nyilnak a négy falak
s én Holdat látok, Csillagot nézek.

Itt nem vakítanak földi tárgyak.
Itt legfeljebb önmagával fut össze
az ember: jössz-e?!... itt nem nől tovább
a gyerek szőke haja, gyöngyház körme.

Hátrálok... és mezítláb taposom
el a parazsat --- ez a „fáj" is konkrét?!
S egyenként záródnak körém bársony-
szirmok, ha végre megjössz... valahonnét.

REGGEL

Kötelekkel körül-állják
a tegnap éles peremét –,
elevenek, holtak.

Kipárnázod reményekkel
mielőtt fejest-ugranál –,
milyen mély a holnap?!

Zuhanás.
Lebegés.
Ugrás.
Repülés.

Ki méri fel a helyzetet?
Nyújtózol. Könnyű ásítás –,
bemelegítő-kör...

Most nyitja kapuját a Nap;
gyöngyen jár... – látod, az a baj,
hogy a te cipőd tör...

NEM BIZONYÍTÉK

Nem bizonyíték, hogy maradsz,
míg a fák egyhelyben járnak;
tövig kalapált csillagok
szegezik éghez az ágat...

Sörényes nap,
ő jár malmot,
derekadhoz kantározva.
Ezer év, hogy nem esett –,
kövér árnyék hull a porba.

Zárt lepke-szárnyak: porba-dőlt
vitorlák --- messzi remények?!
Holnap, ujjaid között még
megkapaszkodhat egy fészek...

SZEKEREDBE...

Szekeredbe Holdat fognál.
Vásárfiát égből hoznál –,
kezem mégsem adhatom!

Gyöngy-olvasó, gyöngy-kaláris...
lehet Csillag, lehet máz is –,
tükröm rég nem faggatom.

Napra-forgok... üggyel-bajjal.
Gyertyácskát gyújts, fényes nappal –,
járj a földön, angyalom!

ÉJSZAKA

Feszített ernyő. Csönd.
Ne zavard most a Holdat –,
báránykákat számol?!
S lent, kereke-törött,
kivilágított vonat
a fekete házsor.
Házak. Kivilágított ablakok –,
mezítlábas gyufaárús-lányka,
hát mit akarok?!
(Na és a csillagok?!)

Vágy. Szándék és feszített ernyő;
árnyjáték --- fények a parton...
Fekete karton
háttérben a Mátra.
Gyufaárús-lányka,
ez egy más mese?!...
Fekete holló,
fekete ágon.
Fekete csipke,
fekete álom...

És hol van az olló?!...

Feszített ernyő. Csitt,
ne verd föl a Holdat,...
báránykákat számol –,
messze még a holnap
s benne milyen közel
a távol-
ság...

FELE-MÁS

Arcod felemás,
mint tömött ágon
az alma orca.

Léted felemás,
mint a levágott
fenyőfa csonkja.

BÚCSÚ A NYÁRTÓL

Címeket cserélünk.
Ez itt a búcsú
helye: "agyő, Nyár"!
Korom, füst és könnyek.
Már egy szót se értünk.
S nekem az út még
hat-napi járás,
arccal a ködnek...
(mért látom többnek?!)

Bőröndök, válltáska.
Egy talpfán állok
a sinek között.
Így! és integetek.
S te? viszontlátásra!
Állok a talpfán...
Állok, de veled,
s mégis elmegyek ---
úgy integetek...

BARABÁS TAMÁS

„BÁR, EZ CSAK EGY BÁR...''

(valódi riport egy létező kartali salátabár vezetőjével)

Komor arccal léptem be nagyközségünk első salátabárjába, hogy interjút készítsek a tulajdonossal, Deák Péterrel. Persze, nem Pétert akartam megrémíteni, csupán töprengtem, salátát vagy hamburgert rendeljek-e? S, mivel az interjúból hosszú beszélgetés lett, repetáztam is mindkettőből.

– Peti, kezdjük onnan, hogy együtt fociztunk a kartali serdülőcsapatban (80-as évek közepe). Ha jól emlékszem szakmunkásképzőbe jártál.

– Sőt, el is végeztem. Papírom van róla: jármű- és műszakicikk eladó vagyok.

– Dolgoztál valaha ebben a szakmában?

– Tévét még egyet sem adtam el, de eladóként több munkahelyen megfordultam.

– És egyszercsak felötlött benned, hogy nyitsz egy salátabárt...

– Nem az én ötletem volt, az unokatestvérem vetette fel, neki működik egy hasonló profilú üzlete Gödöllőn. Először én is úgy reagáltam, hogy: Salátabár? Kartalon??!! Aztán két éjszaka nem aludtam, átrágtam magam a dolgon, és végül rábólintottam. Arra gondoltam, elég nagy település Kartal ahhoz, hogy ne csak a kocsmákra legyen kereslet, meg aztán most kicsit divatba is jöttek az ilyen bárok.

– Apropó, divat! Kik járnak hozzátok?

– Vegyes. Igaz, hogy főként a tizen-huszonéves korosztály, de nem nézzük ki az ötveneseket sem.

– A belépőkön nem veszel semmi furcsát észre?

– De. Általában csodálkoznak, hitetlenkednek, hogy ilyesmi tényleg van Kartalon! Tudod, én itt vagyok az első tégla lerakása óta, nekem semmi különleges vagy feltűnő nincs benne... Azért jólesik, hogy pozitívan csalódnak... És ez nagyon fontos: a családom segítsége nélkül nem tudtam volna boldogulni, komolyan.

– Mindent magatok csináltok?

– Igen. Többnyire félkész termékekből dolgozunk, de a kulisszatitkokról ne írj semmit! A vendéget csak az érdekelje, hogy finomat kapjon, kellemes kiszolgálás mellett, ne az, hogy ki gyúrja a pizza tésztáját!

– Na, de mégiscsak az első salátabár vagytok Kartalon!

– Ez igaz, de az élet nem áll meg. Lehet, hogy valaki jelentkezik valami még jobb ötlettel és leköröz, ez is benne van. Most még kuriózum vagyunk, hogy meddig fog tartani...? Mikor belevágtam, száz emberből kilencven azt mondta, hogy értelmetlenség, ostobaság, úgysem érdekel az itt senkit, aztán kiderült, hogy nem így van!

– Tényleg, meg sem kérdeztem idáig: hogy vagy?

– Jól. Fáradt vagyok, de jól.

– Nehéz volt belerázódni, végülis ez nem jármű eladás?

– Én is féltem ettől, de nyitás után úgy megrohantak, hogy tanulóidőm nem maradt, rögtön „profiként'' kellett kinéznem.

– Köszönöm a beszélgetést! Péter, kérhetnék még egy kis fagylaltot is?

IMMÁR HARMADSZOR A HÉTEN

Immár harmadszor a héten:
felhúzom magam csörgőre, az idővel (többek között) nem tanácsos kikezdeni!
S pontban hajnal hatkor átlépem az ingerküszöböt,
valami zajra madárraj rebben, szétszórja őket a hajnal,
orromat fújom, nagy baj ez, nagy baj,
hogy már megint, mint minden ősszel, beleesem az évszakváltás csapdájába,
és jóval a küszöbön túl rálépek a realizmus talajára,
amely egészen a buszmegállóig vezet,
nézelődöm körül, persze csak amennyire a szemem engedi,
nem olyan egyszerű hajnal hatkor,
nekem se megy mindig,
egy biciklisnek sem nagyon, súrlódás lép fel köztünk,
sebessége csökken, eszem megáll:
nem látol tisztán, nember? – töröm neki a csendet,
válaszol, megmondja, szülőmnek mit, hova,
nem vágok vissza, jóízlés és hagyomány kötelez,
különben is, már látom külalakodat állani dettó félig szemmel,
elmerengve nézlek, jólesően,
miközben óvatosan, kerülve előforduló buktatókat,
mik előfordulnak a realizmus talaján,
(ha elütnének, kérlek: Szent László Kórház, Bp. nyolc kerület,
tudod, ott nem ismer senki, kivételesen törődnének velem!)
szóval, oldalazom feléd; mintha szúrósan néznél,
persze, nincs kegyelem tövis nélkül,
így pulóverben nem csoda, hogy fújom az orrom,
kívánom, bármilyen nap süssön rám (meg rád is),
busz egyre késik, ráérés van, a cigi drága,
inkább találgatom, alsóneműd alatti milyen hatást
váltana (mesehorror tizennyolc és fél felett!)
de nem ekkora hidegben!
Isten van – gondolom, vagy csak menetrend,
mindenesetre az ajtóban mosolyogva előreengedlek, csak téged,
fenn akolmeleg, pénztárcám seholse, szerelem nyomorba dönt!
e felismerés éppúgy, mint éhgyomorra a kávé,
sürgeti savaim, csak nehogy orvost kelljen bevonni az ügybe,
a szerelem öl,
hát légy férfi: baritondongó! szúrj vissza élből!
ujjaim közvetlen kabátod mögött,
meg kéne szólítanom, hogy fontos nagyon, most kell elmondanom, hogy
nem akarok kései toporzékolást meg ötven éveket,
csak izgalmas héja-nászt, lényegem ugyanis vágyteli,
dobverők halántékomon, indulatos érműködés, a szív eszeveszett,
fáj nagyon icipicit, hogy észre sem veszed
immár harmadszor a héten,
harmadszor a mögötted levő bőrülésen, pontban a kerekek felett szerdán.

Barabás Tamás sk.

SZÁSZI TIBOR

HARCBAN MEGHALNI

Egy gyúnyos megjegyzés a füledből nem tágít,
S a bántó szó úgy érzed, megöl.
Tudod, vissza kell hogy vágj,
Hisz a gyűlölet lángjai
gondosan körbezárnak,
És gyengéden ölel magához a kín.
„Tanuljad a halált"-szól feléd egy hang,
És egy hatalomittas őrült,
vet rád egy szürke futómosolyt.
De neked totálisan tiltva van, hogy szembe szállj.
Mégis elméd egyre jobban lángol,
szíved egyre jobban ver.
Számodra eltűnik az idő, a környezet,
az önmagukat szürkére mázolt hétköznapok,
a jó, a rossz.
Semmi sincs már,
csak a forró gondolat mely irányítja tested
De már vége, lábak dübörögnek rajtad.
Szíven talált egy célzás, mely megfoszt titkaidtól.
Remegve érzed, hogy hátul maradtál.
Már úgy érzed, meghalsz, és mégis élsz.
Élned kell e szörnyű világban,
Hol egyik mellett a másik egy senki,
Ahol embereknek nevezett lények
Egymás szívébe mocskosul gázolnak.
Van egy nyertes és van egy halott,
Kit már mindenki legyőzhet,
S ha feltámadni tudna, mindenki lenézné.
De neki már úgyis mindegy,
Hisz meghalt, meghalt örökre.

UNALOM

Fejed fölé vonult a hideg magány,
Mely nem tágít, csak sír, zokog.
S a jelen a múltat maga után hagyván,
A hosszas idő zászlaja lobog.

Ha unod már az unalmat,
És fáradsz már a fáradtságban,
Emlékekből építs múltat,

S tűnj el álmod árnyékában!

TORONY

Korhadt és szakadt,
Magába zárja a titkokat,
Körbeveszi a belsejét,
Benn csak magány és sötétség.

Mint ki indulni készül,
S valahová menne.
Őrjöngő némaság hasít bele,
Az unalmas csendbe.

Vörös téglákból, hideg kövekből
Áll a vár.
Lopózva tekint maga mögé,
Nem jön senki ma már.

ZATURECZKI ÁGNES

A PÉNZ ÉRTÉKE

Iskolából hazafelé
pénzem kezembe fogtam én.
Számolgatom, nézegetem,
s az értékét nem tudom még.

Teszem zacskóba,
fogom kezembe,
mért nem is tudom
mennyi az értéke.

Otthon aztán kérdezem,
mond meg nékem kérlek
nagy dolog-e a pénz értéke?
S most már nem játszom vele,
beteszem a zsebembe.

TARKA LEPKE

Tarka lepke, színes lepke
merre szállsz, merre szállsz?

Az ég felett, felhők között
merre hálsz, merre hálsz?

Virágokra szállok én,
a rét közepébe.

A kunyhónkban hálok én
jó anyám ölébe.

HEVES MEGYE, NÓGRÁD MEGYE...

Heves megye, Nógrád megye,
jaj de nehéz megtanulni.

Az atlaszból, térképemből
jaj de nehéz kikeresni.

De ha az eszem előveszem,
megtanulom egykettőre,
s édesanyám örömére,
ötöst kapok majd belőle.

REHOROVSZKY KRISZTINA

RÁM NÉZEL

Rám nézel sötét szemeddel,
melynek éje fekete hajad,
s pillantásodban a vágy
színezüst kardot ragad.

Te vagy, kiért szívem dobog,
ám tiéd magadhoz nem enged,
fekete a szerelmed is,
mert úr vagy, egy fekete herceg.

Mit neked egy lány a sok közül,
mit neked minden érzelem,
hisz' elfordulsz tőlem csak azért,
hogy ne lásd, mit teszel velem.

Előtted állok, szólsz hozzám.
Szemedben szenvedély ragyog,
s fáj, hogy akiért a fények égnek
egy másik, nem én vagyok.

VIRÁGOS RÉTEN

Virágos réten vagyok
a virágok illatából lélegzek nagyot
fekete pillangó száll kezemre
s belopja magát hiszékeny szívembe.
Ide libben, oda libben kezemen,
láthatatlan bilincset sző szívemen.
Nem érdekel már se rét se virág,
egy fekete pillangó nekem a világ.
Átkarolnám, de elrepül,
majd visszaszáll s játszik rendületlenül.

NÉZZ RÁM

Nézz rám és mondd meg kérlek
mit ér az élet, mondd!
Annyit, hogy hatalmas s pénzed
életeket kiont!

„Balgaság, hogy vagyon gyilkol!"
S fáj, mert jót szól szavad,
Mert a kincs az részegít és
általa ölsz magad!

JAGARICS MÁRIA

HÉTPETTYES KATICABOGÁR

Repülj, repülj
Katica bogárka
Repülj, repülj
A nagy világba

Hétpettyes katica
Siess meg ne állj
Hétpettyes katica
Repülj, repülj tovább

Széllel szemben
Esőben is szállj
Repülj, repülj
Hétpettyes katicabogár

Ha leesel ne add fel
Az élet megy tovább
Repülj, repülj
Hétpettyes katicabogár

Küzdeni kell tovább
Ne add fel a harcot
Repülj, repülj
Hétpettyes katicabogár

A REMÉNY

A remény, mi néha csalfa is lehet
A nagy küzdelemhez vezet
Küzdeni kell a szépért, jóért
A boldog napjainkért.

Feketében járni
Gyászolni a múltat nem lehet!
A csalfa vak remény
Nem nyomhat el minket, emberek!

FELLEGEKBŐL A FÖLDRE

Fellegekben érzem magam
Fellegekben járok én
Nem tudom, földet mikor érek
De már nagyon szeretnék

Leszállni a földre
Talpon járni végre
Unom a fellegi létet
Földre akarok szállni!

Végre földet értem
Mily' csodás itt lenn
Emberek között lenni
Ez az, amire vágytam

Talpon lenni
Járni kelni
Gyerekekkel játszadozni
Emberekkel bolondozni.

EMLÉKEZZÜNK...

falunk szeretett két volt tanítójára Fodor Sándor kántortanítóra és feleségére Olga tanító nénire.

Sándor bácsi falunk szülötte, 1898-ban született. Már édesapja Fodor Ede is itt volt kántortanító a múlt század 8. évtizedétől 1924 nyaráig, amikor is fia Fodor Sándor lett Kartal kántora és tanítója. Testvére László, szintén kartali tanító volt. De hogyan is? Az esemény résztvevői már nem élnek, de a történetet elmesélték az utódoknak.

Kántorválasztás volt Kartalon 1924 nyarán. Három pályázó volt. Csomor Sándor esperes úr és az egyházközségi képviselők a templomban hallgatták meg a kántor-jelölteket. Abban az évben nagy szárazság volt, hetek óta már nem esett eső. Fodor Sándor elkezdett orgonálni és énekelni:

Nincsen aki megsegítsen,
Nincsen aki szánjon minket.
Hozzád térünk ó nagy Isten,
Ha Te nem, más nem segíthet.
Száraz a rét, szomjas a föld,
Ha ez így lesz, elveszünk,
Minden ember gyászruhát ölt.
Adj Uram esőt nekünk!

Éneke imaként szállt az égbe. Mikor vége volt a jelöltek meghallgatásának és kijöttek a templomból, esett az áldott eső. A férfiak vállukra vették Fodor Sándort és egyhangúlag kiáltották, ő a mi kántorunk! Így kezdődött Kartalon a pályafutása.

Olga tanító néni 1923-ban került Kartalra tanítónőnek. 1926-ban férjhez ment Fodor Sándorhoz. Négy lányuk született, egy, kiskorában meghalt, hármat felneveltek.

Munkájuk a néptanítók nehéz munkája volt. Egy osztályban 50-60, sokszor 70 gyermek tanult. Nemcsak írni, olvasni, számolni stb. tanították meg az iskolásokat, hanem erkölcsös, családját, embertársait, faluját, hazáját szerető gyermekekké nevelték őket.

Abban az időben nem volt Kartalon művelődési ház. A Hangyaszövetkezet épületében volt egy nagy terem, amiben színpad is volt. Itt rendezett Olga tanító néni Sándor bácsival együtt ismeretterjesztő előadásokat és ünnepélyeket. A fiatalok részére táncmulatságokat.

Nem maradhat említés nélkül a dalárda, amelyet Sándor bácsi vezetett. Időt és fáradságot nem kímélve tanította a kartali férfiakat több szólamban énekelni. Világi és egyházi énekeket énekeltek. Nagyon szép volt minden évben virágvasárnap és nagypénteken a passió eléneklése. Szomorú emlékű volt 1950-ben, az iskolák államosítása után a nagypéntek. Ő már nem vezethette a dalárdát, mert a tanítóknak templomba menni már tilos volt. A dalárda tagjai nélküle énekeltek. Sándor bácsi, mikor meghallotta a passió kezdő dallamait a szoba nyitott ablakán át, a lelki fájdalomtól, hogy nem lehet a templomban, rosszul lett. Mentő vitte Budapestre a kórházba gyomor átlyukadás gyanújával.

Olga tanító néni a „Leánykört'' vezette. A nagy lányok vallásos és kulturális

szervezete volt a Leánykör. Sokat tett a falu érdekében, mint a Zöldkereszt elnöke is. Felvilágosító munkát végzett. A kisbabák és az édesanyák gondozását szervezte meg a védőnőn keresztül.

Mindketten szerették a munkájukat, a gyerekeket, a falut, a falu népét.

Olga tanító néni 1953-ban megbetegedett, 1954-ben rokkantsági nyugdíjba ment. Munkáját nem köszönte meg még az iskola vezetője sem. Pedig 31 évi szolgálata alatt 2000–2200 gyermeket tanított, nevelt. Legyen ez a kis visszaemlékezés megkésett köszönet és hála munkájáért, jóságáért, szeretetéért. 1984. június 9-én halt meg Gödöllőn, ott is temették el.

Sándor bácsi az iskolák államosításáig volt a falu kántora. Utána tanítóként továbbra is itt dolgozott 1961. XI. 30-ig, nyugdíjba vonulásáig. A falu vezetése, a tantestület és a tanítványok szeretettel köszönték meg a négy évtized munkáját és búcsúztak el tőle. Ő 1985. április 29-én halt meg és szintén Gödöllőn temették el. A temetésen Sándor bácsién és Olga nénién is sok kartali rótta le kegyeletét.

Nyugdíj után családi okok miatt Gödöllőre költöztek. Örültek, ha kartalival találkoztak. Örültek Kartal fejlődésének, épülésének. Nagyra becsülték ezért a falu vezetését.

Szívükben halálukig kartaliak maradtak.

Sőregi János
nyugalmazott tanácselnök

Fodor Sándor

Fodor Sándorné

FODOR SÁNDOR

VERSEIM ELÉ

Én nem a poéták líráját pengetem,
– Magas művészet az, meg sem kíséreltem –
Citera a népnek rég kedvelt hangszere,
Ez szerény verseim írói jelképe.

AJÁNLÁS

Elhagytam falumat, de gondolok Rátok
Három s félezernyi régi tanítványok.
Hej, de nehéz volt a ti gyermekkorotok!
Elmúlt a nehéz sors, felszabadultatok.

Egykori kortársak, kik az élet harcát
Megvívtuk és éljük az élet nyugalmát;
Látjuk szülőfalunk csodás fejlődését
S unokáink mai nagyszerű életét;

Mi tudjuk, hogy falunk proletár tömege
Milyen nyomorban élt negyven-ötven éve.
A nehéz időkről verset irogatok,
Amit szülőfalum népének ajánlok.

ŐSZI HANGULAT

Elköltöztek már a fecskék,
A gólya sem kelepel.
Nem csattog a fülemüle
Pacsírta sem énekel.

Fürj-madár nem pitypalattyol:
Néma, kihalt a határ.
Az erdőben csak a varjú
Hangja hallik: „Kár, kár, kár!"

Erdő fái levetkőztek
Dermedt, csupasz karjukat
Esdve nyújtják az ég felé:
Keresik Nap urukat.

Nem láthatják, sűrű felhő
Takarja el orcáját.
Nem akarják tán, hogy lássa
A szép ősz haldoklását.

Még az ég is megsiratja,
Könnyét sűrűn hullatja.
Sír, zokogva kíséri az
Erdő nagy orgonája.

Ilyen a mi életünk is:
Tavasz után jön a nyár.
Sütkérezünk a napfényben
Nem soká' tart az a kár...

Jön a bús és borongós ősz:
Az elmúlásnak szaka.
Kérlelhetetlen biztonsággal
Vár a nyitott sír szája.

TÜCSÖKZENE

Augusztusi csendes este
Megszólal a tücsökzene.
A nyári est hangulata
Te vagy zenélő bogárka.

Andalító a te zenéd!
Oly egyszerű és mégis szép!
Nincs is zenédnek dallama,
Csak egynéhány prüty-prüty trilla.

Mégis zenéd oly művészi,
Hogy az embert megigézi.
A hegedűn művész ujja
Utánozni ezt nem tudja.

Te kis tücsök a bokorban
Húzd a nótád, húzd vígabban!
Hadd derüljön fel az ember
A szép csendes, nyári esten!

Kartal, 1947. november

SÁPI JÁNOSNÉ

EMLÉKEK

„Elmegyek, elmegyek, hosszú útra megyek...'' hangzott az aszódi Óvónőképző Intézet termeiben a búcsúzó végzős óvónők meghatódott éneke.

Fülembe csengett akkor reggel is, első nap munkába indulva. Virágok, vidám-könnyes búcsúzás után, remények, tervek – és helyette a sivár valóság: az akkori „Matyis'' iskolában két hosszú asztal, két lavór, két törölköző fogadott, és Soós Jóska bácsi, iskolaigazgató szavai: „Margitkám, próbáljatok meg valamit csinálni!''

Megpróbáltuk. Rákóczi Magda óvónővel, nagy érdeklődéssel – és a tanév végén már az iskola dobogóján állva mondták el a gyerekek, az év közben tanult verseket, játszották a dalos játékokat, bábozták a meséket. Közben átköltöztünk a főutcai, Posta melletti óvodába, a Zámbóék házába. Főzés csak nyáron volt (térítés 1,60 Ft.), télen mindenki hozta magával a tízórait, az ebédet. Németh Julis néni volt a szakácsnő. Áldott jó asszony volt, nagyon szerette a gyerekeket. Délben gyakran megállt a csoport ajtajában, nézte a jóétvágyú gyerekeket: „Csak hadd egyenek, kínáljátok még őket!''

„Természetesen'', mint az óvoda vezető óvónőjének, nekem kellett csinálni az élelmezés-terítést, a könyvelést, a rovatos elszámolást. Akkor még a vezetői pótlék 100.- Ft volt. Hogyan futotta minderre az időből? A gyerekek között, a csoportmunka után, este a könyvelés. (Csak az utóbbi pár évben nincs csoportja a vezető óvónőnek.)

Az első tél. A két pici lakószoba. Két óvónő (Rákóczi Magda és én). Egy dajka: Maksa Piros néni. És a gyerekek csak jöttek és jöttek. Már nyolcvanan voltunk a két szobában. Már nem tudtuk leültetni őket. Takarót terítettünk a padlóra, azon ülve bontogatták a gyerekek a tízórais táskájukat. Ezt látták a szülők is, – mert bármilyen körülmények is voltak, akkor is próbálkoztunk a nyílt napokkal. Ott volt a nyíltnapon a három Bazsó lány (Erzsi, Klári, Sári) édesanyja. Szorítottunk neki helyet az egyik

Óvodások műsoros előadása

szegleten: „Margitka, ez így nem mehet tovább! Bemegyünk a tanácselnökhöz, csináljanak valamit! Hogy építkezzenek" – de helyette jött 1956.

Soós Józsi bácsi iskolaigazgató volt: „Margitkám, add ide az óvoda kulcsait, az óvodába senkit nem engedünk be!"

A Tó és Fő utca sarkán, a Nagyék háza előtt lángokban állva égett a sok papír, amit az ottani Pártházból kirámoltak. Gyerekfejjel, inkább csodálkozva, mint megdöbbenve néztük: mi történik?

Az óvoda csak nyitott. Az események zajlottak. Egyszer eljött az óvodába a ház gazdája, a Zámbó néni. Sírva állt meg az udvaron: „Ugye csak a gangon meg az udvaron maradtok! Vagy bementek? Legalább a cipőt vegyétek le!" – Majd az események elindultak. Mindenki hallgatott: évekig.

A gyerekek viszont itt voltak! Akik járni, mozogni, énekelni, enni akartak, élni az egyszerű, jó, vagy mostoha gyerekkort.

Eközben Baginé, Bazan Marika is elkezdett Kartalon dolgozni, Rákóczi Magda viszont elment. A dolgozók is cserélődtek: Maksa Piros néni helyett jött Kőművesné, Magdi néni, Balatoniné, Teca néni. Évekig az óvoda dolgozói voltak. Az idő elsodorta a kedves szakácsnőnket is, helyét lánya, Németh Maris néni vette át.

Dolgoztunk, kerestünk, együtt éltünk a gyerekekkel. Visszatűnik most egy pesti kirándulás, amikor a Dunapart lépcsőjén ülve ebédelt a gyerekcsoport. Az ámuló gyerekarcok, akik először látták a nagy folyót, a hidakat, – és minden olyan óriási volt.

A kirándulás az erdőbe – gyalog. A pirosló, sárguló őszi lombok gyűjtése: a csipkebogyó, a galagonya, a kökény. A határban a kukoricatörés figyelése, segítés – közben a hervadás élménye.

A gyerekek halandzsa meséi: Régi feljegyzések között kutatva kezembe kerül Bán Pityu öt és fél évestől feljegyzett írás, az ő általa kitalált mese. „Volt egyszer egy róka, elindult vadászni. Be akart menni a tyúkólba, hogy el tudja vinni a csirkéket, de a kotlós jól megcsípte. Visszament az erdőbe, megleste a farkast, elhívta segíteni, de a kutya elzavarta őket. Fogjunk nyulat! mondta a róka. Láttak is egyet, de elszaladt. Szaladjunk utána! mondta a farkas. Szaladtak is, de a nyuszi beugrott egy lyukba, olyan kicsibe, hogy csak ő fért bele, a farkas és a róka nem. Így hát éhesen hazamentek."

Vajon most mesél a gyerekeinek?

Itt volt a tél, a hó, a szánkózás. Elvétve még lovas szánt is láttunk.

És vártuk a tavaszt, a napsütést, a madarakat, a nyíló virágokat. Képzeletünk határtalan volt.

Mennyivel gazdagabb, szebb ez a világ, így rácsodálkozni a természetre, mint a képregények, vagy a videó. A gyerekekkel (és az óvónők) résztvettünk egy gödöllői járási szervezésű dalosjáték bemutatón –, óriási sikerrel.

Nagyon előreszaladtam az időben, mert közben megtörtént az óvoda átalakítása, bővítése, Sőregi János tanácselnök kezdeményezésére. Szerveztük a szülők között a társadalmi munkát – szülői értekezletet tartva, házról-házra járva, mikor milyen szakmunkára, segédmunkára volt szükség. Segítettek az építőipari vállalatok, munkával, pénzzel. Először közfalbontással történt a bővítés, folyóvizes mosdók épültek, majd

egy későbbi időpontban készült el a jelenlegi forma kialakítása, illetve még a mai napig is tart.

Összehívtuk a szülőket, gyereknevelésről beszélgetve, előadásokat hallgatva készültek a kartali, buzsáki, torockói, mezőkövesdi kézimunkák, a függönyök, terítők. Kartalt felfedezték az újságírók (Pest megyei Hírlap 1961 február 22.)

De az élet nem zajlott simán. Az ideológiai tanfolyamok, a Marxizmus-Leninizmus tanai, főleg a vezetőket gyötörték. A munkám, az óvoda eredményei voltak, ami megvédett. (A két szülést követően lemondtam a vezetői munkát.) Mindezek ellenére rámbízták az új Ady Endre utcai óvoda vezetését. Az akkor P-né, óvodai felügyelő, nekemszegezte a kérdést: „Margit, döntsd el, hogy mit akarsz, akkor mi is úgy állunk hozzá! Viszünk magunkkal."

És megtorolták. A szép új óvodát (értékét kiemelte a közös összefogás, Sőregi János tanácselnök szervező munkája, az építőipari vállalatok segítsége, anyagi támogatása) nem mutatták be a járás vezető óvónőinek.

A megnyitó ünnepség. A rengeteg ember. Majd minden családnak benne volt a segítsége, a társadalmi munkája. Az ünnepélyes átadás 1973. november.

Később is, a lelkes emberek segítsége. A kedves Ladócsy Laci bácsi, aki megtervezte az óvoda udvarát, parkosított részét. Emlékét őrzik az azóta lombos fák, fenyők, bokrok, rózsák. Mária nénivel gyakran megfordultak az óvodában.

A megnyitó ünnepségen elhangzottak Sőregi János tanácselnök szavai: „Holnap reggel jöhetnek a gyerekek az óvodába!"

És jöttek! Mindnyájan, – vagy százan – Lőre Borika, Sőregi Erzsi, Bazán Marika és én, és a dajkák. Négyen, a négy csoporthoz, – reggeltől estig! Főzés az iskola konyhájában. És fűtés, olajkályhával. A központifűtés pár hónappal később bekötve.

Egy nagyon nehéz, de nagyon szép, lelkes időszak következett.

Az óvoda vezetésével járó munkáltatói feladatoktól kezdve, az óvoda berendezése, az új konyhai dolgozók és dajkák megismerése, a szülők között a társadalmi munka szervezése, az udvar felszereléséhez és természetesen, a gyerekek fogadása.

Ladócsy Laci bácsi és Mária néni

Sápi Jánosné a gyerekekkel

És hosszú éveken át a vezetői munka mellett a nagy szeretettel, örömmel végzett alapos munka...

A régi és az új óvoda már 1974-ben kicsinek bizonyult. Megnyílt, – családi ház átalakításával a III. számú, Rákóczi úti óvoda. (1991-ben az Önkormányzat támogatásával átalakítottuk, fűtését korszerűsítettük.) Most már a községben volt a gyerekcsoport 250 körüli létszámmal. Folyamatosan jöttek az érettségizett, vagy szakközépiskolás kartali lányok, akik munka mellett végezték (és jelenleg is végzik) a főiskolát. Közben természetesen sorra férjhez mentek, szültek, – állandó volt a változás... Az utóbbi években alakult ki egy olyan stabil helyzet, hogy hosszútávon lehet számítani egy-egy ember munkájára. És dolgozunk. Szépen, tartalmasan, s lelkes ötlettel teli óvónőkkel. (Részletesen leírtam a Kisbíró 1993. nyári számában: 3. oldal.)

(„Nagyon gazdag – / Kitüntetések / – Sőregi J.-né")

Óvónőink között kialakult egy igényes szemlélet. Álljon itt egy félig komoly, félig tréfás felsorolás, amit Tóthné, László Erzsi, az új vezető óvónő gyűjtött össze, egy előző alkalommal, az óvodában rendezett közös összejövetelre:

SOROLÓ (vezető óvónői állásfoglalás)

Ha beszéded választékos, értelmes és szabatos,
Memóriád tökéletes, kapcsolásod villámgyors,

Ha erős az empátiád, s van hetedik érzéked,
Ha problémás gyerek nem jelent gondot tenéked,

Ha mindennap elolvasod a megjelent újságot,
Ha a közlöny minden szavát szóról-szóra bevágod,

Ha érted a Köznevelés cikkeit, s élvezed,
Ez alapján formálódsz és formálod az életed.

Óvónők

Ha igényed gyönyörködni a múzsák képibe,
Sőt, ha el tudsz merülni az ott mellékelt szövegben.

Ha hetenként meglátogatsz egy-egy komoly színházat,
És ehhez magad veszed meg az alkalmi ruhádat.

Ha munkád szépen, rendben ellátod a családod
És esténként háromszor is megnézed a Híradót.

No persze, ha kötni is tudsz mindenféle mintákat,
Adsz magadra, s izlésesen választod a gunyádat.

Ha ezeknek megfelelsz és mindemellett szerény vagy,
Akkor talán elismerem, hogy jó óvónéni vagy.

– Egyetértünk!

Honnan indultam? Egy hatgyerekes családból. Akkor még kevesen „engedték'' meg maguknak gyerekeik taníttatását. Nem tévedés, nem akartam „engedhették-et'' írni. Mert voltak sokan, akik megengedhették volna maguknak, de nem tették. Az én szüleim vállalták az akkor még nem kis nehézséget, a lemondást. (Bár szóban is újra megköszönhetném.)

Egy tanár fiunk és tanítónő leányunk van, akik folytatják ezt a nagyon szép, de nagyon nehéz –, a társadalom által eléggé el nem ismert hivatást.

Végül szeretném megköszönni munkatársaimnak, gyerekeknek, szülőknek, az együtt töltött évek szeretetét, ragaszkodását, szépségét!

Sápi Jánosné
Margit óvónéni

MIT JELENT...

„Egy asszonynak kilenc a leánya,
nem győzi számlálni.
Minden este kiáll a kapuba,
s elkezd kiabálni:
Erzsi, Piri, Sári, Mariska, Rozáli,
Ella, Bella, Juci, Karolina,
gyertek vacsorázni!"

...régi „nóta". Változnak az idők,... a szokások, a divatok. A nevek divatja is. Kartalon az idén (januártól-októberig) nem csak azok a gyerekek születtek, akikről most, nevük ürügyén szólok... A bőség zavarában nem hívhatjuk mind elő őket. Erzsike, Marika... s hogy a fiúk is álljanak be a körbe, Jancsi, Jóska úgy tudom, nincs közöttük... de nélkülük is sok a név a naptárban –, a kartali paletta is színes. A leggyakoribb nevek, ilyen a Dániel, Ádám, Alexandra, Márk –, háromszor fordulnak elő. Kettő-kettő van Richárdból, Dávidból, Renátából, Martinból, Henriettából, Balázsból, Nándorból, Tímeából, Tiborból és Kittiből. A többiek „egyszeriek", róluk majd máskor... Most kiválasztunk párat az idei, a kartali „slágerlistáról". Nézzük meg, hogy a Ladó János-féle Utónévkönyv szerint mit jelentenek...

ALEXANDRA: az Alexander férfinév nőiesítő továbbképzése. A görög Alexandrosz jelentése: az embereket, vagy az emberek ellen oltalmazó. Mások szerint török eredetű, és jelentése akarat. Becézve: Alcsi, Ali, Alikó. Alcsika, Alika. Rokon nevek: Alexa, Alexia, Szandra. --- Névnap: március 18, május 18.

HENRIETTA: A Henrik női változatának magyarban, angolban és néhány szláv nyelvben használatos formája. (A Henrik jelentése: körülkerített birtokán uralkodó.) --- Becézése: Hencsi (ke), Henni (ke), Henri (ke), Hennuci, Hennus (ka). Még Etta, Ettácska, Etti (ke). Rokonnév a Henriett. Névnap: március 16.

KITTI: Az angol Kitty névből, ez a Katalin önállósult becézője. A Katalin, a német Katarina magyar rövidülése és módosulata. A német név a görög Aeikatherine rövidülése, ez pedig egy egyiptomi név görög értelmesítése. A görögben ez a forma azt jelenti: mindig tiszta. A név eredeti jelentése: korona. Becézése: Kittike. Rokon nevek: Karina, Kata, Katalin, Katinka, Kató. --- Névnap: április 30.

ÁDÁM: Vitás eredetű név. Valószínűleg sumérra visszavezethető héber névből. Jelentése a sumérban: atyám. Becézése: Ádi, Ádika. --- Névnap: szeptember 9., december 24.

DÁNIEL: A héber Daniélből. Jelentése: Isten a bírám. Becézés: Dacó, Dacsó, Dán, Dancsa, Dancsó, Dani (ka), Danica, Danis, Danka, Dankó, Dánkó, Danó, Dános, Danus, Dány, Danyi. Rokon név: Daniló, Dános. --- Névnap: február 16., július 21., november 23., december 11.

MÁRK: A Márkus rövidüléséből. De lehet a német Mark átvétele is, ez pedig a Marquard és a Markus német utóneveknek közös rövidülése. A Marquard jelentése: a határerdőnek, határvidéknek a védője. Márkus: a latin Marcus egyéni névből, jelentése: Mars hadistenhez tartozó, neki szentelt. A bibliai második evangélium szerzőjének, Márknak a neve is azonos ezzel a római névvel, nem héber eredetű, mint némelyek vélik. Ennek az evangelistának a latin neve: Marcus Johannes. Ebből a Johannes héberül: Johanan az eredeti név, emellé Johannes az akkori szentföldi szokás szerint egy római nevet is fölvett, így lett Marcus Johannes. Becézése? Marci, Markó,... Rokonnevek: Markó, Márkus. --- Névnap: április 25., május 25., június 16., október 7.

BALÁZS: királyi...

DÁVID: kedvelt, szeretett, esetleg egyesítő...

MARTIN: Mars istenhez hasonló, merész, bátor...

NÁNDOR: dunai bolgár...

RENÁTA: újjászületett...

RICHÁRD: erős fejedelem...

TIBOR: a Róma melletti Tibur (ma Tivoli) városából való férfi...

TIMEA: jó + tisztelet.

Bevallom, én máskor is, gyakran és szívesen járok utána egy-egy furcsa, hétköznapi név jelentésének. Bár ez messze vezet, de talán mégse véletlenül kapjuk, adjuk „épen azt a nevet". A név jelentése, ha nem is tudjuk, valamiféleképpen talán mégis „befolyásolja" sorsunkat. De ezt most ne boncolgassuk. Egy név először is a szülőknek tetszik, hisz ők választják gyermekük számára. Régen, különösen az elsőszülöttek, örökölték (vezetéknevük mellé, apai vagy anyai ágon) keresztnevüket is. Persze az is valamiféle „divat" volt –, szokás? hagyomány?

A gyereket senki nem kérdezi... Tetszik vagy sem, egy reggel arra ébred, hogy ő Martin vagy Melinda... Aztán ez „nem téma"... A nagyszülőknek eleinte egy-egy név azért komoly gondokat okoz. Találkoztam egyszer egy nénikével, akinek volt egy „Lavória" nevű dédunokája. No, azóta a kis Vali biztos Valéria –, lehet, hogy azóta már ő is adott nevet... fiának, lányának... Vajon tudja, hogy mit jelent...?

Búth Emília

Házunk, kertünk díszei a dísznövények

A Kalendárium előző számaiban szó volt a biokertészetről, a kerti tennivalókról, a gyógynövényekről. Most a dísznövényekről szeretnék szólni. Annak ellenére, hogy agrármérnök vagyok, ez a téma áll a szívemhez a legközelebb. Dísznövényeink egyaránt díszítik a lakást, és a ház környékét. Igaz, ezeknek többnyire nincs közvetlen hasznuk, nem tudjuk megenni őket, de a közvetett annál nagyobb. Nem csak gyönyörködtetnek, de tisztábbá teszik a levegőt, árnyat adnak a tűző nap ellen, elzárnak bennünket a kíváncsi tekintetek elől, búvóhelyet adnak a madaraknak, és még sorolhatnám. Itt jegyzem meg, hogy a szobanövények is sok oxigént termelnek, de vigyázzunk, mert éjszaka disszimiláció (lebontás) van túlsúlyban, ezért ilyenkor elhasználják a levegőt. Azokba a szobákba tehát ne tegyünk sok növényt, amelyeket alvásra használunk.

Ezzel át is térek a szobanövényekre, amelyek a lakás talán legszebb díszei, ha egészségesek és megfelelően gondozzuk őket. Adottságainkhoz próbáljuk meg összeválogatni virágainkat. Hiába tetszik egy-egy növény, ha körülményeink nem felelnek meg a tartásához, több bosszúságot okoznak, mint örömet, ha egy-két héten belül tönkremennek. Ne zsúfoljuk tele a házat velük, csak annyit tartsunk, hogy ne legyenek útban és legyen elég időnk a gondozásukra, mert csak úgy lesznek igazán szépek.

Nézzük, melyek a legfontosabb teendőink a gondozással kapcsolatban. Leggyakoribb feladat az öntözés. Hogy milyen gyakran és mennyi vízzel öntözünk, az függ a lakás hőmérsékletétől, páratartalmától és a növény igényeitől. Vannak kimondottan vízigényesek (pl. vízipálma) és szárazságtűrők (pl. kaktuszfélék). Vásárláskor a virágboltban mindig kérdezzünk rá erre. Időnként az öntözővízbe tegyünk tápoldatot is. Portalanításra is szükség van, nem csak azért, mert a poros növény csúnya, hanem azért is, mert a porréteg az életműködést is gátolja. Ez történhet száraz ronggyal, tollseprűvel, nedves szivaccsal, vagy zuhannyal. (Ügyeljünk a víz hőmérsékletére!)

Amelyik növény kinövi a cserepet, vagy elhasználja a tápanyagot, azt át kell ültetni. Ez általában tavasszal történik. Lehetőleg boltban vásárolt virágföldbe ültessük, mert a kerti föld általában nem alkalmas szobanövényeknek. Az erdőben gyűjtött lomb-föld sem elegendő önmagában, dúsítani kell érett trágyaföldel, tőzeggel. Nagyon sok szobanövényt házilag is szaporíthatunk, elég könnyen. Érdemes megpróbálkozni vele, mert így sokkal olcsóbban juthatunk új növényekhez. (Növényeim nagy részét úgy szereztem be, hogy hajtást kunyeráltam, néha „loptam is'' jártamban-keltemben.)

A cikk terjedelme nem ad módot arra, hogy minden növénykülönlegességet bemutassak, ez nem is célom. Akit bővebben érdekel a téma, keressen szakkönyveket. Én azokat a növényeket szeretném jobban bemutatni, amelyek szinte minden lakásban megélnek, nincsenek különleges igényeik. Ilyenek például a begóniák.

Közös ismertetőjelük, hogy mindig féloldalas a levelük, ezért sok helyen ferdencs-nek is nevezik. Általában 16-18 C°-ot igényelnek.

A királybegónia kedveli a világosságot. Kedvencem a B.hydrocotylifólia, jól díszlik napsütéses szobákban és kevésbé világos helyiségekben is. Levele színe zöld, fonáka liláspiros. Szaporításuk egyszerű, levél, vagy hajtásdugvánnyal könnyen szaporíthatók.

Másik nagyon hálás növényem a virágcsalán. Levélformája a csalánhoz hasonlít, de nem rokona annak. Levelei színesek: bordó, lilás-sárga színben pompáznak. A virágzó hajtásokat vágjuk vissza, mert különben elsárgulnak levelei. Nagyon könnyen szaporítható dugványokról.

A zöldike is igénytelen, könnyen szaporítható szobanövény. Kedveli a meleget, de tartható félárnyékos, hűvös szobában is, ilyenkor kevesebbet öntözzük. A központi fűtéses, nagyjából egyforma meleg szobákban, szépen díszlik a Diffenbachia. Sokféle változata ismert. Legtöbb faja színes: fehér, sárga, piros leveleivel díszít. Levágott hajtása könnyen gyökereztethető.

A dracéna, vagy sárkányfa, a téli hőmérsékleti ingadozást is elviseli. Sokféle változata ismert.

A fikusz talán az egyik legelterjedtebb szobanövény. Nagyon sokféle található belőlük. Legelterjedtebb a Ficus Elastica. Hidegre érzékeny, egyenletes hőmérsékletet biztosítsunk számára. Vannak kúszó fikuszok is.

A viaszvirág a déli fekvésű ablakok mellett díszlik. Kúszónövény, létra mellett neveljük. Hajtásdugványozással szaporíthatjuk. Nem szereti a helyváltoztatást, ezért ritkán kell átültetni.

A vízifukszia is elterjedt szobanövény, sokan Jancsikának is nevezik. Nyáron kiültethető árnyékos, félárnyékos helyre. Hajtásdugványozással szaporítható.

Monstera a hivatalos neve a köznyelven a filodendron néven ismert, nagyon gyakori dísznövénynek. Leveleit mindig a világosság felé fordítja. Egyenletes hőmérsékleten teleltessük. Feldarabolt törzseit dugványozhatjuk.

Páfrányok. Általában az árnyékot, a párás levegőt kedvelik. Indasarjakról, valamint tőosztással jól szaporíthatók. Különleges páfrányféle a szarvasagancspáfrány, de ez csak húsz fokon felüli helyiségben tárolható.

A szanzavérák is elterjedt, kedvelt szobanövények. Tigriskének, fácánlevélnek is nevezik. Tíz fok felett már megél, de jobban érzi magát melegebben. Kimondottan kerti földben szebb, színesebb lesz a levele.

A pletykák a legismertebb szobanövények közé tartoznak. Találó a magyar nevük, mert olyan gyorsan terjednek, mint a pletyka. Kedvelik a szobahőmérsékletet és a sok vizet. Hálás ampolnanövények. Tápdús földet igényelnek. Sokféle változatát ismerjük.

A kaktuszok, nagyon változatos, szárazságtűrő növények. Télen 8-10 fokos helyiségben érzik jól magukat. Ilyenkor nagyon mérsékelten öntözzük őket. Könnyen szaporíthatók gyökér, illetve fősarjakkal.

Az egyéb pozsgás növények a kaktuszokhoz hasonló tartást igényelnek. Ilyenek az agave, aloe, crassulák vagy majomkenyérfa, stb. Ezeket a növényeket többnyire szép leveleik miatt tartjuk, a következőkben viszont a virágos szobanövényekről lesz szó. Ezekkel az a gond, hogy elvirágzás után legtöbbjük nem, vagy nehezen virágoztatható újra és általában hűvös helyen virítanak sokáig. Ezért azokban a lakásokban, ahol mindenhol egyenletes meleg van, nem sokáig élnek. Ilyenek az azalea, ciklámen, begónia, csuporka, papucsvirág. Hálásabbak a fukszia, az amerillisz, a korálvirág, a fokföldi ibolya, a kálla. Ezek tartósabbak és újra virágoztathatók.

Továbbiakban a kert növényeiről szeretnék szólni. A kertet jó, ha előre megtervezzük. El kell döntenünk, hogy hová ültetünk magasabb növényeket, például fákat, hová bokrokat. Meg kell tervezni az évelőkert helyét és azt, hogy hová szeretnénk egynyári virágokat ültetni. Meg kell tervezni az utakat is. A kertben meghatározó szerepet játszanak a fák, a bokrok, ezek adják a kert vázát, és befolyásolják annak jellegét. A fák ültetésével az a célunk, hogy kertünkben nyáron árnyékot, hűvösebb, párásabb levegőt biztosítsunk. Nagyszerű porfogók a sűrűbben ültetett fák és cserjék. Megakadályozzák azt is, hogy idegenek betekintsenek. Emelik a kert szépségét nem csak virágzáskor, hanem lombszínezésükkel, termésükkel és alakjukkal is. A kert téli díszét különösen az örökzöldek adják. A fák és cserjék akkor lesznek tartós díszei kertünknek, ha a növény éghajlati, talaj és fényigényét is figyelembe vesszük. Ezért kell vigyázni a külföldi csomagküldőszolgálatnál rendelt növényekkel, mert azok egy más éghajlathoz alkalmazkodtak, ott nevelődtek, így nem biztos, hogy a mi éghajlatunk alatt is jól érzik magukat. Ésszerű úgy összeválogatni a növényeket, hogy minden hónapban legyen olyan növény, amely virágzik, vagy bogyóival, színes leveleivel díszít.

Csak felsorolásszerűen említem meg a legelterjedtebb díszfákat, először a lombleveléket. Juharok (sok változata van: mezei, kőrislevelű, hegyi) nyír, szivarfa, japán cseresznye, csörgőfa, díszalma, platán, fűz, berkenye, hárs, liliomfa stb. Ezek közül némelyek főként lombjukkal, mások inkább virágaikkal, esetleg terméseikkel díszítenek. Nagyon közkedveltek a fenyőfélék. Jegenyefenyő, ezüstfenyő, lucfenyő, cédrus, havannai ciprus, páfrányfenyő, boróka (nagyon sokféle változata van, fatermetű, széles bokor és elfekvő is), vörösfenyő, tiszafa, tuja.

Sövénynek a következő növények ajánlhatók: borbolya, puszpáng, mályvacserjék, magyal, fagyal, cserjés pinpó, tűztövis, gyöngyvessző, hóbogyó. A fent felsorolt fenyőfélékből is szép sövény nevelhető. Legelterjedtebb díszcserjék a következők: japán juhar, szilvarózsa, borbolya, nyári orgona, puszpáng, júdásfa, japánbirs, som, mogyoró, cserszömörce, madárbirs, zanót, ezüstfa vagy olajfűz, kecskerágó, aranyfa (ezt helytelenül mondják aranyesőnek), rekettye, mahónia.

Jezsámen (nálunk jázminnak nevezik, helytelenül), tűztövis, nododendron, kézsa, gyöngyvessző, kerti orgona, japán díszbabér, tamariska stb.

A lágyszárú évelők is nagyon hálás növények. Úgy is mondják, hogy az „okos lusták" virágai, mivel nem kell minden évben újra ültetni őket és kevesebb gondozást igényelnek. Lehetőleg úgy válogassuk össze őket, hogy folyamatosan nyíljanak. Ilyenek a cickafarok, szellőrózsa, pázsitszegfű, pázsitviola, bőrlevél, nefelejcs, harangvirág, margaréta, évelő szarkaláb, gyűszűvirág, árnyliliom, tatárvirág, nőszirom, fáklyaliliom, csillagfürt, lángvirág, kúpvirág, kerti zsálya, varjúháj, nyúlfül, veronika.

Díszfüvek: Olasznád, pampafű, japánfű.

A hagymás gumós növények csodaszép, üde színfoltjai a kertnek. díszhagyma, szellőrózsa, kikerics, krókusz, téltemető, császárkorona, hóvirág, jácint, liliomok, gyöngyike, nárcisz, csillagvirág, tulipán. Az egynyári virágokat ültethetjük ágyásba, virágládákba is. A bojtocska, tátika, körömvirág, pillangó virág, díszmák, nebáncsvirág, rézvirág, rezeda.

A kert nagyon fontos eleme a szépen gondozott gyep is. Különféle gyepkeverékek kaphatók, mindig adottságainknak megfelelőt válasszunk. Inkább vessünk igénytelenebb fajtákat, ha nem tudunk elég nedvességet, tápanyagot biztosítani a gyepnek.

Remélem, sokan kedvet kapnak cikkem nyomán ahhoz, hogy dísznövényeket ültessenek udvarukba, kertjükbe, lakásukba, sőt még a házak elé is, ezzel is szebbé téve községünk arculatát, és tisztábbá téve éltető kincsünket, a levegőt. A könyvtárban fellelhető és a könyvesboltokban megkapható szakirodalom nagy segítség lehet ebben.

Ruszkainé Bodai Julianna

AZ EMLÉKMŰ

1993. május 31-én ünnepélyesen adták át, illetve avatták föl az I. és II. világháborúban elhunyt kartaliak emlékére állított szobrot.

Csupán később – hetekkel az átadást követően – néztem meg ezt a nagyszerű alkotást.

Az emlékmű hátulról határozatlan ember-forma, fehér márványból faragva, elölről vagy oldalról nézve a kőtömbből kidomborodó női alak.

Egyenes tartással szilárdan áll a talapzaton. Határozatlan korú, egyszerű munkásasszony. A márványarc markáns vonásai, az egyenes, előre néző tekintet szimbolizálja a sok mindent megélt erős jellemű NŐT. De nemcsak az arc szimbólikus. Harmonikus összhangban van az egész műalkotás. Kezeit lazán egymásra helyezve maga előtt tartja, bal mutató ujjával lefelé jelezve. A talapzat oldalán ugyanis rövid szó olvasható: EMLÉKEZÜNK.

A kis dombon, amelyen a szobor áll, két oldalt elfektetve emléktábla – akár egy nyitott könyv – a háborúban elhunytak neveivel. Kegyeletként üvegekbe helyezett friss virágok... Az emlékmű környezete rendezett, padokkal ellátott ízléses kis park.

Üldögélve a padon, hosszasan figyeltem a szobrot – amely mármár megelevenedve – sugallta az alábbi gondolatot:

Igen-igen, őrizzük meg a MÚLTAT, hogy tovább adhassuk az utókornak – hogy tanulhassanak belőle – de nem szabad elmerülni benne... Vigyázzuk a MÁT, hogy jobb legyen a JÖVŐ...

1993. szeptember

Kiss Julianna

KARTALI BAPTISTA GYÜLEKEZET JELENTŐSEBB ÜNNEPI ALKALMAI 1992. ŐSZÉTŐL 1993. ŐSZÉIG

Mennyei Atyánk ebben a missziós esztendőben sem feledkezett meg rólunk. Kegyelme bőven kiáradt életünkre. Sok kedves eseményre emlékezhetünk vissza, amelyek gazdag lelki élményeket nyújtottak számunkra.

Csokorba szedve az alábbiakban közlöm minden kedves Olvasóval, egyházi életünk folyását, a jelzett időszakban.

1992. november 22-én mutatták be újszülött gyermeküket, Varjú József és felesége Varjúné Vastag Mária. Buzgó imádságban kértük Urunkat, hogy áldja meg Zoltánt, kísérje az ő áldása életén át.

November 29-én újból gyermekbemutatásra került sor, amikor Bankóné Kőmíves Mónika hozta el Barbara nevű gyermekét, hogy kicsiny életére kérjük mennyei Atyánk gazdagon kiáradó szeretetét.

****

Közösségi életünkben ünnepnek számít, amikor szülők az Úr Jézus felszólításának eleget téve, alázatos szívvel hozzák el az Ő szent házába újszülött gyermeküket. Hiszen így figyelmeztet és buzdít Jézus Krisztus mindnyájunkat: „Engedjétek hozzám jönni a kisgyermekeket, és ne tiltsátok el tőlem őket, mert ilyeneké az Isten országa. Bizony, mondom néktek: aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem megy be abba."

Már 10:14/b-15.

Egyházunkban nagy gondot fordítanak a gyermekek lelki nevelésére. A hitoktatást helyben, imaházunkban oldjuk meg. Így mentesek minden zavaró körülménytől. Vasárnap egyébként is legfőképpen lelki dolgokkal foglalkozunk. Nincs tanrendi feszültség, kicsengetés, majd újabb órai gondok. Kiadós időkeretben teljes figyelmükkel a spirituális ismeretek szerzésével gyarapodhatnak.

A velük való törődés kamatozik. Így joggal reménykedhetünk abban, hogy felnőtt-társadalmunk számára etikus, tiszta erkölcsű, helyes szellemi irányban fejlődő embereket nevelünk belőlük.

December 13-án tartottuk Őszi Hitmélyítőnket. Vendégünk volt Budapest Pestszenterzsébeti Baptista Gyülekezet lelkipásztora, Nemeshegyi Zoltán. Mintegy 25 tagú szolgáló csoport kísérte el. Jó felkészültségükről tanúskodtak, mert gazdag programmal örvendeztették gyülekezetünk testvériségét.

1993. január 3-án, ez esztendő első vasárnapján kedves meglepetéssel szolgált Marsal János, gyülekezetünk egykori lelkipásztora. Eljött feleségével és egy régi kedves testvér-családdal. Külön örültünk jövetelük fő céljának. Mint Marsal testvér mondotta: azért jöttek Kartalra, hogy ebben az esztendőben először velünk úrvacsorázzanak. Szolgálatát gyönyörű éneklésével tette élménygazdaggá.

Január 17-től 24-ig tartottuk a soron lévő Ökumenikus Imahetet. Erre most is Hévízgyörkön került sor. Szeretettel fogadtak bennünket katolikus, evangélikus és református testvéreink egyaránt. A szokott módon felváltva végeztük az igehirdetői szolgálatot. Fiataljaink egy alka-

lommal gitárkísérettel énekeltek, Szlepák Emőke egy verset mondott az összesereglett alkalmi gyülekezet örömére és épülésére.

Az idén is tapasztalhattuk, hogy különböző egyházi közösségekbe tartozóak tudunk együtt épülni az oszthatatlan hitben és annak Fejedelmében, Jézus Krisztusban.

Február 21-én mi voltunk vendégszolgálaton, Budapest Pestszenterzsébeten. Kedvesek voltak helyi fiataljaink, mert elkísértek szolgálati utamon. Három személygépkocsival érkeztünk, ahol nagy szeretettel fogadtak egész napos szolgálatra. Gitáros ének és egyéb szolgálatokat végeztek fiataljaink.

Köszönettel emlékezünk vissza Horváth Árpád úr kedves segítő szolgálatára. Autójával segített bennünket, hogy minden vágyakozó fiatal ott lehessen.

Március 21-én itt helyben, Kartalon tartottuk tavaszi evangelizációs ünnepünket.

Vendégünk volt Budapest Rákospalotai Baptista Gyülekezet lelkipásztora, Szlovák Tibor és az őt elkísérő – kb. 20 fő – szolgáló csoport. Az igehirdetői szolgálat és az ünnepély színvonalát emelte a négy szólamra gyönyörűen éneklők közreműködése.

Országos Baptista Konferencia augusztus 20-tól 22-ig.

Örömmel szolgálhatok kedves olvasóimnak egy országos szintű közösségi hírrel. A jelzett időben most is sor kerülehetett arra, hogy konferenciánkat megtarthassuk. Különösen a záró alkalmon – kb. 2500-an – voltunk sokan. Szinte az ország minden tájáról voltak küldöttek. Hasznos tanítások, tájékoztatások hangzottak el. Közösségünk tanúja lehetett az épülő új üdülőnkben végzett munkánknak. Örömmel szemlélhettük, hogy nem sokára a minden szükséges igényt kielégítő üdülőnket használatba vehetjük.

Új üdülőnk a régi övezetben, Tahiban épül. Komoly külföldi támogatással. Természetesen a honi összefogás is megmutatkozott az eredményekben. Babtista népünk közel hatvan esztendeje zarándokol évről évre Tahiba, hogy nyerjen testi lelki felüdülést.

Vasárnapi iskola és leánykör tanítókkal 1926. táján

Országos Lelkipásztor Konferencia augusztus 23-tól 26-ig

Az idén a lelkészi találkozó is Tahiban került megrendezésre. Volt külföldi vendégünk is, egy svéd baptista lelkipásztor (teológiai professzor). Ő főképpen az egyéni evangélizációs szolgálat nehézségeiről, ugyanakkor örömeiről és eredményeiről is beszélt. Elmondta, hogy hazájában miképpen folyik ez a munka és segített abban, hogy nálunk milyen módon lehetne a legeredményesebben evangelizálni.

Ezek a konferenciák hasznosak több szempontból is; azért, mert továbbképzést nyújt, azért is, mert lehetőséget ad az újra találkozás és újabb kapcsolatok kiépítésére egyaránt. Az sem elhanyagolható szempont, hogy az egész esztendőben sokat fáradozó lelkészek, egy kis időre megpihenhetünk, hogy újból feltöltekezve végezhessük munkánkat és segítsük híveinket tovább az üdvösség, -hit útján.

Augusztus 28-án részt vehettünk egy házasságkötésen, Varbón, Dormány Attila (Kartal) és Marton Julianna (Varbó) kötöttek házasságot. A menyegzős istentisztelet Varbón volt. Emlékezetes, kedves alkalomként tartjuk nyilván. Sajnálatunkra a vőlegény testvér elkerült messze vidékre, mert letelepedési szándékkal Varbóra költözött.

Augusztus 29-én szintén házasságkötésnek lehettünk tanúi, itt Kartalon, imaházunkban. Molnár György (Kartal) és Simon Ágnes (Csömör) léptek frigyre, kötöttek házasságot. Ez azért is volt érdekes számunkra, mert a frigyre lépők nem közösségünk tagjai. Ők az adventista gyülekezethez tartoznak. Imaházunkat kérték kölcsön az ünnepi alkalomra, örömmel járultunk hozzá.

Szeptember 12-én tartottuk Hálaadó ünnepélyünket Selypen. Mónus Dániel lelkipásztor volt az igehirdető vendég. Testvérünket 40-en kísérték el Szada-Veresegyház gyülekezeteiből.

Jól felkészültek szolgálattal. Buzgóságukat igazolta, hogy estére még Kartalra is átjöttek és szolgáltak.

Szeptember 26-án helyi gyülekezetünk tartotta Hálaadó ünnepélyét. Kiemelkedő eseménynek számít a Hálaadó. Ilyenkor mondunk köszönetet az egész éves isteni gondviselésért és adunk hálát, testi és lelki javakért egyaránt.

Örömünkre szolgált, hogy katolikus, és evangélikus testvéreink közül megtiszteltek bennünket többen is jelenlétükkel. Máskor is szívesen várunk bárkit. Közösségi alkalmaink mindig nyilvánosak, és mindenki irányában szeretettel vagyunk.

Szeptember 28-án nálunk volt megtartva a missziókerületi lelkészi munkaközösségi értekezlet. Budapest és környéke gyülekezeteinek lelkipásztorai voltak jelen. Rendkívüli alkalom volt ez, mert kb. 10-12 esztendeje volt hasonló találkozó gyülekezetünkben. Az érkezett lelkipásztorokat a helyi lelkipásztor felesége, Szlepák Lajosné fogadta meleg kávéval, süteménnyel és üdítővel. A süteményeket a gyülekezet nőtestvérei készítették. Az ebéd Aszódon volt a „Sára" Vendéglőben. Ott is kedves fogadtatásban és gazdag vendéglátásban részesültek az értekező lelkészek.

****

Röviden ezt írhattam le az elmúlt missziós évünk krónikája gyanánt. Semmire sem akarunk úgy emlékezni, hogy egy kicsit is növelje emberi dicsőségünket. Istenünk méltó arra, hogy minden dicsőség, tisztelet és felmagasztalás érje háromszor szent nevét! Hiszen bármilyen jónak is tűnhet egy szervezés, hozzá a lehetőség mennyei Atyánktól adatik. Nincs érdemünk. Kegyelemből élünk és kegyelem által tartatunk meg az örök élet számára.

Minden kedves Olvasó életére kívánom az 1994-es esztendőre is Isten áldását, vallási és ideológiai nézetektől függetlenül.

Tisztelettel és szeretettel:

Szlepák Lajos
lelkipásztor

Kartal, 1993. október 6.

Baptista egyház kartali gyülekezetének eseménynaptára 1994-es esztendőre

Általános alkalmaink:

Vasárnap	1/2 10 órakor	Imaáhitat
	10 órakor	Istentisztelet
	11 órakor	Gyermek-Bibliakör (Hitoktatás)
	18 órakor	Istentisztelet
Szerda	18 órakor	Istentisztelet (Nyáron 19 óra)
Péntek	18 órakor	Ifjúsági kör

Az imaház új ruhát kap

Tervezett kiemelkedőbb ünnepi alkalmak:

Január 9.	Vasárnap 18 órakor	Tél-Isten dicsősége a téli természetben
	16-tól 23-ig	Ökumenikus Imahét (Hévízgyörki egyházakban)
Március 20.	Vasárnap 10 órakor	Tavaszi Hitmélyítő
	Vasárnap 15 órakor	Evangélizáló alkalom
Március 27.	Vasárnap 18 órakor	Tavasz-ünnep
Május 1.	Vasárnap 18 órakor	Anyáknapi ünnepély
Június 26.	Vasárnap 18 órakor	Gyermek-Bibliakör, Évzáró
Július 17.	Vasárnap 18 órakor	Nyár-Aratás
Szeptember 4.	Vasárnap 18 órakor	Gyermek-Bibliakör, Évnyitó
Szept. 18.	Vasárnap 10 órakor	Hálaadó istentisztelet
	Vasárnap 15 órakor	Hálaadó istentisztelet
Október 16.	Vasárnap 18 órakor	Őszi megemlékezés
November 20.	Vasárnap 10 órakor	Őszi Hitmélyítő
	Vasárnap 15 órakor	Evangélizáló alkalom

Általános ünnepeink:

Újév, Nagypéntek, Húsvét I-II, Mennybemenetel (Áldozócsütörtök), Pünkösd I-II, Advent I-II-III-IV, Karácsony, Óév (Szilveszter); az adott naptári napokon.

Bemerítési ünnepély (Keresztség!) és gyermekbemutatás külön – időben – meghirdetve az aktuális alkalomhoz.

Tervezett programunk hitben készült. Reményünk az, hogy mennyei Atyánk segít bennünket a véghezvitelben is. Jelzett közösségi általános és kiemelkedőbb alkalmainkra nagy szeretettel hívunk és várunk mindenkit községünkből.

Kartal, 1993. október 6.

Szlepák Lajos
lelkipásztor

A Művelődési Ház életéből...

Ha végignézzük az idei eseménynaptárunkat, bizony nem voltunk szűkében a programoknak. Volt minden, mi szem-szájnak ingere. Csak időnként a közönség bizonyult kevésnek. Ezeken a rendezvényeken úgy köszöntek el a résztvevők „sajnálhatják, akik nem látták"!

Igyekeztünk egész évben színvonalas előadásokat biztosítani, s úgy érezzük nem volt egyetlen előadás sem, amiért „szégyenkeznünk" kellett volna.

Alkotó köreink, szép eredménnyel mutatkoztak be az év folyamán, számtalan vendégszereplést, sikert tudhatnak a hátuk mögött. Asszonykórusunk Maczkó Mária népdalénekes vezetésével továbbra is országos hírű fellépéseket mondhat magáénak. Vendégeskedtek nálunk a székelyudvarhelyi felnőtt kórus tagjai, majd az Orbán Balázs kórus közel 70 gyerekkel. Rendeztünk pedagógus napot, gyereknapot, majálist, juniálist, az MDF szervezettel és az iskolával közösen augusztus 20-án fúvószenekari koncertet, szüreti felvonulást, hogy csak a nagyközségi ünnepségeket soroljuk.

S nem utolsó sorban 10 vendégegyüttes szereplésével a Hagyományőrzők és Fiatal Népművészek Találkozóját. Ezen több száz vendéget üdvözölhettünk Kartalon.

Szép esemény volt a Háborús Emlékmű avatási szertartása is, mely megdobogtatta az egész falu szívét és lelkét.

Bizakodva tekintünk 1994. év elé. Bízunk benne, hogy a kultúra, mely „később megtérülő beruházás" legalább olyan fontos és szükséges lesz „itt e szűkebb hazában" mint az elmúlt években volt.

Abban is reménykedünk, hogy rendezvényeink látogatottsága nem csökkenő, hanem növekvő tendenciát mutat az elkövetkezendő esztendőkben.

A Művelődési Ház munkatársai nevében:
Lászlóné Herr Piroska

Emlékezzünk!

„Arra, hogy mennyire erősen hat az emberre, ha szeretettel teli környezetből kerül ki, jó példák a saját gyermekeim. Sohasem veszekedtek egymással, sem velem, s bármiben segítenek, ha kérem őket. Sőt, sokszor kérnem sem kell. Azt is mondhatnám: szerencsés ember vagyok!

Köszönjük Piros néni!"

Így fejezte be Barabás Tamás, Magyar Andrásné Piros nénivel az „Amikor még láthattál volna boszorkányt", című írását 1991-ben az első KISBÍRÓ kalendáriumban.

S most három évvel később ismét köszönünk, de most fájón, sajgó szívvel, elköszönünk.

Piros néni nem csak szűkebb családjának, de a faluban élő, a népművészetet, közösségi életet szerető emberek körében is láng volt, példa, segítő kéz, aki sosem fogyott ki a jószándékból, szeretetből, s jutott belőle mindenki számára. Ebben a 91-es cikkben éppen szüreti felvonulás szervezéséről beszélt, s most, amikor elvonult a felvonuló csoport a temető mellett, mindannyian gondoltunk rá, velünk volt, bennünk élt, s emlékét szívünkben kegyelettel őrizzük.

Kartal, 1993. október 16. ***Lászlóné Herr Piroska***

Asszonykórus

Hagyományőrzők

Gyermek színjátszók

... és a közönség

A KÖNYVTÁRI ÉLET

A Kartali Polgármesteri Hivatal Könyvtárában folyó munkáról, a tevékenységi körök életéről szeretnék tájékoztató jelleggel számot adni.

1992-ben minden tizedik kartali lakos volt beiratkozva könyvtárunkba, nagyrészük tanuló. A könyvtárat egy év alatt 6.193 fő látogatta meg, ennek 2/3-a 14 éven aluli volt. A helyben lévő állományegységek száma 1993. szeptemberében a 23.000 db-ot meghaladta. A kölcsönzést 1 fő főfoglalkozású, és 1 fő rész munkaidős könyvtáros látja el.

1993. szeptember 2-15 között került sor a 3 évenként szükséges időszaki, teljes körű leltárra.

A könyvtárban – az állandó tevékenységek mellett – 1993. októberétől korcsoportonként olvasóköröket indítottunk:

– az alsó tagozatosaknak „meséről – mesére'' kört
– a felső tagozatosaknak olvasó kört
– a fiataloknak a XX. századi irodalmat kedvelők körét.

Az olvasó körök mellett a hímzés, a régi motívumkincs iránt érdeklődő fiatal lányok számára kézimunka szakkört is indítottunk.

A könyvek kölcsönzésén túl lehetőséget biztosítunk a falu lakosainak a Populart Házikönyvtár sorozatban megjelent világ- és magyar irodalom klasszikusainak beszerzésére is.

A könyvtárban rendszeresen írunk ki pályázatokat irodalmi témákban (pl. legszebb nyári olvasmány-élményem, legszebb meséim stb.).

Terveim között szerepel a kölcsönzés és az érdeklődés kielégítése mellett tevékenységi köreink szélesítése s ezzel újabb olvasók vonzása.

A már működő olvasó körökkel párhuzamosan a könyvtárosi munkával közelebbről is megismerkedő kis könyvtárosok körét megalakítani.

Nyáron, a vakáció alatt olvasótábort szerveznénk az érdeklődő ifjúság számára, így hasznos elfoglaltságot nyújtva a szünidő napjaira.

Családi- és az iskolai tanulók számára vetélkedőket is fogunk szervezni.

Az író-olvasó találkozások során élő élményt szeretnénk nyújtani a kartali olvasók számára.

Az ünnepek előtti készülődés (karácsony, húsvét stb.) a könyvtár ajándék-dísztárgy készítő foglalkozások tervezésével fogja segíteni a gyerekeket a családok számára.

„A házhoz megy a könyvtár'' akcióban az egészségügyi dolgozók segítségével a mozgásban korlátozott idősekhez és fekvőbetegekhez is szeretnénk eljuttatni a kívánt könyveket.

Terveim között szerepel a helyi érdekeltségű dokumentumok, valamint a Kartalról írt újságcikkek gyűjtése. Igyekszünk majd mennél több fontos, de a könyvtárból valamilyen okból hiányzó könyv antikváriumból való pótlására, illetve számos árkedvezményes könyvet is beszerezni.

Továbbra is szeretettel várunk minden egyéni érdeklődőt, valamint az óvodai és iskolai csoportok látogatását is.

Szívesen látjuk az olvasni, szórakozni, kikapcsolódni, tanulni vágyókat a könyvtárban.

Bognárné Oláh Edit
könyvtár vez.

SPORTÉLET '93

A község fejlesztésével (szilárdburkolatú bekötőút hálózat bővítés – gáz – telefonprogram stb.) párhuzamosan emelkedett a sporttevékenység színvonala is.

'92 év végén már érzékelhető volt, hogy összejött egy magasabb feladatok megoldására is alkalmas felnőtt labdarugó csapat. A jó téli alapozás – a sorozatban játszott edzőmérkőzések – gyakran külföldi ellenfelek ellen – a bajnokság kezdetére jó csapat állt össze. Reális lehetőség volt a megyei I. osztályú bajnokság megnyerése.

Bár a csapat szereplése a biztató jelek ellenére nem volt egyenletes – de szerencsére a rivális csapatok is (Nagykőrös – Nagykáta) bukdácsoltak, pontokat hullattak. Így a bajnokság végére sikerült a dobogó legfelsőbb fokára állni – feljutni az NB-III-ba!!

Az öröm-játékosok – vezetők – szurkolók között teljes volt – ugyanis néhány évi kényszerű megyei szereplés után Kartalnak újból NB-III-as csapata lett!

A korábbi években amikor ugyancsak bajnokságot nyert a csapat a vezetés nyári főfeladata volt a csapat felkészítése a jó NB-III-as szereplésre – néhány jólképzett játékossal való csapaterősítés.

Sajnos az egész gazdasági életre jellemző anyagi gondok az Egyesületnél is jelentkeztek – így nemhogy erősítés nem történt, hanem két-három stenderd játékos távozásával – meggyengült a labdarugó csapat. Ilyen előzmények után indult a bajnokság és nem volt véletlen Salgótarjánban kezdésként a 8:0-ás vereség. A folytatás sem volt jobb – melynek eredményeként a csapat az utolsó helyet foglalja el, abban csak reménykedni lehet, hogy nem véglegesen?

Az éves áttekintés során szólni kell még a létesítmény helyzetéről – gazdasági kilátásokról és az utánpótlás biztosításáról.

1994. aug. 20-án 10 éve lesz, hogy újjáépült a sporttelep és létesítményei. Jelentős fejlesztésre ugyan a 10 év alatt nem került sor – kivétel a salakos edzőpálya tovább építése mégis minden elismerést megérdemel az a néhány vezető – kik a sok gond ellenére – szinte községi támogatás nélkül – ilyen szinten üzemeltetik, karbantartják a sporttelepet.

Még ma is, 10 év után a gondos kezelés eredményeként, a község egyik leggondozottabb létesítménye.

Üzemeltetéséhez az Egyesület vezetése a Képviselő Testülettől azt kérte, ha készpénz támogatást nem is biztosít – támogassa az egyesületet azzal, hogy vállalja a sporttelep villany és vízdíját – sajnos ezt sem biztosítják.

Az egyesület anyagi helyzete azonban nemcsak azért rossz és egyre romlik – mert ez általános jellemző – hanem jelentősen azért mert a Kőbányai Sörgyár mely munkásszállításhoz az egyesülettől bérelt közel 10 éve 4 autóbuszt – ezek közül 3 járatot lemondott. Ennek következtében milliós nagyságrendű bevételtől esik el az SE – mely szinte nem pótolható.

Ilyen anyagi kilátások mellett csapat erősítéséről nemigen lehet szó – sőt nem kell nagy jóstehetség ahhoz, hogy előre lehessen látni a várható helyzetet!

Kevesebb lenne talán a gond, ha a felnőtt csapatnak lenne jó utánpótlás bázisa helyi fiatalokból – sajnos ez sincs! Egyenlőre sem a serdülő, sem az ifjúsági csapat játékosainak felkészültsége még a megyei szintet sem éri el – így abban reménykedni, hogy a közeli időben onnan történjen erősítés nem várható!

Ez az állapot azonban nem törvényszerű – mivel a korábbi években rendszeresen kerültek fel ifisták a felnőtt csapatba.

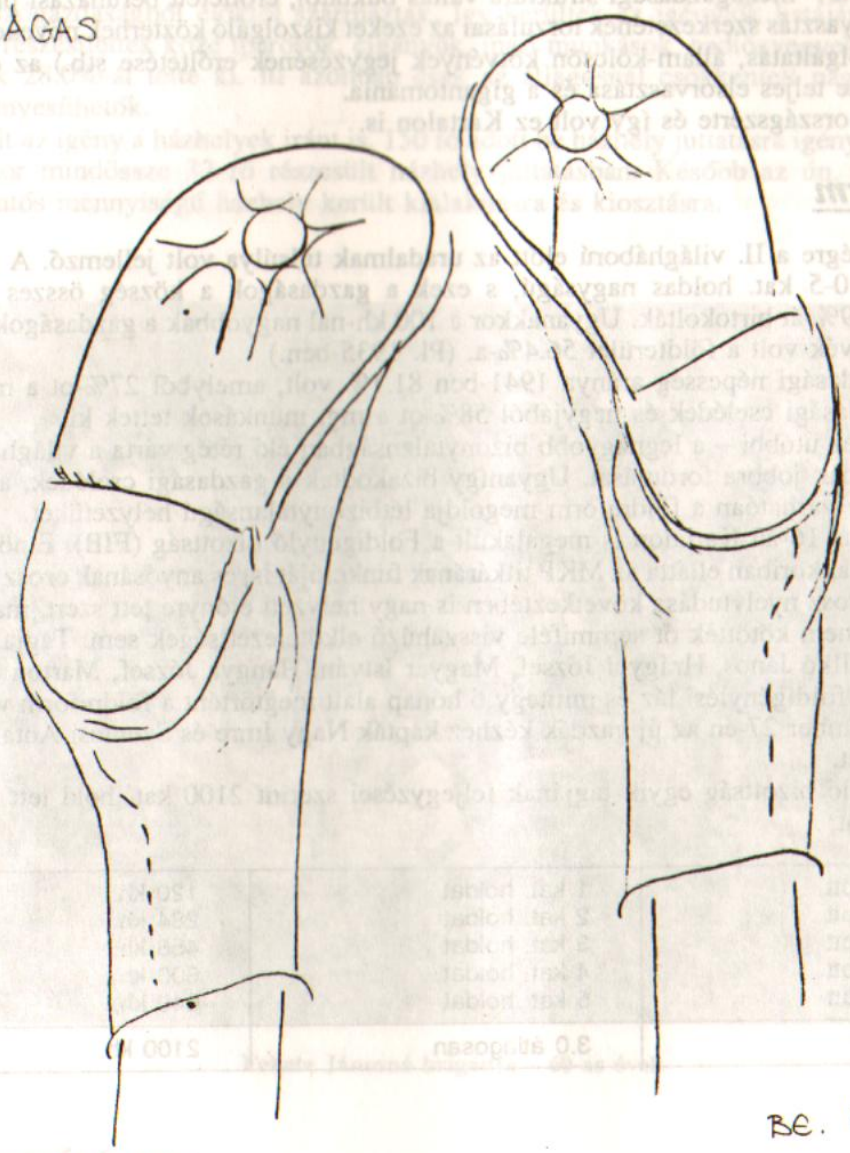
Igaz, hogy azokban az években az Iskola vezetése is gondot fordított a serdülő csapatra, a mindenkori testnevelő összefogta – előkészítette és mérkőzésre vitte a tanulókat, így meg lett gyorsítva a fejlődésük. Erre most is rendkívüli igény és szükség lenne!

A Sportegyesület egész jövőjét illetően még egyszer meg kellene vizsgálni a Képviselő Testületnek – nem lenne-e célszerű most még viszonylag kisebb támogatással szinten tartani a működést és nem megvárni azt, míg esetleg összeomlik és akkor csak jelentős anyagi támogatással lehetne felélesztení?

A kartali sportegyesület közel 70 éves múltja kötelezi az egyesület, de a Község vezetését is, hogy ne nézze tétlenül a várható fejleményt.

Szerencsésebb lett volna a község 1993-évi sportjáról és gazdasági helyzetéről szebb szólamokat írni – kedvezőbb képet festeni – de ilyen a jelenlegi helyzet, – kár lenne szépíteni!

Száraz József

Szabó László
KARTAL MEZŐGAZDASÁGA A II. VILÁGHÁBORÚ UTÁN

A község mezőgazdaságának alakulásában a már előzőekben tárgyalt adottságok mellett két nagy jelentőségű esemény játszott legbefolyásosabb szerepet. Egyik az 1945-ben végrehajtott földreform, másik a mezőgazdaság „kollektivizálása" volt.

Egyik egy történelmi jelentőségű esemény, amely a parasztság évszázados harcának egyik kiemelkedő állomása volt, s amelynek folyamán a magyar mezőgazdaság is bejárhatta volna a nyugat-európai utat, a másik: amelyik ezt megakadályozta. Mindkettő egy Európa kettéosztottságán alapuló politikai irányzat eredménye ill. annak súlyos torzulása.

Ez a két esemény olyan politikai- gazdasági közegben játszódott le, mint a lerombolt ország életének indítása, kenyerének, élelmezésének biztosítása, a jóvátételi terhek vállalása, egy átgondolatlan ipari- mezőgazdasági struktúra váltás buktatói, erőltetett beruházási programok, a beruházás-fogyasztás szerkezetének torzulásai az ezeket kiszolgáló közterhek növekedése (adók, termény-beszolgáltatás, állam-kölcsön kötvények jegyzésének erőltetése stb.) az érdekeltségi tényezők szinte teljes elsorvasztása és a gigantománia.

Így volt ez országszerte és így volt ez Kartalon is.

Földreform

Kartal községre a II. világháború előtt az uradalmak túlsúlya volt jellemző. A gazdaságok 85.2%-a volt 0-5 kat. holdas nagyságú, s ezek a gazdaságok a község összes területének mindössze 15.9%-át birtokolták. Ugyanakkor a 100 kh-nál nagyobbak a gazdaságok 1%-át sem tették ki, de övék volt a földterület 56.4%-a. (Pl. 1935-ben.)

A mezőgazdasági népesség aránya 1941-ben 81.1% volt, amelyből 27%-ot a mg. önállók, 15%-ot a gazdasági cselédek és nagyjából 58%-ot a mg. munkások tettek ki.

Különösen ez utóbbi – a legnagyobb bizonytalanságban élő réteg várta a világháború végét és ezzel sorsának jobbra fordulását. Ugyanígy bizakodtak a gazdasági cselédek, a törpebirtokosok is, hogy várhatóan a földreform megoldja létbizonytalanságú helyzetüket.

1945 március 16-án Kartalon is megalakult a Földigénylő bizottság (FIB). Elnöke Szentesi Antal volt, aki akkoriban ellátta az MKP titkárának funkcióját is, és anyósának orosz származása és apósának orosz nyelvtudása következtében is nagy helyzeti előnyre tett szert, másrészt mint bevándoroltat nem kötötték őt semmiféle visszahúzó elkötelezettségek sem. Tagja volt még a FIB-nak Tóth Ilkó János, Hrágyel József, Magyar István, Hangya József, Marton Sámuel.

Nagy volt a földigénylési láz és mintegy 6 hónap alatt megtörtént a földreform végrehajtása és 1945 szeptember 27-én az új gazdák kézhez kapták Nagy Imre és Szentesi Antal által aláírt birtok-leveleket.

A földigénylő bizottság egyik tagjának feljegyzései szerint 2100 kat. hold lett kiosztva az alábbiak szerint:

120 fő kapott	1 kat. holdat	120 kh.
142 fő kapott	2 kat. holdat	284 kh.
152 fő kapott	3 kat. holdat	456 kh.
150 fő kapott	4 kat. holdat	600 kh.
128 fő kapott	5 kat. holdat	640 kh.
692 család	3.0 átlagosan	2100 kh.

Más forrásmunkák szerint az igénybe vehető és igénybe vett birtokok a következők voltak

	vehető	Igénybe vett ket. hold.	%
Váci püspökség	600	400	13.9
Tornyai örökösök (dr. Bori)	200	146	5.1
hg. Eszterházy (Almásy gy)	700	664	23.0
gr. Degenfeld Imre	330	635	22.0
Gschwindt Likőr Rt.	800	1042	36.0
Összesen:	2630	2887	100.0

A kiosztott terület hektárban 1.662 ha-t jelentett és ez az 1935-ben kimutatott községi szántóhoz képest 80.1% volt. A sok igénylő miatt – s mert kevés föld lévén – az alapjuttatást Kartalon 3 kat. holdban határozták meg azzal, hogy gyermekenként 1 kh. pótlást is kapnak az igénylők. Csak példaként említem meg, hogy Versegen pl. 5 kh. volt az alapjuttatás és ehhez járul gyermekenként az 1-1 kat. hold pótlása.

A kartali FIB messzemenően figyelembe vette azon igényeket is, amelyek a nem hivatásszerűen mezőgazdaságból élőktől származtak. Így kerültek az igénylők listájára és tényleges juttatásban részesítettek közé iparosok, cigányok, ipari munkások, hadiözvegyek stb. E csoport az igénylők 28.0%-át tette ki. Itt azonban csak az átlagosnál csökkentett nagyságú igények voltak érvényesíthetők.

Nagy volt az igény a házhelyek iránt is. 150 fő adott be házhely juttatásra igényt, de forrásaim szerint akkor mindössze 32 fő részesült házhely juttatásban. Később az ún. aszódi Újtelep részen jelentős mennyiségű házhely került kialakításra és kiosztásra.

Fekete Jánosné brigádja – 60-as évek

	Egy juttatottra jutó föld kh.		
	Kartal	Verseg	Aszódi j.
gazd. cselédek	4.0	6.4	4.8
napszámosok	5.7	5.1	3.7
törpebirtokok	3.0	5.2	3.2
egyebek	1.8	1.8	1.4
Együtt	3.8	5.7	3.5
	Új gazdák megoszlása %-ban		
	Kartal	Verseg	Aszódi járás
gazd. cselédek	20.9	44.1	18.1
napszámosok	33.0	31.3	46.4
törpebirtokok	18.1	23.3	23.0
egyéb	28.0	1.3	12.5
	Földterület megoszlása %-ban		
gazd. cselédek	22.2	50.2	24.9
napszámosok	49.7	27.8	48.8
törpebirtokos	14.4	21.5	21.4
egyéb	13.7	0.4	4.9
Együtt	100.0	100.0	100.0

A földreform a rendelkezésre álló földet 17 kh. kivételével kiosztotta. A 17 kat. holdat a megalakult Földművesszövetkezet kapta meg egyéb vagyontárgyakkal együtt (kastély, majori épületek, nagyobb gépek, irodafelszerelések stb.).

A gazdasági cselédek közös juttatásban kapták meg a volt cselédlakásokat, amelyeket később lebontottak és saját lakásaik építőanyagául használták fel vagy azokat – mint bontási anyagokat – eladták.

Az 1935-ös mg. összeírás adatait egybevetettem az 1949. évi népszámlálás adataival, amely lényegében nagyjából tükrözte a földreform utáni helyzetet. A gazdaság nagyság kategóriák szerkezetéből az állapítható meg, hogy mintegy 200-zal növekedett a gazdaságok (területtel rendelkezők) száma és a szerkezet eltolódott a nagyobb területű gazdaságok irányába.

	1935.		1949.	
	db	%	db	%
Összesen	642	100.0	843	100.0
ebből: 0–1 kh	362	56.4	77	9.2
1–5 kh	185	28.8	592	70.2
5–50 kh	91	14.2	174	20.6
50–	4	0.6	–	–

A földreform nem vállalkozhatott akkor arra, hogy azt racionális szempontok szerint – önálló életképes gazdaságok kialakítására való törekvésnek megfelelően – hajtassék végre, s így Kartalon olyan helyzet alakult ki, hogy pl. az 5 kh-nál nagyobb gazdaságok az összesnek csupán 1/5-ét, Versegen azonban már a felét és az aszódi járásban pedig egyharmadát képezték.

Birtoknagyságrendek 1949. (az összes = 100.0%)

	Kartal	Hévízgyörk	Verseg	Aszódi járás
0–1 kh.	9.2	29.4	6.8	18.1
1–5 kh.	70.2	48.0	39.4	48.5
5–10 kh.	14.2	15.4	30.1	21.8
10–20 kh.	5.8	5.2	17.9	9.8
20–felett	0.6	2.0	5.8	1.8
Összesen:	100.0	100.0	100.0	100.0

A földreform következtében, majd másfél évtized múlva a mezőgazdaság „átszervezése" folytán a társadalmi szerkezet erősen megváltozott. Egyrészt azért, mert a keresők számában a lakosság létszámát erősen meghaladó növekedés következett be, másrészt pedig azért, mert a mezőgazdaság átszervezése folytán (téeszesítés miatt) és a természetszerűen bekövetkező technológiai váltás következtében a mezőgazdasági keresők száma és aránya erősen csökkent. A népszámlálások adatai jól érzékeltetik ezt a folyamatot.

	Összes		Mezőgazdasági	
	kereső (fő)			
	fő	bázis index	fő	bázis index
1941	1454	100.0	1264	100.0
1949	1467	100.9	866	68.5
1960	1896	130.4	577	45.6
1970	2348	161.5	495	39.2
1980	2512	172.8	473	37.4

A keresőkön belüli aránycsökkenésekre hasonló tendencia érvényesülése a jellemző

	Mezőgazdasági kereső az összes %-ában	A mg. keresőkből (%)		
		tsz. tag és alk.	áll. gazd. dolgozó	egyéb
1941	86.9	–	14.9+/	85.1
1949	59.0	–	4.8	95.2
1960	30.4	43.8	44.7	11.5
1970	21.1	56.8	34.9	8.3
1980	18.8	57.9	35.5	6.6

Az 1941. évi áll. gazdasági dolgozók között csak a gazdasági cselédeket szerepeltettem. Az egyébben viszont benne foglaltatnak az önállóak, mezőgazdasági napszámosok, vízgazdálkodás, erdőgazdálkodás dolgozói is. 1970-ben pl. a nem állami alkalmazottként létezők közül az önálló és mg. napszámos csak 2.6%-kal részesedik.

A földhöz juttatott parasztság nagy kedvvel fog hozzá a munkához. A háborús veszteségek következtében (elhurcolt és kárt szenvedett igaállomány, rekvirálások, németek, oroszok garázdálkodásai) az igaerő hiány volt a legsúlyosabb. Sokszor még ezt is emberi erővel pótolták, de a földeket megművelték. A gabonákból (kukorica stb.) titkon főzött pálinkáért lovakat szereztek a megszálló orosz katonáktól, majd némi segítség is érkezett. Rendbehozták a volt uradalom néhány traktorát és a magán tulajdonban lévő erőgépek is munkához láttak.

A falu lakosai közül sokan az alföldi tanyavilág tájain kerestek olyan munkalehetőséget, amely segített megoldani a vetőmag ellátás, kenyérellátás, hízóalapanyag ellátás gondjait. Munkával, cserével jutottak pl. vetőmagvakhoz, süldő (hízó) állatokhoz, nem egyszer igavonó állatokhoz is. Az uradalmakat, azok állatállományától már a németek megfosztották a községet, de folyamatosan el kellett látni a megszálló szovjet hadsereget is.

A falu régi és új gazdái megtervezték a jövőt, de arra akkor még nem számítottak, hogy a

jóvátételi terheket, a város ellátatlan tömegeit nekik úgy kell majd megoldani, hogy saját maguk szájától is meg kell vonni a falatot, s az adó és beszolgáltatási terheken felül „önkéntes" békekölcsön kötvényeket is vásárolniuk kell. És ez már a negyvenes évek végén kezdetét is vette.

A falvakra nehezedő nyomás mind nagyobb lett. 1955-ben pl. az összes terméshez viszonyítottan kötelező felvásárlással kellett odaadni a

búza	49.9 %-át
kenyérgabona	51.9 "
a takarmány gabonák	16.0 "

akkor, amikor a terméseredmények átlagos színvonala még rendkívül alacsony volt. Különösen sújtja a beszolgáltatás a középparaszti és kulák gazdaságokat. Utóbbiak közül sokak ingóságaikat is zár alá veszik tartozásaik fejében, de olyan termékek beadására is kötelezik őket, amelyek termelése a községben sohasem létezett (pl. téli almát másutt kellett megvásárolni, hogy az előírt beadásnak eleget tudjanak tenni).

A nagy nyomás miatt és részben a kilátásba helyezett állami segítségre számítva határozták el néhányan 1949-ben egy termelőszövetkezet megalakítását. Ez azonban nem képviselt jelentős tényezőt a községben. Nagyobb jelentősége volt azonban a „földfelajánlásoknak", amelyekről későbbiekben teszek még említést.

Az 1956-os forradalom után annyi kedvezmény érte átmenetileg a parasztságot, hogy megszűnt a kulák-lista és eltörölték a kötelező beszolgáltatást, s a „béke-kölcsönök" helyét a valóban önkéntes totó-lottó játék vette át.

Egy pillanatra – úgy tűnt – hogy a parasztság lélegzethez jutott. Már voltak a községben olyan hangok, hogy „ez jobb rendszer mint Rákosi-é volt" és, hogy „a sok rossz közül mostmár ez maradjon". A földjétől el nem menekült középparaszti réteg újra álmokat dédelgetett magában. Pl. egy valódi értékesítő és gépszövetkezet álmát (pl. közösen vásárlandó farmergazdaságban használható erőgép parkot stb.).

Ezekben az években – országosan – a családi jövedelmek a meglévő tsz. családokéhoz képest a kis- és középparaszti gazdaságokban magasabbak voltak, s így volt ez Kartalon is.

	Bruttó	Pénz
	jövedelem a tsz. családokhoz képest % 1985	
Tsz. családok	100.0	100.0
Kisparaszti családok	107.7	99.3
Középparasztiak	150.3	139.0
Egy középparaszti család br. jövedelme	45.742 Ft	100.0
ebből: adó és társ kötelezettség	7.035	15.4
üzemi költség	5.852	12.8
együtt	12.887	28.2

amely az összes pénzbeni jövedelemnek 45.8%-a volt.

Súlyozván ezekkel a bruttó – és pénzbeni jövedelmekkel nagyjából arra a következtetésre juthatunk, hogy egy családra átlagosan – egy hónapra vetítetten – 2800.- Ft. bruttó és 1850.- Ft. pénzbeni jövedelem juthatott 1958-ban.

Ezekután jött az 1950-es évek vége, ill. a 60-as évek eleje, amikor országos kampánnyá duzzadt – természetesen a pártállami akarat révén – a téeszesítés.

Erre az időszakra már nagyon sokan elhagyták földjeiket. Még az 50-es évek elején. Mindenki a biztosabb ipari- és szolgáltatási munkahelyek irányába törekszik. 1960-ra 30%-kal növekszik a keresők száma 1941-hez és 29%-kal 1949-hez képest. Ekkor már a keresőknek csak 30%-a van a mezőgazdaságban. Eljár a faluból 659 fő – a keresők 34.8%-a.

TSZ dolgozók üdülő csoportja az 1970-es években

A lelki kényszer hatására szerveződött nagyüzemi mezőgazdaság ellenére Kartal vitalitása nem csökken. Demográfiai adatai a környezetéből kiemelkednek. A vándorlási különbözetek sem jelzik egy elvándorlás szándékait. Az állandó lakóhelyváltás vándorlási különbözete pl. 1960-ban 4 fő, 1961-ben 16 fő és 1962-ben is csak 6 fő volt.

	Népesség 1949 = 100.0 %		
	Kartal	Hévízgyörk	Verseg
1960	114.7	104.8	99.2
1961	116.7	104.8	98.9
1962	119.8	106.0	99.3

A tsz. szervezés után 10 évvel már csak 21.1%-a dolgozik a keresőknek a mezőgazdasági szférában, pedig a keresők száma 1960-hoz képest további 23.8%-kal növekszik.

1970-ben már 182 inaktív mg. kereső (vagyis nyugdíjas) is van, s ez az összes inaktív keresőknek 32.2%-a.

A mezőgazdaságban foglalkoztatott aktív keresőknek 97.4%-a állami és szövetkezeti alkalmazásban ill. tagsági viszonyban van és mindössze 2.6%-nyi az aki egyéni gazdálkodásból él, vagy napszámos tevékenységet folytat (vagyis nem áll alkalmazásban, ez már mindössze 41 személy, családtagjaival együtt 57 ember, alig több mint a népesség 1.1%-a.

Tagok – tagi jövedelem – egyéb kérdések

A termelőszövetkezetnek legmagasabb taglétszáma 1961-ben 339 fő, ennek 60.8%-a nő és az összes tagoknak 28.9%-a volt 60 éven felüli. Ez utóbbiak aránya 1967-re már 36.1%. A taglétszám fokozatosan csökkent és az időszak végére már nem érte el a 270-et. Kevés a fiatal. 1961-ben még 35 a 25 év alattiak száma, 1967-ben már csak 10. Később a segédüzemekbe, műhelyekbe, szállításba jelentkeznének a fiatalok, de a kérelmeket sokszor el kell utasítani. Egyéb munkahelyekre azonban nem jelentkeznek (pl. növénytermelés, állattenyésztés). Az időszak végére a tendencia megváltozik, amennyiben az átl. életkor 57 évről 40 évre javult. Elsősorban ez annak tudható be, hogy a kiegészítő tevékenységekben a fiatalabb nemzedék kerül alkalmazásra, másrészt csökken a nyugdíjkorhatár és sokan megszerzik a nyugdíjhoz szükséges éveket. Kétségtelen az is, hogy a munkaegység elszámolási rendszert felváltotta egy anyagi érdekeltséget jobban érvényesítő elszámolási rend, javultak a kereseti viszonyok, a nagy

különbségek eltűnnek és a szövetkezet is többet áldozhat szociális és kulturális célokra (pl. üdültetés, kirándulás, külföldi utaztatás stb.).

A vizsgált időszak alatt a taglétszám átlagosan 289 fő volt és évente átlagosan öt fő távozott ill. hunyt el, míg a dolgozó tagok számában bekövetkezett változás ennél nagyobb volt (évente átlagosan 6 fővel csökkent a dolgozó tagok száma) s ez az időszak átlagos 218 létszámhoz képest bekövetkezett csökkenés 2.8%-os mértékű volt.

Az egy tagra jutó részesedés az időszak alatt évente 21.915.- Ft volt és évente átlagosan 9.6%-kal növekedett. 1961–1972 között a dolgozó tagok nominál-jövedelme (közösből származó) egy hóra vonatkoztatva az országos átlag viszonyokhoz képest így alakult:

	Havi kereslet Ft	%-ban
Kartali Új Élet	1756	100.0
Országos tsz. adat	1356	77.2
Országos állami gazdaságokban	1722	98.1
Országos ipari munkásoknál	1904	108.4

1961-ben pl. az egy tagra jutó részesedés 10.100 Ft volt az 1973 évi 32.200 Ft-tal szemben.

A vizsgált időszak első öt évében a közösből származó jövedelmek nagyjából azonos mértékben haladták meg az országos szövetkezeti átlagokat Kartalon, de az állami gazdaságokban és az ipari munkahelyeken többet kerestek az Új Élet termelőszövetkezet tagjainál az emberek, s ezért is volt nehezebb a munkafegyelem helyzetének megjavítása. Az érdekeltségi viszonyok javítása tette csak lehetővé az időben és megfelelő minőségben végzett munkát.

1961-65 években országos átlagban az állami gazdaságok dolgozóinak havi átlagkeresete 23.7, az ipari munkásoké pedig 49.6%-kal volt magasabb, mint a kartali tsz. tagoké.

A termelőszövetkezet eredményeiben benne van a „lelki kényszer hatására létrehozott közösség azon felismerése, hogy élni kell az adott körülmények adta lehetőségekkel a szövetkezet, ezen belül a család megmaradásáért és boldogulásáért és mivel Kartalon történelme folyamán – újkori betelepedése után – egy-egy családban az átlagosnál több volt kiskorú eltartásáról kellett gondoskodni az így ezen megedződött családokban nagy szorgalom munkált. Így sikerült az ipari munkahelyek, a háztáji, a közösből származó jövedelmek egyesítésével az átlagosnál sokkal több munkával „versenyben maradni'' Kartal lakosságának is.

Utószó

Kartal mezőgazdasága a rendszerváltással ismét fordulóponthoz érkezett.

A földek természetes termőképessége, egy időközben megszerzett általános és mezőgazdasági tudás, ismeretanyag és tapasztalat bizton hozzásegíti a régi és új tulajdonosokat, hogy a rájuk bízottakkal – most már tulajdonukkal – jól sáfárkodjanak.

Nem téveszthetik azonban szem elől azt, hogy a mezőgazdaságban szerkezetváltásra, piaci megújulásra, minőségre, nagyobb feldolgozottsági szintre és – mindenek előtt – jelentős „jövedelem-költség szemléletre'' lesz szükség egy most már „megnagyobbodott Európában'', ahol szigorúan a kereslet és kínálat és minőség uralja majd a gazdasági- értékesítési viszonylatokat.

El kell készülni arra is, hogy lesznek akik most már valódi tulajdonukkal a valódi szövetkezést választják, lesznek akik erősen belterjes műveléssel igen korlátozott területen családi munkaerejükre alapozva önálló kis- és középtermelők lesznek, és később kialakulnak a nagy területű farmok (többszáz holdas) egyéni gazdaságok a földek koncentrációja (pl. földbérletek) velejárójaként.

Egy biztos: a kartali ember földszeretete, szorgalma, munkabírása és hozzáértése lesz garanciája annak, hogy ezen a földön – mint századokkal ezelőtt is – jövedelmező mezőgazdasági termelés folytatódjék.

Parasztsors–parasztgond 1919-1944

(A Magyar Történelmi Társulat és a Hazafias Népfront Könyvtára sorozatban jelent meg 1960-ban)

85. fejezetben Kartalról írják a következőket:

„Az uradalmak nem tartják tiszteletben a törvényt, – lábbal taposssák"

Nagyméltóságú Miniszter Úr!
Kegyelmes Urunk!

Mi alulírott kartali lakos földmunkások mély alázattal járulunk Nagyméltóságod elé, síró panaszunkkal és kérelmünkkel. Méltóztassék meghallgatni és kérésünket sörgősen orvosolni és rajtunk segíteni szíveskedjék.

Mi kartali földmunkások a helyi uradalmaknál nem tudtunk mindnyájan elhelyezkedni nyári aratásra, semmilyen mezei munkára. Vidéki uradalmaknál is kerestünk munkára való elhelyezést, de csak helybelieket fogadnak fel. A lapokban is hirdettük és semerről meghívási választ nem kaptunk. Budapestre is bejöttünk gyalog – mert vonatköltségünk nincsen munkát keresni, – de itt is azt tapasztaltuk, hogy csak helybelieket alkalmaznak munkára. Vannak egyes helyek, ahol vidékiek is vannak kicsiny számban.

Kétségbe vagyunk esve, hogy mi fog velünk és családunkkal történni, amikor sem idehaza Kartalon, sem vidéken az uradalmaknál nem kapunk munkát, amikor községünk körül van véve uradalmakkal és nem bírunk munkát kapni... Ha kellünk is egy pár napra, akkor oly csekély napszámbért ad, a férfiaknak 120 fillért, 16 éven felüli asszonyoknak, lányoknak pedig 90 fillért. Amikor a legkisebb napszámbérek ez évben törvényesen meg lettek állapítva: férfiaknak május végéig 2 pengő, a 16 éven felülieknek 1 P 40 fillér és ezt nem fizetik.

Az uradalmak nem tartják tiszteletben a törvényt, – lábbal taposssák. Ilyenformán minek a törvény, ha nem tartják be...

Kérjük Nagyméltóságodat, méltóztassék sürgősen Kartalra egy bizottság kiküldését (lehetővé tenni), megvizsgálni szomorú, tarthatatlan helyzetünket. Nincs egy falat kenyerünk sem. Nem részesülünk semmiféle segélyben. Gyermekeinknek nem tudunk enni adni nekik, éhen pusztulnak. A télen nagy éhezéssel, de türelem reményével tűrtük sorsunkat, hogy majd (ha) kitavaszodik, munkához fogunk jutni. És íme, itt van a tavasz, és még mindig munka nélkül állunk. Kétségbe vagyunk esve, hogy mi lesz velünk.

Mély alázattal kérjük Nagyméltóságod sürgős segítségét, hogy nekünk vagy munkát elrendelni, vagy az inséges lisztet tovább folyósítani kegyeskedjék, mert az éhezést tovább már nem birjuk. Bízunk Nagyméltóságod jóindulatában, hogy szegény agyongyötört kiéhezett kartali földmunkások segítségére siet és megment az életnek egy dolgozni akaró munkásnépet.

Kérésünk kedvező elintézését kérjük és vagyunk Nagyméltóságodnak

Kartal, 1932. május hó 16-án

alázatos szolgái
39 aláírás

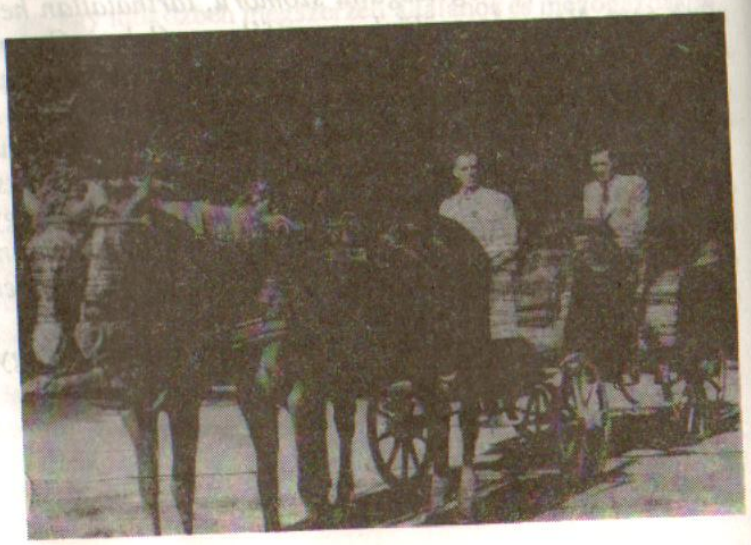
(A Pest megyei gazdasági felügyelő 1932. június 23-án úgy tájékoztatta a földművelésügyi minisztert, hogy az uradalmak a hatóságilag megállapított napszámbéreknél jóval alacsonyabb bért fizetnek, mert sok a munkanélküli és a község mezőgazdasági munkásainak „otthon úgyszólván betévő falatjuk sincs''.

A gazdasági felügyelő szerint a kérvényt aláírók „szocialisták'', akiknek „más vidéken'' való elhelyezése lenne kívánatos.

A Földművelésügyi Minisztériumban a kérvényt „ad/acta'' jelzéssel irattárba helyezték.

Gabonacséplés – 1937

Csóré István uradalmi kocsis volt Kiskartalon

KORDOKUMENTUMOK

BIRTOKLEVÉL

AMELY AZ IDEIGLENES NEMZETI KORMÁNYNAK A NAGYBIRTOKRENDSZER MEGSZÜNTETÉSÉRŐL ÉS A FÖLDMÍVES NÉP FÖLDHÖZJUTTATÁSÁRÓL SZÓLÓ 600/1945. M. E. SZÁMÚ, DEBRECENBEN, 1945 MÁRCIUS 15-ÉN KELT RENDELETE ALAPJÁN ÁLLÍTTATOTT KI.

Kartal község Földigénylő Bizottsága

Kartal községben IV. dűlőben.

31. kiosztási szám alatt felvett 2

kat. hold — négyszögöl kiterjedésű föld ingatlant

Tama István 450. lakos birtokába adja.

Jelen birtoklevél ünnepélyesen tanusítja a birtokszerző azon jogát, hogy a nemzet által adott ingatlant háborítatlanul birtokolja.

Köteles azon a maga és az egész nemzet felemelkedését szolgáló módon gazdálkodni és a rendeletekben előírt feltételeket betartani.

A birtoklevél a juttatott ingatlan tkvi tulajdonjogának megszerzésére is szolgál.

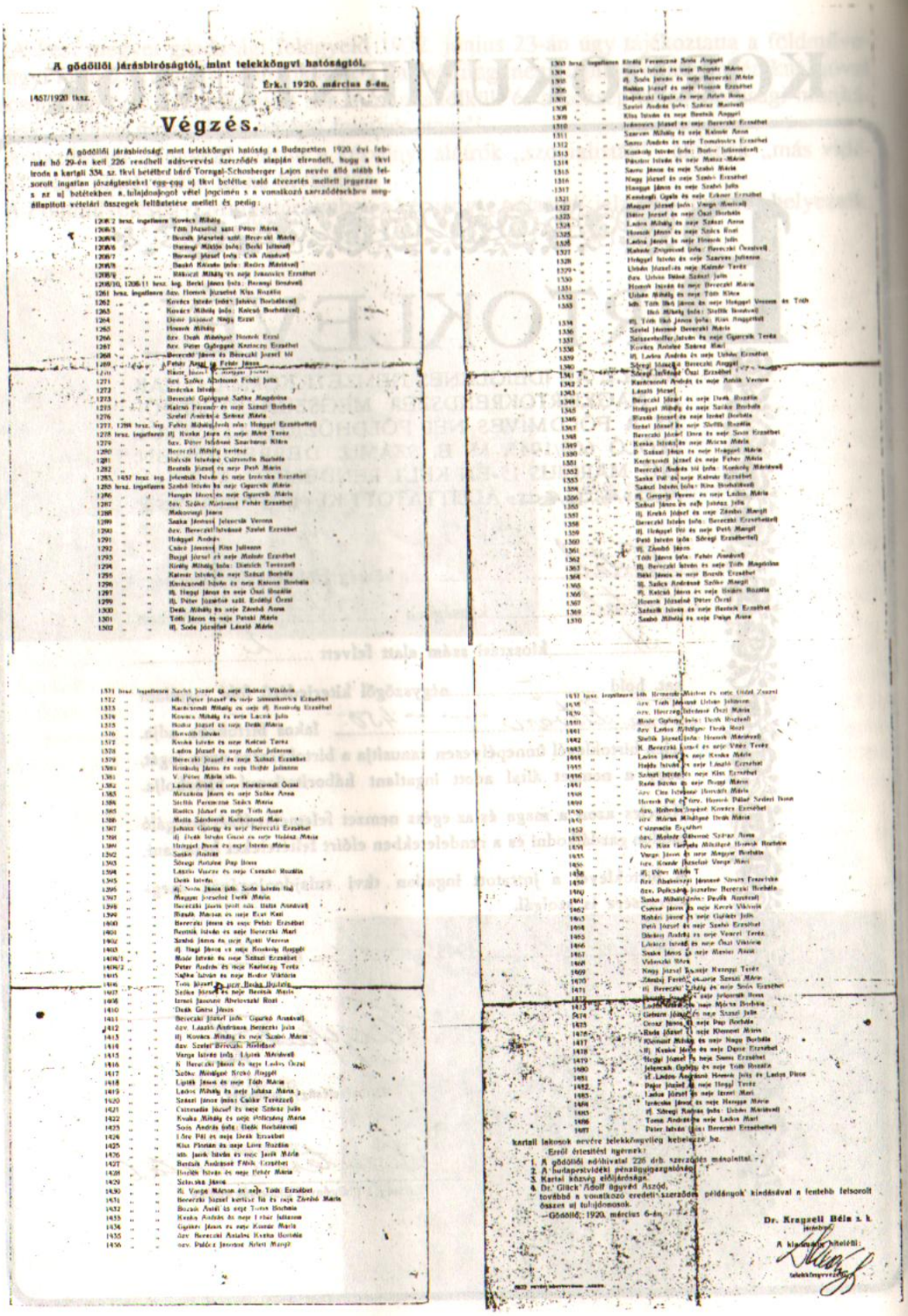
Kelt Kartal, 1945. április hó 15.

MAGYAR FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISZTÉRIUM

földmívelésügyi miniszter

Szentes Antal

Községi Földigénylő Bizottság elnöke

A gödöllői járásbíróságtól, mint telekkönyvi hatóságtól.

1457/1920 tksz. Érk.: 1920. március 5-én.

Végzés.

A gödöllői járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság a Budapesten 1920. évi február hó 29-én kelt 226 rendelet adásvevési szerződés alapján elrendeli, hogy a tkvi iroda a kartali 338. sz. tkvi betétbeni báró Torrgel-Schonberger Lajos nevén álló utóbb felsorolt ingatlan jószágtesteket egy-egy uj tkvi betétbe való átvezetés mellett jegyezze le s az uj betétekben a tulajdonjogot véve jogcimén s a vonatkozó szerződésekben megállapitott vételári összegek fellebbezése mellett és pedig:

1306/2 hrsz. ingatlanra Kovács Mihály
1306/3 " " Tóth Józsefné szül. Péter Mária
1306/4 " " Bozsik Józsefné szül. Berecski Mária
1306/5 " " Darányi Miklós ifja; Berki Julianát
1306/7 " " Darányi József ifja; Csik Annával
1306/8 " " Baukó Károly ifja; Rudics Máriával
1306/9 " " Rákóczi Mihály és neje Jovanovics Erzsébet
1306/10, 1306/11 hrsz. ing. Berki János ifja; Darányi Annával
1261 hrsz. ingatlanra Özv. Homok Józsefné Kiss Rozália
1262 " " Kovács Istvánné (szül. Juhász Borbálával)
1263 " " Kovács Mihály ifja; Kalcsó Borbálával
1264 " " Dénes Józsefné Nagy Erzsi
1265 " " Homok Mihály
1266 " " özv. Deák Mihályné Homok Erzsi
1267 " " özv. Péter Gyöngyné Kustaczy Erzsébet
1268 " " Berecski János és Berecski József tői
1269 " " Fehér Antal és Fehér János
1270 " " Bánfi János és Darányi Juliánna
1271 " " özv. Szőke Alajosné Fehér Julis
1272 " " Indrekán István
1273 " " Berecski Györgyné Szőke Magdolna
1275 " " Kalcsó Ferenc és neje Szauer Borbála
1276 " " Szabó András és Szőcz Mária
1277, 1278 hrsz. ing. Fehér Mihály ifjabb szül. Hoppel Erzsébettel)
1278 hrsz. ingatlanra Ifj. Kovács János és neje Mikó Teréz
1279 " " özv. Péter Istvánné Szauberus Klára
1280 " " Berecski Mihály kertész
1281 " " Halvaki Istvánné Csizmadia Borbála
1282 " " Bozsik József és neje Pesti Mária
1283, 1432 hrsz. ing. Jelenczki István és neje Indrekán Erzsébet
1285 hrsz. ingatlanra Szabó István és neje Ugarcsik Mária
1286 " " Hangya Istvánné neje Ugarcsik Mária
1287 " " özv. Szőke Mártonné Fehér Erzsébet
1288 " " Makovenyi János
1289 " " Szuka Józsefné Jelenczik Verona
1290 " " özv. Berecski Istvánné Szabó Erzsébet
1291 " " Hoppel András
1292 " " Csákó Jánosné Kiss Julianna
1293 " " Bugyi József és neje Molnár Erzsébet
1294 " " Kürthy Mihály ifja; Dietrich Teréziával
1295 " " Kalmár István és neje Szászi Borbála
1296 " " Kiskócsondi István és neje Kocsis Borbála
1297 " " Ifj. Hegyi János és neje Özsi Rozália
1299 " " Ifj. Péter Józsefné szül. Erdélyi Özsi
1300 " " Deák Mihály és neje Závoki Anna
1301 " " Tóth János és neje Pataki Mária
1302 " " Ifj. Szabó Józsefné László Mária

1303 hrsz. ingatlanra Kürthy Ferencné Szabó Annával
1304 " " Bozsik István és neje Hegedüs Mária
1305 " " Ifj. Szabó István és neje Berecski Mária
1306 " " Bakos József és neje Homok Erzsébet
1307 " " Hajdrácki Gyula és neje Jelenk Rozsa
1308 " " Szeiler András ifja; Szászi Mariával
1309 " " Kiss István és neje Bozsik Annával
1310 " " Jovanovics József és neje Berecski Erzsébet
1311 " " Szarvas Mihály és neje Kalcsó Anna
1312 " " Szasz András és neje Tomaschecz Erzsébet
1313 " " Kosárky István ifja; Bodor Juliannával
1314 " " Pásztor István és neje Molnár Mária
1315 " " Szasz János és neje Szabó Mária
1316 " " Nagy József és neje Szabó Erzsébet
1317 " " Hangya János és neje Szabó Julis
1321 " " Keménczi Gyula és neje Lakner Erzsébet
1322 " " Magyar József ifja; Varga Mariával
1323 " " Dénes József és neje Özsi Borbála
1324 " " Ladics Mihály és neje Szászi Anna
1325 " " Homok János és neje Szücs Rozi
1326 " " Ladics János és neje Homok Julis
1327 " " Kalcsó Zsigmond ifja; Berecski Özsivel
1328 " " Hoppel István és neje Szauer Juliannа
1329 " " Urbán József és neje Kalcsó Teréz
1330 " " özv. Urbán Dénes Szászi Julis
1331 " " Homok István és neje Berecski Mária
1332 " " Urbán Mihály és neje Tóth Klára
1333 " " ifj. Tóth Ilkó János és neje Hoppel Verona és Tóth Ilkó Mihály ifja; Stefik Rozáliával
1334 " " Ifj. Tóth Ilkó János ifja; Kiss Juggerthal
1336 " " Szeiler Józsefné Berecski Mária
1337 " " Szilasvölgy István és neje Ugarcsik Teréz
1338 " " Kovács Rozália Szauer Mari
1339 " " Ifj. Ladics András és neje Urbán Erzsébet
1340 " " Sövegi Józsefné Berecski Anyggel
1341 " " Sövegi Istvánné Özsi Erzsébet
1342 " " Kucharcsek András és neje Antók Verona
1343 " " Lászlói Józsefné
1344 " " Berecski József és neje Deák Rozália
1345 " " Hoppel Mihály és neje Szabó Borbála
1346 " " Bozsik József és neje Izsdrel Borbála
1347 " " Izsdrel József és neje Stefik Rozália
1348 " " Berecski József Ilona és neje Szabó Erzsébet
1349 " " Kovács István és neje Mócsa Mária
1350 " " P. Szászi János és neje Hoppel Mária
1351 " " Kucharcsek József és neje Fehér Mária
1352 " " Berecski András tői (ifja. Kosárky Mariával)
1353 " " Szabó Pál és neje Kalmár Erzsébet
1354 " " Szászi István (ifja; Kiss Borbálával)
1356 " " Ifj. Gergely Pavon és neje Ladics Mária
1357 " " Szászi János és neje Juhász Julis
1358 " " Ifj. Kovách József és neje Závoki Margit
1359 " " Berecski István (ifja. Berecski Erzsébettel)
1360 " " Ifj. Hoppel Pál és neje Pesti Margit
1361 " " Pesti István (ifja. Sövegi Erzsébettel)
1362 " " Ifj. Závoki János
1363 " " Tóth János (ifja. Fehér Annával)
1364 " " Ifj. Berecski István és neje Tóth Magdolna
1365 " " Bakó János és neje Bozsik Erzsébet
1366 " " Ifj. Szücs Andrással Szőke Margit
1367 " " Ifj. Kalcsó János és neje Stefics Rozália
1368 " " Homok Józsefné Péter Özsi
1369 " " Szászik István és neje Bozsik Erzsébet
1370 " " Szabó Mihály és neje Varga Anna

1431 hrsz. ingatlanra Szabó József és neje Balázs Viktória
1432 " " (ifj. Péter József és neje Jovanovics Erzsébet
1433 " " Kucharcsek Mihály és neje ifj. Kosárky Erzsébet
1434 " " Kovács Mihály és neje Ladics Julis
1435 " " Bozsik József és neje Deák Mária
1436 " " Horváth István
1437 " " Kovács István és neje Kalcsó Teréz
1438 " " Ladics József és neje Molár Julianna
1439 " " Berecski József és neje Szászi Erzsébet
1440 " " Kriskuly János és neje Hajdú Julianna
1441 " " V. Péter Mária ifj.
1442 " " Ladics Antal és neje Kucharcsek Özsi
1443 " " Mészáros János és neje Szőke Anna
1444 " " Stefik Ferenczné Szücs Mária
1445 " " Rudics József és neje Toth Anna
1446 " " Molla Sándorné Kucharcsek Mari
1447 " " Juhász György és neje Berecski Erzsébet
1448 " " ifj. Deák István Czecsi és neje Hodász Mária
1449 " " Hoppel Jenő és neje István Mária
1452 " " Szabó Rozália
1453 " " Sövegi Antalné Pap Ilona
1454 " " László Vincze és neje Csenzkó Rozália
1455 " " Deák István
1456 " " ifj. Nyári János ifja. Szabó István fia)
1457 " " Magyar Józsefné Tuzik Mária
1458 " " Berecski János (szül. szás. Hatia Annával)
1459 " " Rozsik Mátyás és neje Ecsi Kati
1460 " " Berecski János és neje Pethő Erzsébet
1461 " " Bozsik István és neje Berecski Mari
1462 " " Szabó János és neje Ajcsi Verona
1463 " " ifj. Hegi János és neje Kroskuly Reggi
1464/1 " " Mócs István és neje Szászi Erzsébet
1464/2 " " Peter András és neje Kucharcsek Teréz
1465 " " Sághe István és neje Bodor Viktória
1466 " " Tóth József és neje Berka Rozália
1467 " " Szőke János és neje Berecsik Maria
1468 " " Izmel Jánosné Abelovszki Rozi
1470 " " Deák Gáspár János
1471 " " Berecski József (ifj. Gyurkó Annával)
1472 " " özv. Laszló Andrásné Berecski Julis
1473 " " Ifj. Kovács Mihály és neje Szabó Mária
1474 " " özv. Szeiler Berecski Józsefné
1475 " " Varga István (ifj. Lyiák Mariával)
1476 " " K. Berecski János és neje Ladics Özsi
1477 " " Szőke Mihályné Bozsó Reggi
1478 " " Lyiák János és neje Tóth Mária
1479 " " Ladics Mihály és neje Juhász Mária
1480 " " Szászi János (szász Csáky Teréziával)
1481 " " Csizmadia József és neje Szőcze Julis
1482 " " Kovács Mihály és neje Szücs Julis
1483 " " Kraska Mihály és neje Pethő Mária
1484 " " Soós András (ifj.; Deák Borbálával)
1485 " " Lőre Pál és neje Deák Erzsébet
1486 " " Kiss Flórián és neje Lőre Rozália
1487 " " ifj. Jasik István és ecc. Jasik Mária
1488 " " Bertalan Andrásné Fábián Erzsébet
1489 " " Deczkó István és neje Pethő Mária
1490 " " Szikszka János
1491 " " Ifj. Varga Mátyás és neje Tóth Erzsébet
1492 " " Berecski József kertész fia és neje Závoki Mária
1493 " " Bozsik Antal és neje Tuzsa Borbála
1494 " " Kraska András és neje Lehar Julianna
1495 " " Gyárfás János és neje Kovács Mária
1496 " " özv. Berecski Antalné Kraska Borbála
1497 " " özv. Pálóczi Jánosné Kristi Margit

1531 hrsz. ingatlanra Ifj. Hermecz Mátyás és neje Gödel Zsuzsi
1532 " " özv. Tóth Józsefné Urbán Julianna
1533 " " özv. Herczog Istvánné Özsi Mária
1534 " " Mócs Gáspárné (szül. Deák Rozália)
1535 " " özv. Ladics Mihályné Deák Rozi
1536 " " Stefik József (ifja. Homok Mariával)
1537 " " K. Berecski József és neje Vécsi Teréz
1538 " " Ladics János és neje Kraska Mária
1539 " " Hajdu István és neje Lányik Erzsébet
1540 " " Szászi István és neje Kiss Erzsébet
1541 " " Rozsa István és neje Hoppel Mária
1542 " " özv. Cita Istvánné Horváth Mária
1543 " " Homok Pál és özv. Homok Dániel Szidivi Ilona
1544 " " özv. Hrbecska Józsefné Kovács Erzsébet
1545 " " özv. Márton Mihályné Deák Mária
1546 " " Csizmadia Erzsébet
1547 " " özv. Molnár Dánielné Szőcze Anna
1548 " " Stefik Mihályné Homok Borbála
1549 " " Varga János és neje Magyar Borbála
1550 " " özv. Kocsis Józsefné Varga Mari
1551 " " Ifj. Péter Mária T
1552 " " Rév Alajosné Jánosné Steurs Franciska
1553 " " özv. Dobcsányi Józsefné Berecski Borbála
1554 " " Szabó Mihályné Pavlik Rozáliával
1555 " " Csenge János és neje Kerek Viktória
1556 " " Kohári János és neje Gulyás Julis
1557 " " Pethő József és neje Szabó Erzsébet
1558 " " Dénes András és neje Veszeri Teréz
1559 " " Lakatos István és neje Özsi Viktória
1560 " " Szabó János és neje Mercsi Anna
1561 " " Vidovszki Mária
1562 " " Nagy József és neje Karagyi Teréz
1563 " " Jánosi Ferenc és neje Szászi Mária
1564 " " Ifj. Berecski József és neje Szűts Erzsébet
1565 " " Pethő [illegible] és neje Jelenczik Rozsa
1566 " " Pethő [illegible] és neje Mócsa Borbála
1567 " " Gebauer János és neje Szászi Julis
1568 " " Orosz Ignác ifj. és neje Pap Borbála
1569 " " Hlinka József és neje Kiszerczi Mária
1570 " " Kovácsi Mihály és neje Nagy Borbála
1571 " " Ifj. Kraska Mihály és neje Dénes Erzsébet
1572 " " Hegyi József és neje Szűts Erzsébet
1573 " " Jelenczik Gyöngy és neje Tóth Rozália
1574 " " ef. Ladics Angyalosi Henrik Julis és Ladics Pista
1575 " " Pápai József és neje Hegyi Teréz
1576 " " Ladics József és neje Izsdrel Mari
1577 " " Izsdrelics József és neje Hangya Mária
1578 " " ifj. Sövegi Mátyás (szül. Urbán Mariával)
1579 " " Tuzsa András és neje Ladics Mari
1580 " " Péter István (szül. Berecski Erzsébettel)

kartali lakosok nevére telekkönyvileg kebelezze be.

Erről értesítést ügyeznek:

1. A gödöllői előlhivatal 226 drb. szerződés másolattal.
2. A budapestvidéki pénzügyigazgatóság.
3. Kartali község előljárósága.
4. Dr. Glück Adolf ügyvéd Aszód,

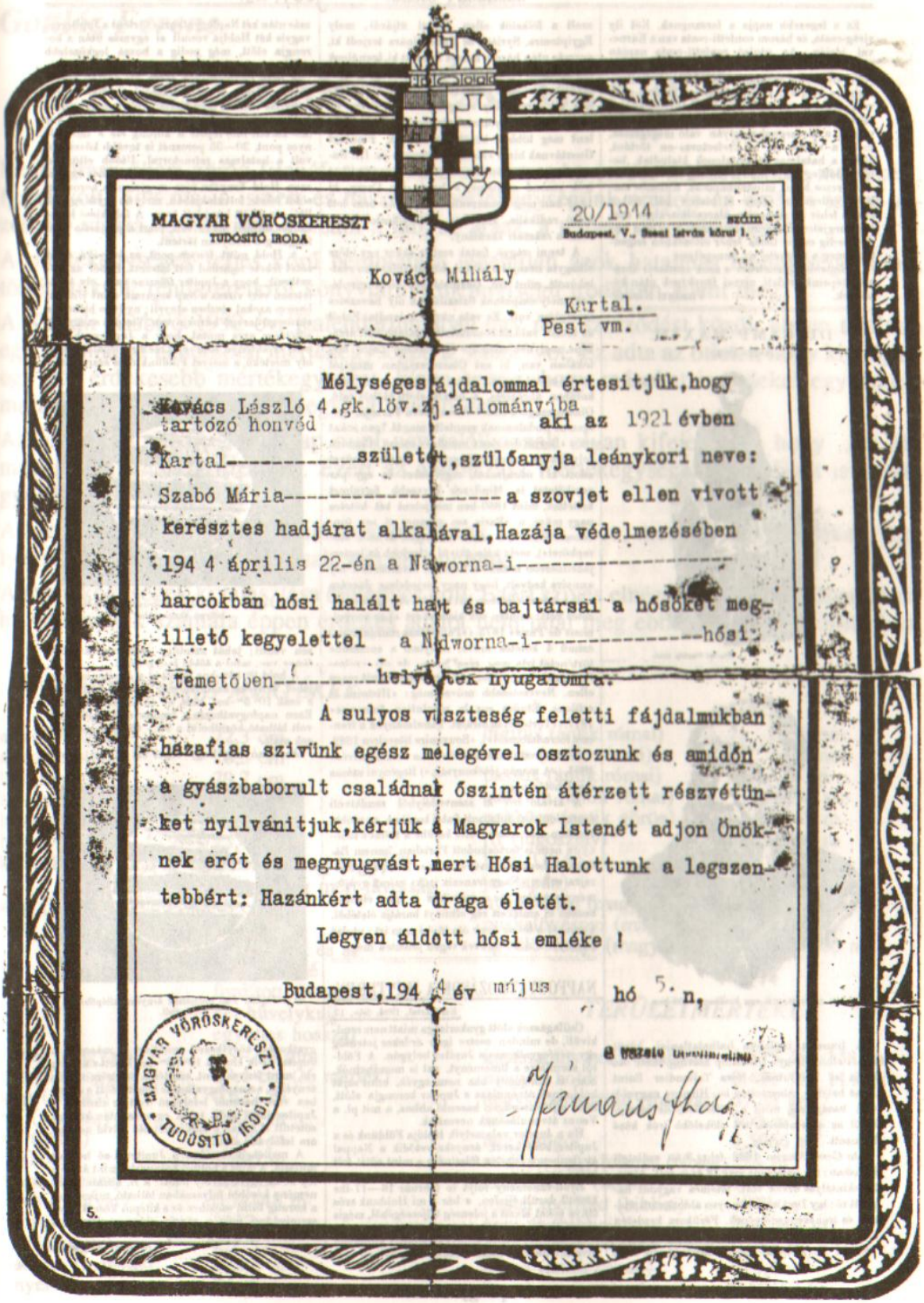
továbbá a vonatkozó eredeti szerződés példányok kiadásával a fentebb felsorolt összes uj tulajdonosok.

Gödöllő, 1920. március 6-án.

Dr. Krajcseli Béla s. k. járásbíró.

A kiadmány hiteléül:

telekkönyvvezető.

MAGYAR VÖRÖSKERESZT
TUDÓSÍTÓ IRODA

20/1944 szám
Budapest, V., Szent István körút 1.

Kovács Mihály

Kartal.
Pest vm.

Mélységes fájdalommal értesitjük,hogy
Kovács László 4.gk.löv.zj.állományába
tartózó honvéd aki az 1921 évben
Kartal---------született,szülőanyja leánykori neve:
Szabó Mária---------a szovjet ellen vivott
keresztes hadjárat alkalmával,Hazája védelmezésében
1944 április 22-én a Nadworna-i---------
harcokban hősi halált halt és bajtársai a hősöket meg-
illető kegyelettel a Nadworna-i---------hősi
temetőben---------helyére tették nyugalomra.

A sulyos veszteség feletti fájdalmukban
hazafias szivünk egész melegével osztozunk és amidőn
a gyászbaborult családnak őszintén átérzett részvétün-
ket nyilvánitjuk,kérjük a Magyarok Istenét adjon Önök-
nek erőt és megnyugvást,mert Hősi Halottunk a legszen-
tebbért: Hazánkért adta drága életét.

Legyen áldott hősi emléke !

Budapest,1944 év május hó 5. n,

MAGYAR VÖRÖSKERESZT TUDÓSÍTÓ IRODA R. P.

a vezető

5.

Ez a legszebb napja a farsangnak. Két ily virág-csata, és három confetti-csata van a Karneval idején. Az utolsó confetti-csata napján (febr. 6.) volt a dijak kiosztása. Az első dijat (4500 frankot) a kormányozható léghajó «Ballon-dirigée» nyerte. Aznap este nagy fáklyás-zene volt, fényes, valóban nagyszerü tüzijátékkal s ezután következett a Karneval-ünnepélyek utolsó pontja, a herczegnek mágiyán való megégetése, mely a «Place de la Prefecture»-on történt. Mikor a hatalmas lángoszlopok kialudtak, befejeződött egyszersmind a farsang is.

Álarczos bálok mindennaposak. Különös említést érdemel a «Rose et blanc» bál, mikor csakis fehér és rózsaszin álarczöltözékben szabad megjelenni. Ily ünnep márcz. 1-je is, a midőn pedig csakis tiszta fehér öltözékben engedtetik meg a részvétel az ünnepélyen.

A föntebbi jeleneteket s azok szinterét ábrázoló képeink eredeti nizzai fényképek után készültek. VILLÁNYI KÁROLY.

DU CAMP MAXIM.

(1822—1894.)

Napoli nagyip utca.

DU CAMP MAXIM agg korában, 1894-ben.

A francia irodalom halhatatlanjai közül ismét elhúnyt egy: Du Camp Maxim. 1880 óta tagja az Institutnak, hova Tallandier Saint René helyére választották be. Hírneve nagyobb volt hazájában, mint a külföldön, de kétségkivül az érdemesebb, sőt előkelőbb irók közé tartozott.

Du Camp Maxim 1822 febr. 8-án született Párisban: igy halálakor már 72 éves volt. Atyja, ki tekintélyes orvos volt, tetemes vagyont hagyott rá: igy Du Camp könnyen áldozhatott útazási és irói szenvedélyének. Férfikora kezdetén két nagy útat tett a Keleten és Európában. Az 1848-ki forradalom idején dicsőségesen harczolt a fölkelők ellen. Keleti útjáról, mely Egyiptomra, Syriára és Palesztinára terjedt ki, egymás után három művet is adott ki, igen élenk leirásokkal. Visszatérve Franczianországba, a romantikus irókhoz csatlakozott, egyike volt azoknak, kik esen irány szolgálatára a «Revue de Paris» czimü folyóiratot alapitották. Ebben jelent meg többek között barátjának, Flaubert Gusztávnak hires «Madame Bovary»-ja. III. Napoleon kormányának nem tetszett a romantikus irók szabad szelleme, s habár Du Camp, ki 1848-ban még konzervativ volt, soha sem lett túlzó radikális, 1858-ban a folyóiratot betiltotta a császári kormány.

A tenni vágyó fiatal ember ekkor egy időre elhagyta hazáját s többek között 1860-ban csatlakozott, mint iró, Garibaldinak hires ezredéhez, mely csapatnak Szicziliában oly nevezetes szerepléese volt. Ez vala utolsó kalandja. Ebből az időből való itt bemutatott fiatalabb kori arczképe, melynek eredetije Csernátony Lajos birtokában van, ki azt Olaszországban magától Du Camptól kapta. Másik arczképe, mely aggkorában ábrázolja, a halála előtti időből való. Olaszországból ismét visszatérvén Párisba, egészen az irodalomnak szentelte magát. Igen sokat irt a «Revue des deux mondes» czimü világhirü folyóiratba, ezenkivül számos önálló művet adott ki: útirajzokat, regényeket és egy pár verskötetet is. Mindezek kevesebb figyelmet keltettek, mint 1869-ben megjelent két kötetes nagy műve, a «Paris, ses organes et ses functions» («Páris, a párisi hatóságok és azok szerepkörei»), mely kétségkivül a legjobb és legterjedelmesebb munka a franczia fővárosról s oly annyira kedvelt, hogy nagy terjedelme daczára már a szerző életében hét kiadást ért. Igen nevezetes volt: szintén sok kiadást ért «Les convulsions de Paris» 1875. («Páris lázas mozgalmai») czimü 4 kötetes müve, melyben a commune történetét irta meg rész[illegible], de oly [illegible]tességgel, hogy egész sor támadást keltett maga ellen. Nevezetesebb művei még: «Histoire et critique. Études sur la revolution française» 1877. («Történet és birálat. Tanulmányok a franczia forradalomról»), «Souvenirs literaires 1882. 2 kötet («Irodalmi emlékek»), «La charité privée» 1884. («A magán jótékonyság.») Regényei száma meglehetős nagy.

A kiváló iró, ki szenvedélyből rendkivüli szorgalommal dolgozott fiatal korában, az utóbbi években már ritkán vette kezébe a tollat s többnyire nem is tartózkodott Párisban, hanem Bádenben. Legutolsó müve Gautier Theophile életrajza volt a «Nagy franczia irók» czimü gyüjtemény számára, de e művében is igen élénken beszéli el emlékeit rég elhúnyt barátja életéből. Verseket a 60-as évek óta többé nem irt: utolsó regényei is a 60-as évek végén jelentek meg.

NAPFOGYATKOZÁSOK A JUPITEREN.

Kis-Kartal, 1894. febr. 17.

Csillagászok előtt gyakorisága miatt nem rendkivüli, de minden esetre igen érdekes jelenség egy napfogyatkozás a Jupiter bolygón. A Földről szemlélve a tünemény, azt is mondhatnók, hogy e tünemény oka nem egyéb, mint saját holdjainak átvonulása a Jupiter korongja előtt, mert a jelenség igen hasonló ahhoz, a mit pl. a Venus átvonulásának nevezünk.

Ha a Jupiter valamelyik Holdja Földünk és a Jupiter közé kerül, árnyéka vetődik a Nappal átellenben a Jupiter felszinére s mint sötét folt halad azon végig.

Ilyen tünemény folyt le febrnár 16—17-ike közötti derült éjjelen, s bár a mi Holdunk erős fénye sokat elvett a jelenség teljességéből, mégis eléggé tiszta vázlatokat készithettünk róla.

Az emlitett napon lefolyt tünemény különben kiválik a hasonló esetek közül, a mennyiben egy más után két Napfogyatkozás történt a Jupiteren, vagyis két Holdja vonult el egymás után a korongja előtt, még pedig a hozzá legközelebb valók.

A báró Podmaniczky Géza kis-kartali obszervatoriumának 7"-os refractorával 200 szoros nagyitás mellett igen tisztán volt megfigyelhető a tünemény. A Jupiter I-ső Holdja 7ʰ 9ᵐ-kor (kis-kartali idő) lépett a korong elé s mint fényes pont, 30—35 percznél is tovább követhető volt a hatalmas refractorral. Utóbb eltünt a vizsgáló szeme elől; azonban 8ʰ 27ᵐ-kor ugyanezen Hold árnyéka újra megjelent a korongon sötét fekete folt alakjában, mely az egyik egyenlitői sáv fölött húzódott tova. A folt kissé hosszuszukás ellipsis alaku volt, mert a projectio nem függőleges irányban történt.

A Hold mint fényes pont, az árnyéka, mint sötét fekete tojásdad folt látszott. Ebből az következik, hogy a Jupiter fölszine nem oly tökéletesen veri vissza a Nap sugarait, mint Holdja, hanem azokat részben elnyeli; nyilván bizonyos sürüségü levegő burokja van. Viszont az árnyék sötétsége arra mutat, hogy a Jupiternek nincsen saját fénye, sem saját melege, legalább nem oly mértékü, a melyet Földünkről is észre lehessen venni; tehát szintúgy csak visszaverődő fénye van, mint a többi bolygóknak.

A) A Jupiter I-ső holdjának árnyéka belépőben a bolygó korongjába.

A hold 9ʰ 14ᵐ-kor lépett ki a Jupiter korongjából, árnyéka azonban még mindig ott látszott s csak 10ʰ 5ᵐ-kor tünt el az is szemünk elől. Ezen napfogyatkozás a Jupiter déli félgömbjén volt látható körülbelül a 35°- 45°-nyi szélességek alatt.

Azonban alig hogy véget ért az első napfogyatkozás, következett mindjárt a második. A Jupiter II-ik Holdja 10ʰ 38ᵐ-kor lépett a korong elé, mint fényes pont, szintén a bolygóra vetvén árnyékát, s a napfogyatkozás ismétlődött s egészben véve hasonló lefolyásu volt az elsőhöz. A Jupiter lakói előtt tehát egymás után kétszer sötétült el a Nap s bujt ismét elő rövid nehány óra lefolyása alatt.

B) A Jupiter I-ső holdjának árnyéka kilépőben a korongból.

A mellékelt *A.* ábra a Jupiter I-ső holdját mutatja, a mint a bolygó korongján mint árnyék lép be az egyik sávoly fölött; a *B.* ábrán a tünemény későbbi folyamában látható, mikor már a korong túlsó széléhez ér a kilépni készül. Igen szembetünő még a sávoly előnyomulása is a Jupiter tengely forgása folytán.

WONASZEK A. ANTAL.

Gottlóz Ferenc

RÉGI MÉRTÉKEGYSÉGEK

Protagorasz ókori görög filozófus mondása szerint: „Az ember minden dolog mértéke". Igaza volt. Sok ma is ismert és használt mértékegységünk eredete az emberi testre vezethető vissza, gondoljunk például a láb, az arasz, a tenyér stb. mértékekre.

A mértékegységek teljes körű bemutatása lehetetlen azok hatalmas mennyisége miatt, történetükről, rendszereikről könyvtárnyi mennyiségű irodalom jelent meg.

A Kartali Kisbíró 1992-évi Kalendáriumában egy régi szerződést közöl, ebben találtam egy számomra ismeretlen mértékegységet, a „sukk"-ot. Ez adta az ötletet, hogy kigyűjtök egy pár érdekesebb mértékegységet, bízva benne, hogy másokat is érdekel egynémely ma már nem használt mértékegység eredeti értéke.

Az angol krimik kedvelői nap mint nap találkoznak olyan kifejezéssel, hogy „hat láb magas" valamelyik szereplő. Ezért az angolszász mértékegységek egy részét is összegyűjtöttem.

A történelmi könyvekben gyakran szerepelnek az akó, icce, meszely stb. mértékek, melyekre ha nincs lábjegyzet, csak saccolni tudunk.

A mértékegységek kiválasztása önkényes volt. Ezért szíves elnézését kérem az Olvasónak, ha valamelyik számára éppen érdekes adatot nem talál meg ebben a kis összeállításban.

HOSSZÚSÁG MÉRTÉKEK

arasz (magyar)	22,3 cm
arasz (bibliai)	26,5 cm
láb (magyar)	29,7 cm
láb (angol)	30,48 cm
hüvelyk (magyar)	26,34 mm
hüvelyk (angol)	25,4 mm
könyök (magyar)	a középső ujj hegyétől a könyökig mért távolság
sing (bibliai)	48 cm
sukk (német)	35–40 cm (a két ököl és az egymás felé fordított, összeérő két hüvelykujj együttes hossza)
vonal (magyar)	1,9–2,8 mm
marok (magyar)	10,4 cm (ló mérték)
sing (német)	0,622 m
rőf (magyar)	0,622 m
rőf (bécsi)	0,779 m
öl (bécsi)	1,896 m
pálca (bibliai)	2,88 m
lépés (magyar)	0,74448 m
mérföld (magyar)	8937,4 m
rúd (magyar)	2,9792 m
~~stádium (magyar)~~	~~186,2 m~~
tenyér (magyar)	74,49 mm
digitus (antik római)	18,5 mm
uncia (antik római)	24,7 mm
passus (antik római)	1,48 m
stadium (antik római)	0,198 km
pekhüsz (antik görög)	0,462 m
rif (jugoszláv)	0,777 m
foot (USA)	0,3048 m
jo (japán)	3,03 m
nyíllövésnyi (magyar) kb	25–30 m
puskalövésnyi (magyar) kb	45–55 m
ágyúlövésnyi (magyar) kb	200–300 m

TERÜLETMÉRTÉKEK

katasztrális hold (magyar)	0,575 464 153 ha
magyar hold	0,431 598 114 ha
négyszögmérföld (magyar)	57,55 km^2
ár	100 m^2
négyszögöl	3,5966 m^2
stadium vagy futamat (bibliai)	234 m
szombati út (bibliai)	1404 m
római mérföld (bibliai)	1872 m
napi út (bibliai)	7–8 órai út
pes quadratus (antik római)	0,087 m^2
~~clima (antik római)~~	~~315,4 m^2~~
heredium (antik római)	0,50467 ha

saltus (antik római)	201,87 ha
hektár (magyar)	10000 m^2
square inch (USA)	6,4516 cm^2
square foot (USA)	9,290 304 dm^2
square yard (USA)	0,836 127 36 m^2
acre (USA)	0,4047 ha
square mile (USA)	259 ha
rood (angol)	1011,714 105 6 m^2
csi (kínai)	1,161 m^2
csing (kínai)	13,3 m^2
motika (jugoszláv)	800 m^2
pogon (román)	0,5012 ha
csubo (japán)	3,3058 m^2
morgen (holland)	0,812 443 ha
lan (cseh)	17,27 ha
kis hold (Közép-Európa)	0,359 66 ha
ekealja (magyar)	150 magyar hold

ŰRMÉRTÉK

akó (magyar)	0,5430 hl
akó (bécsi)	0,5659 hl
cseber -kicsi (magyar)	42,3 dm^3 (liter)
cseber -nagy (magyar)	84,6 dm^3 (liter)
icce (magyar)	0,8484 liter
pint (bécsi)	1,4147 liter
mérő (pozsonyi)	62,498 liter
(pesti)	93,747 liter
(bécsi)	61,48 liter
maszely (magyar)	0,4142 liter
fertál (magyar)	30,76 liter
veder (magyar)	11,56 liter
véka (magyar)	23,1 dm^3
köbhüvelyk (magyar)	18,2746 cm^3
köbláb (magyar)	31,5787 dm^3
köböl (magyar)	6,8210 m^3
ómer (bibliai)	2 dm^3
mérce (bibliai)	6 dm^3
efa (bibliai) korsó	20 dm^3
kórus (bibliai)	200 dm^3
hin (bibliai)	3,50 liter
batus (bibliai)	21 liter
Hómer (bibliai)	200,01 liter
amfóra (görög)	19,44 liter
barrel (angol)	159 liter
bruttó regisztertonna (nemzetközi)	2,831 685 m^3
butilka (Szu)	0,307 49 dm^3
gallon (angol)	4,546 09 dm^3
kantar (török)	142,7 dm^3
okka (török)	1,281 dm^3
regiszter tonna (nemzetközi)	2,83 168 m^3 (hajó)
stop (svéd)	1,31 dm^3

Megjegyzés: Ahol nem a liter mértékegység szerepel, ott száraz anyag mérésére is használják az illető mértékegységet.

TÖMEG VAGY SÚLYMÉRTÉKEK

font (magyar) bécsi	560,06 g
gyógyszertári	420,04 g
vámfont	500 g
karát	0,2 g
lat (magyar) bécsi	17,502 g
vámlat	16,666 g
márka (magyar) bécsi	280,67 g
mázsa (magyar)	
métermázsa	100 kg
bécsi mázsa	56,006 kg
vámmázsa	50,0 kg
talentum (bibliai)	42,0 kg
mina (bibliai)	700 g
siklus (bibliai)	14 g
béka (bibliai)	7 g
géra (bibliai)	0,7 g
as (antik római)	327,45 g
uncia (antik római)	27,288 g
obolus (antik római)	0,568 g
dukát (magyar)	3,4909 g (aranybeli súly)
grain (USA)	64,79 mg
ounce (USA)	28,349 g
ton (USA)	907,18 kg
pfund (osztrák)	560,06 g
pud (Szu)	16,38 kg
mine (görög)	1,5 kg
oka (török)	1,275 kg
kantar (török)	56,11 kg
bahar (arab államok)	202,5 kg
cantar (román)	56,1 kg
cserik (török)	2 kg
drem (bulgár)	3,2
berkovec (Szu)	163,8 kg
lut (lengyel)	12,672 g
gerbe (marokkói)	3,0 kg
pfenning (bajor)	1,0938 g
loth (osztrák)	14,616 g

EGYÉB MÉRTÉKEK

tucat	12 darab
nagytucat = 12 tucat	144 darab
tipográfiai pont	0,376 065 mm
csillagászati egység	$1{,}496\ 00 \cdot 10^{11}$
csomó	1,852 km/h
dekád	10 nap
hét = 7 nap, azaz = 168 óra = 10 080 perc = 604 800 sec	
nap = 24 óra = 1440 perc = 86400 sec	
kanál	15–20 g (evőkanál)
teáskanál (USA)	5 ml
tengeri mérföld	1852 m
tüzérségi vonás	a kör 6400-ad része
vagon	10 t
fényév	$9{,}460 \cdot 10^{15}$ m

Területszámítás négyzetméterről négyszögölre

m^2	n-öl	m^2	kh	n-öl	ha	kh	n-öl
1	0,3	100	–	28	1	1	1180
2	0,6	150	–	42	2	3	761
3	0,8	200	–	56	3	5	341
4	1,1	250	–	70	4	6	1522
5	1,4	300	–	83	5	8	1102
6	1,7	350	–	97	6	10	682
7	2,0	400	–	111	7	12	263
8	2,2	450	–	125	8	13	1443
9	2,5	500	–	139	9	15	1023
10	2,8	550	–	153	10	17	604
15	4	600	–	167	20	34	1207
20	6	650	–	181	30	52	211
25	7	700	–	195	40	69	815
30	8	750	–	209	50	86	1418
35	10	800	–	222	60	104	422
40	11	850	–	236	70	121	1026
45	13	900	–	250	80	139	29
50	14	950	–	264	90	156	633
55	15	1000	–	278	100	173	1236
60	17	2000	–	556	200	347	873
65	18	3000	–	834	300	521	509
70	20	4000	–	1112	400	695	146
75	21	5000	–	1390	500	868	1382
80	22	6000	1	68	600	1042	1019
85	24	7000	1	346	700	1216	655
90	25	8000	1	624	800	1390	292
95	26	9000	1	902	900	1563	1528
99	28	10000	1	1180	1000	1737	1164

Területszámítás négyszögölről négyzetméterre

n-öl	m^2	n-öl	m^2	kh	ha	m^2
1	3,6	100	360	1	–	5755
2	7,2	150	540	2	1	1509
3	10,8	200	719	3	1	7264
4	14,4	250	899	4	2	3019
5	18,0	300	1079	5	2	8773
6	21,6	350	1259	6	3	4528
7	25,2	400	1439	7	4	0283
8	28,8	450	1619	8	4	6037
9	32,4	500	1798	9	5	1792
10	36,0	550	1978	10	5	7546
15	54	600	2158	20	11	509
20	72	650	2338	30	17	2639
25	90	700	2518	40	23	0186
30	108	750	2698	50	28	7732
35	126	800	2877	60	34	5279
40	144	850	3057	70	40	2825
45	162	900	3237	80	46	0371
50	180	950	3417	90	51	7918
55	198	1000	3597	100	57	5464
60	216	1100	3956	200	115	0928
65	234	1200	4316	300	172	6393
70	252	1300	4676	400	230	1857
75	270	1400	5035	500	287	7321
80	288	1500	5395	600	345	2785
85	306	1600	5755	700	402	8249
90	324	–	–	800	460	3713
95	342	–	–	900	517	9177
99	356	–	–	1000	575	4642

KIEGÉSZÍTÉS

a „KARTALI KISBÍRÓ KALENDÁRIUMA 1993. számában megjelent területi adatok helyesbítésére, mivel azok tévesen jelentek meg.

Helyes adatok	**kat.hold**	**hektár – négyzetméter**	
Nagyközség közigazgatási területe:	5040	2901.	7834
" ebből belterület:	554	319	2525
" ebből külterület:	44486	2581.	8664
Összesen:	5040	2900.	10359
Ténylegesen:	5040	2901.	10359

Megjegyezni kívánom, hogy községünk területe + – vonatkozásban esetenként változott, hol csökkent, hol nagyobbodott.

év:	**kat. hold**
1960	4990
1970	5040,

mivel Hévízgyörktől 45 kat.ha a Bazán-lakás és a honvédségi lőtér közötti terület átcsatolásra került. Az átcsatolást az tette szükségessé, hogy az Állami gazdaság a Fenyőharaszti lakókat teljesen ki akarta telepíteni. Így a Dózsa György út baloldali részen gazdasági támogatással lakások épültek.

Pl. a 30-as években is csökkent majd a 40-es években újra növekedett a falu területe, mivel a Kiskartal-i báró összeveszett a kartali Elöljárósággal (adó miatt), az akkori belügyminiszter – aki barátja volt a bárónak – a területet átcsatolta Verseghez.

A pontosabb adatokhoz, csökkenés, növekedés körülményeinek tisztázásához több idő szükséges. Az anyag összegyűjtése után közreadjuk.

KARTAL KÖZSÉG *lakosságának megoszlása a lakónyilvántartó szerint az 1960-as évek második felében:*

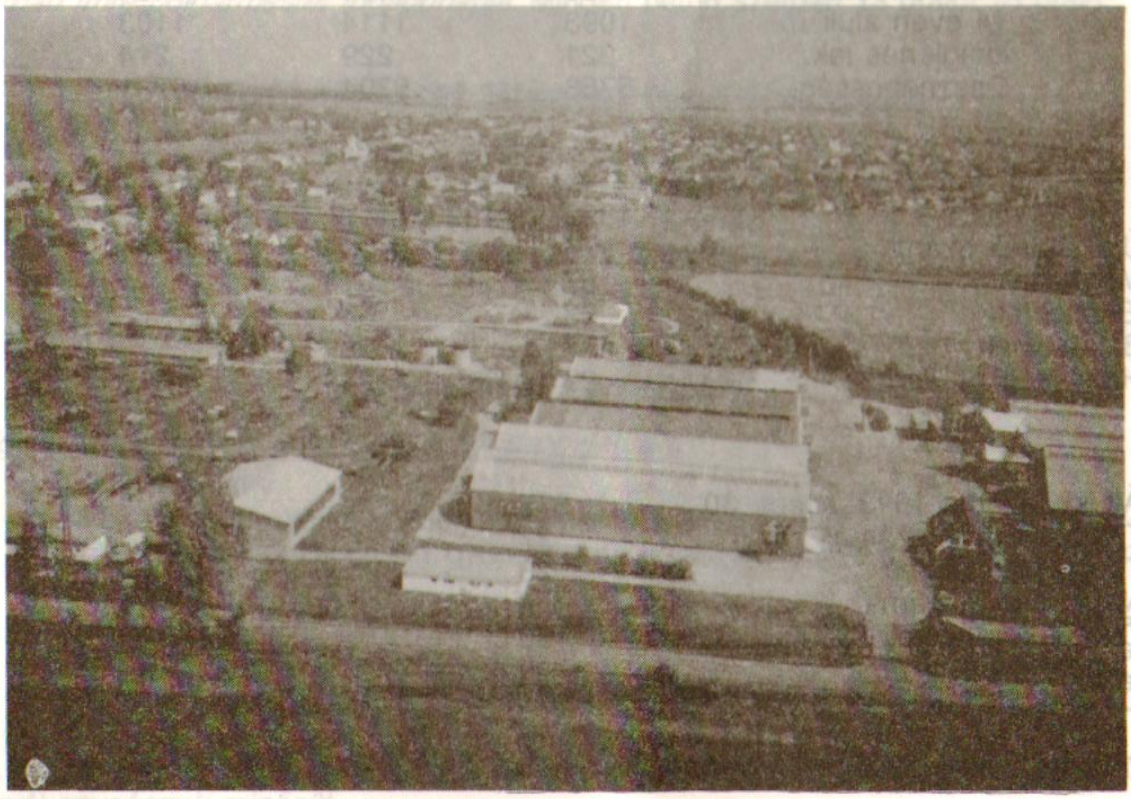
Lakónyilvántartó könyv szerint:	**férfi**	**nő**	**összesen**
Személyek száma:	2438	2589	5027 fő
Községünk területén dolgozó:	198	375	573
Gödöllő járás területén dolgozók:	161	251	412
Járáson kívül, de Pest megyében:	22	4	26
Más megyében dolgozó	35	6	41
Budapesten	1112	642	1754
Tanulók ált.isk., gimnázium, felső	435	472	907
Nem dolgozók (idősek, betegek stb.)	475	839	1314

KARTAL KÖZSÉG *dolgozóinak foglalkoztatási aránya:*

Hol dolgoztak:	**1960. évben**	**1968. évben**
Mezőgazdaságban:	27,7%	21%
Iparban:	18,9%	24%
Építőiparban:	31,5%	32%
Közlekedésben:	5,7%	6%
Kereskedelemben:	1,6%	2%
Egyéb helyeken:	14,6%	15%

Érdekesség amit még sokan nem tudnak. Kartal külterületi határában a volt Tsz kertészet (ún. bulgár kertészet) tájékán az úgynevezett „KARTAL-PATAK'' keletkezett, amely érinti Kerekharaszt községet, Hatvan város határát, Boldog községet megkerülve, Jászfényszarunál folyik a Zagyvába.

Sőregi János s.k.
nyugalmazott tanácselnök

KARTAL ADATAI

A teljes úthálózat hossza:	33.60 km
ebből belterületre eső	23.258 km
ebből burkolt:	12.843 km
járda hossza:	25.70 km

Lakóházak száma:	1666
1992-ben kiadott építési eng. sz.	21
1992-ben kiadott haszn.vét. eng.sz.	23
1993-ban kiadott építési eng.sz.	18
1993-ban kiadott haszn.vét. eng.sz.	12

Állandó lakosok száma:	**1991.szept.30.**	**1992.okt.30.**	**1993.nov.30.**
	5532	5565	5567
14 éven felüli	4439	4451	4464
14 éven aluli	1093	1114	1103
ideiglenes lak.	221	229	214
Össznépesség:	5753	5794	5781

	1992	1993. szept. 30-ig
Újszülöttek száma	76	53
Meghaltak	57	61
Elköltöztek	63	58
Beköltöztek	77	68
Házasságköt. száma	29	24

Ált.isk. száma 1993. szept. 30.	576
Tan.csoportok száma	27
Tantermek száma	28
Napk. csop. száma	6
Óvodai férőhelyek száma	190
Óvodai csop. száma	9
Óvodai létszám	271

(Forrás a Polgármesteri Hivatal)

Polgármesteri Hivatal Dolgozói

1.	Urbán Imre	polgármester
2.	Dr.Keresztes Katalin	jegyző
3.	Oláhné Varga Erzsébet	mb. jegyző
4.	Krekó Ferencné	igazgatási csop. vezető
5.	Bognár Józsefné	igazgatási előadó
6.	Krekó Károlyné	igazgatási előadó
7.	Kiss Ferencné	pénzügyi csoportvezető h.
8.	Hegyi Mihályné	pénzügyi főelőadó
9.	Ambrus Károlyné	pénzügyi előadó
10.	Bognár Lászlóné	pénzügyi főelőadó
11.	Szlepák Lajosné	pénzügyi főelőadó
12.	Berta Ferencné	pénzügyi előadó
13.	Szabó Béláné	pénzügyi főelőadó
14.	László Tiborné	adóiroda vezető
15.	Kalmár Katalin	adóügyi előadó
16.	Pintér Mihály	műszaki főelőadó
17.	Blaubacher János	műszaki előadó
18.	Hrágyel Józsefné	adminisztrátor
19.	Majláth Lászlóné	adminisztrátor
20.	Csuka Andrea	adminisztrátor
21.	Mészáros Józsefné	takarító

Urbán Imre polgármester fogadónapja: Minden héten szerdán 13 órától 18 óráig

Polgármesteri Hivatal fogadónapjai:

Hétfő 8–12-ig 13–16 óráig
Kedd *nincs ügyfélfogadás*
Szerda 8–12-ig 13–18 óráig
Csütörtök *nincs ügyfélfogadás*
Péntek 8–14 óráig

Jövedéki engedély

Jövedéki terméknek minősül helyi viszonylatban:

- dohánygyártmány
- szeszes ital (rum, pálinka, vodka, wisky, likőr, brandy, különleges borpárlat, fogyasztási borpárlat, kevert ital, gyümölcspálinka alapú ízesített szeszes ital, egyéb szeszes ital)
- sör
- kávé
- kőolajtermékek (motorbenzin, gázolaj, tüzelőolaj és könnyű fűtőolaj)

A fenti termékek önálló raktározása, nagykereskedelme, kiskereskedelme jövedéki tevékenységnek minősül.

A jövedéki engedély megkérésének határideje: 1993. augusztus hó 30-a volt a már működő vállalkozóknak.

A kezdő vállalkozások a vállalkozói engedély kiadásával egyidejűleg kérjék meg a jövedéki engedélyt, ha a fent felsorolt jövedéki tevékenységekre váltanak vállalkozói igazolványt.

A jövedéki kérelemhez csatolni kell:

- adóigazolást (APEH Budapest, Pf. 535, 1399)
- vámigazolást (Vám- és Pénzügyőrség Pest, Fejér és Nógrád megyei Parancsnoksága Budapest, Rózsa F. u. 107. 1064)
- 30 napnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványt
- vállalkozói igazolványt
- társaságoknál a társasági szerződést, alapító okiratot, cégbírósági bejegyzést vagy ezek hiteles másolatát
- üzlethelyiségre, az üzemanyagtöltő állomásra, az önálló háztartási tüzelőolaj eladóhelyre vagy tüzelő anyag telephelyre vonatkozóan a saját tulajdon igazolását vagy a bérleti szerződést.

A jövedéki kérelmet a Polgármesteri Hivatal Adóirodájába kell benyújtani.

Vállalkozók kommunális adója

Minden vállalkozó, aki vállalkozói igazolványt vált, vagy Gazdasági Társaságot alapít, a Hivatal Adóirodájába is köteles 15 napon belül bejelentkezni.

Vállalkozók kommunális adójának előlegfizetési ideje

tárgyév március hó 15-e és
tárgyév szeptember hó 15-e.

A vállalkozók kommunális adójának elszámolása és bevallásának határideje tárgyévet követő február hó 28-a.

Iparűzési adó

Iparűzési adó fizetésére kötelezettek azok a vállalkozók és gazdasági társaságok, akik az Önkormányzat illetékességi területén ital kimérésével foglalkoznak.
Adóelőleg fizetési határidő: tárgyév szeptember hó 15-e.
Bevallása és elszámolása az iparűzési adónak tárgyévet követő május hó 31-e.

László Tiborné

Gépjárműadó

I. félévi gépjárműadó befizetési határideje *tárgyév március hó 15-e*
II. félévi gépjárműadó befizetési határideje *tárgyév szeptember hó 15-e.*

Új gépjármű vásárlása esetén a tulajdonosnak 30 napon belül be kell jelenteni a gépjárművet, ellenkező esetben a Hivatal a rendelkező törvények alapján mulasztási bírságot szab ki.

Mulasztási bírság mértéke:

30 naptól – 60 napig a gépjárműadó	5%-a
60 napot meghaladóan a gépjárműadó	20%-a
1 évet meghaladóan a gépjárműadó	30%-a.

Az is köteles a gépjárműváltozást bejelenteni 30 napon belül, aki eladja vagy a forgalomból kivonatja a gépjárművét.

Útlevélhez szükséges:

1 db	Útlevélkérő lap
2 db	Fénykép
1 db	1000 Ft-os illetékbélyeg.

Kiskorú gyermek esetén mindkét szülő aláírása szükséges a gyámhatóság előtt.

HTO engedélykérelem:

A kitöltött engedélykérelmeket a Polg. Hivatal 2.sz. irodájában kell leadni, melyet a hivatal továbbít a Vác-i Vámhivatalhoz.
(Vámhivatal Vác, Széchenyi u. 4-6).

Anyakönyvi adatok:

Kartalon anyakönyvezett házasságkötésekszáma

1992. december 31-ig:	29
1993. szeptember 30-ig	24

Kartalon anyakönyvezett halálesetek száma

1992. december 31-ig	67
1993. szeptember 30-ig	51

Krekó Ferencné

AZ ISKOLA ÉLETÉBŐL

Akikre büszkék vagyunk

Kitűnő tanulóink az 1992/93-as tanévben:

1.	Katona Kinga	1.a	14.	Simon Péter	2.a.
2.	Karácsony Andrea	1.a.	15.	Magyar Andrea	2.b.
3.	Hegedűs Barbara	1.a.	16.	Rácz Renáta	2.b.
4.	Szászi Edina	1.a.	17.	Borics Réka	3.a.
5.	Scsuka Adrien	1.b.	18.	Winkler Eszter	3.a.
6.	Holicza József	1.b	19.	Nagy Balázs	3.c.
7.	Ambrus Ádám	1.b.	20.	Turányi Annamária	3.c.
8.	Kovács Andrea	1.c.	21.	Vincze Viktória	3.c.
9.	Magyar Szilvia	1.c.	22.	Urbán Katalin	3.c.
10.	Péter Edina	1.c.	23.	Sápi Zoltán	4.a.
11.	Balogh Eszter	1.d.	24.	Tankó Ákos	5.c.
12.	Csécsei Adrien	1.d.	25.	Maksa Edina	5.c.
13.	Sárvári Ágnes	2.a.	26.	Zmák Edina	6.c.

TANÁRI KAR 1957–76 ***Felső sor:*** **Székely József, Siska Gyula, Gersei Ferencné, Szabó Sándorné, Erős Gergelyné, Giron Éva, Kovács István, Balik Jánosné, Czangár Edit** ***középső sor:*** **Olarnyik Magdolna, Szabó Györgyné, Varga Ferencné, Benke Istvánné, Strausz Sándorné, Rehorovszky Gáborné, Simon Lászlóné, Tapolcsányi Katalin, Nagy Rita, Lázárfalvi Györgyné, Siska Gyuláné, Péterfia Gáborné** ***ülő sor:*** **Varga János, Varga Jánosné, Ladócsy Lászlóné, Nagy Sándorné, Németh Antalné, Herczeg Jánosné ig. h., Drabon József ig., Tóth Ernő ig.h., Péterfia Gábor, Koncz Endréné, Szabó Sándorné, Csecskedi Lajosné**

Futóverseny a „Challange day" jegyében

Díjak átadása

Receptek

SÁPI JÁNOSNÉ RECEPTJEIBŐL

Cukor nélkül

DIÓS LEVÉL

Összegyúrunk 4 tojás sárgáját, 12 dkg vajat, 12 dkg lisztet. Pár órát pihentetjük. Vékonyra nyújtva 24 darabba vágjuk. Külön nyújtjuk a darabokat, boríték nagyságúra.

Töltelék: 12 dkg dió, a 4 tojás habja, poliszett

Levél formára hajtva sütjük.

SÁRGARÉPA SÜTEMÉNY

20 dkg reszelt sárgarépa, 20 dkg margarin, 40 dkg liszt, sütőpor, citromlé, citromhéj.

Töltelék: darált dió, poliszett, citromlé, citromhéj.

Kiflinek sütjük.

BIRSALMASAJT EGYSZERŰEN

A birsalmákat félbevágjuk, magházát kiszedjük, héjastól megfőzzük. A levét ne öntsük ki, a magházat megfőzzük benne, leszűrjük, ízlés szerint cukrot teszünk bele, felforraljuk, üvegekbe öntjük, dunsztba rakjuk, mint a paradicsomot, kitűnő üdítőital. A megfőzött birsalmát héjastól ledaráljuk. Kilónként 30 dkg cukrot belekeverve tepsibe téve sütjük, párszor megkeverjük. Pirított darabos diót belekeverve tányérokba öntjük.

Egyszerűen, jót!

HÚSTEKERCS

A hússzeleteket előkészítjük, mint a rántotthúshoz: kiverjük, sózzuk, borsozzuk. A füstölt sonkát vékonyra szeletelve pár órát tejben áztatjuk.

Töltelék: tejben áztatott zsömle, tojás, zöldségzöldje, a rozmaring zöld levele apróra vágva. (Sót ne tegyünk bele, a sonka sós.) Félkiló húshoz számíthatunk 5 zsemlét. A húst, tölteléket, sonkát, rétegezve, szeletenként tepsibe rakjuk, hosszú tekercsnek formázva. Töltelék a hús és a sonka mellett is legyen. Olajjal meglocsolva, alufóliával letakarva megsütjük. Ferdén szeleteljük! (Előkészíthetjük előző este.)

CÉKLAKRÉM

A céklát megmosva, héjastúl megfőzzük. Meghámozva lereszeljük. Közékeverünk sót, pár kanál étolajat, apróra vágott fokhagymát. Befőttes üvegekben tároljuk, hideg helyen sokáig eláll. Pirítós kenyér tetején kitűnő!

GYÜMÖLCSTORTA SÜTÉS NÉLKÜL

(karikás, levehető tortaformában jó)

1/4 kg kekszet darabokra tördelünk, pár kanál gyümölcsszörppel meglocsoljuk, egy evőkanál lekvárt belekeverünk és a tortaformába terítjük. Két evőkanál zselatint félórát áztatunk. Felét felforraljuk, majd langyosan egy pohár joghurtba keverjük. (Ha esetleg darabos lesz, melegítsük fel.) Ha már a joghurt kemény, közékeverünk egy kocka túrót, porcukrot, vaniliát, tovább hűtjük, ha szükséges, majd a tortaformába, a kekszre simítjuk. Telerakjuk bármilyen gyümölccsel (lehet friss, fagyasztott vagy befőtt, vagy párolt alma). A megmaradt zselatinhoz öntünk 2 dl higított csümölcsszörpöt. Felforrósítjuk és hidegen, de nem darabosan, a gyümölcs tetejére locsoljuk. Másnapig a hűtőszekrényben tartjuk, majd a tortakarikát levéve szeleteljük.

DEÁK MIHÁLYNÉ RECEPTJEIBŐL

SAJTOS VENDÉGVÁRÓ

Tésztába: 10 tojás, 20 dkg trappista sajt reszelve, 2-3 kanál liszt, 1 dl tej, vegeta, só, lágy tésztáját alaposan kizsírozott lapos, gáztepsibe öntjük, előmelegített sütőbe sütjük.

Ha langyosra hűlt, a következő krémmel kenjük:

25 dkg margarin, kicsi mustár, majonéz, apróra vágott savanyúság, vagy snidling, petrezselyemzöld, újhagyma (tetszés szerint, ki mit szeret), majd sonkával, vagy valamiféle szalámival, kenőmájassal (ez is ízlés és pénztárca függvénye) beterítjük, s feltekerjük mint a piskóta tekercset. Minden szelet tetejét egy-egy vékony csík sajttal díszítjük.

KELETI CSEMEGE

60 dkg kristálycukor, 9 tojás sárgája, 40 dkg dióbél vágott, 2 csomag margarin, 1 csomag ostya lap.

A 30 dkg kristálycukrot megpirítjuk, de úgy, hogy ne legyen kemény és 1 1/2 Ráma margarint. A másik felét a 9 tojás sárgájával jól kikeverjük, és a kettőt összefőzzük sűrű krémnek és a késsel összevágott diót beletesszük. Lerakjuk egymás mellé a 3 lapot, rákenjük a krémet és a másik 3 ostya lapot ráhelyezzük, 1 éjszakán át lenyomatjuk, hogy összetapadjon.

Tetejére: 1/2 csomag Rámát, 10 dkg kristálycukorral, 4 evőkanál tejjel és 3 evőkanál liszttel, valamint tetszés szerint kakaóval, csokoládé krémmé főzzük, vizes késsel az ostyalapokra rákenjük.

ZSELÉS SZÍNES KOCKA

1 csomag étkezési zselatint felfőzünk 4 és $^1/_2$ dl vízzel.

1. lap 3 kanál kakaó, 3 kanál porcukor, 2 egész tojás, 1 csomag vanilia, 1 dl zselatint,
2. lap 1 pohár tejfel, 3 kanál porcukor, 1 csomag vanilia, 1 dl zselatint,
3. lap 2 egész tojás, 3 kanál porcukor, 1 csomag vanilia, 1 dl zselatint,
4. lap a maradék zselatinhoz teszünk 1 dl szörpöt.

Vizes tepsibe öntjük, és ha az 1 lap már jó, nem folyik, akkor a következőt rákenjük és így tovább, ha kész, a hűtőbe tesszük.

JAKUS KÁROLYNÉ RECEPTJEIBŐL

MILÁNÓI MAKARÓNI ZSUZSA MÓDRA

(4-5 személyre) *Hozzávalók:*

1 csomag csőtészta, 2 nagy fej vöröshagyma, 70 dkg darálthús, csipetnyi majoranna, fél tubus pirosarany, 5-6 evőkanál ketchup, bors, só, őrölt pirospaprika, 1 doboz tejföl, 40 dkg reszelt sajt, 1 kis doboz paradicsompüré (sűrített)

Egy fazék forró vízben a makarónit kifőzzük, leszürjük és félre tesszük. Olajon vagy zsíron a hagymát megdinszteljük, hozzáadjuk a fent felsorolt fűszereket, és bele tesszük a darálthúst.

Tűzálló edénybe egy sor makarónit teszünk, majd a kész darálthús felét ráterítjük, megint egy sor makarónit, és egy sor darálthúst, végül makarónival végezzük.

Tetejét leöntjük tejföllel, és megszórjuk reszelt sajttal.
Fedő nélkül sütőben a tetejét ropogósra sütjük.
Lehet tálalás előtt, még ízesíteni, és díszíteni ketchuppal.

TOJÁSGOMBÁK

Hozzávalók: 10 db tojás, 5 db paradicsom, 1 kiskanál mustár, 1–2 kiskanál tejföl, 1 evőkanál vágott petrezselyem, só, bors, negyed tubus gulyáskrém, majoranna, egy szál füstölt kolbász, vagy sonka, fejes saláta, 1 fej vöröshagyma

Elkészítés: A tojásokat keményre főzzük, sárgáját kikaparjuk úgy, hogy a tojás tetejét levágjuk, ezt óvatosan tegyük, hogy a tojás egybe maradjon. A levágott tetejét és a kikapart sárgáját apróra vágva egy tálkába gyűjtjük, és félre tesszük. Egy kis lábasba az apróra vágott vöröshagymát megpirítjuk a petrezselyemmel, és az apró kockára vágott kolbász darabkákkal. Hozzáöntjük a félre tett tojássárgájának törmelékéhez, és a fent említett fűszerekkel ízesítjük, jól elkeverjük, és az ép tojást megtöltjük ezzel a töltelékkel.

Az 5 db paradicsomot ketté vágjuk, belsejét kikaparjuk, és minden tojás tetejére egy fél paradicsomot kalapként ráhelyezünk. Tetejét majonézzel apró pettyekkel díszítjük. A kimaradt tölteléket egy tál aljára terítjük, saláta levéllel letakarjuk, majd erre ültetjük a kész tojásokat.

Díszíthetjük csemege uborkával is. Zsúrokra, vagy tea délutánokra, sőt előételként tálalhatjuk.

HAMIS DISZNÓSAJT

Nagyon sok olyan embert ismerek, aki csak a kocsonya levét szereti. Egyszerű a megoldás, miután elkészült a kocsonya, a tányérba csak a levét leszűrve adagoljuk. A húst lecsontozzuk, és egy tálban összegyűjtjük. Vágódeszkán hosszú csíkokra vagdossuk és egy másik tálban gyűjtjük. Mikor ezzel elkészültünk, elkezdjük fűszerezni. Van füstölt csülök, füstölt bőr, meleg köröm és ha disznósajtot is akarunk, tegyünk még bele disznócombot vagy tarját vagy lágyékost. Tehát mindegy, csak húsos legyen. Ha ezeket csíkokra vágtuk, akkor fűszerezhetjük:őrölt pirospaprika, bors, majoránna, fokhagyma, köménymag.

Az egészet jól összekeverjük, öntünk rá kocsonyalét és összekeverjük a masszát. Ha van formázó edényünk pl.: őzborda, abba helyezzük úgy, hogy az őzbordát kibéleljük füstölt bőrrel. Picit meglocsoljuk kocsonya levével és feltöltjük a masszával, a tetejét egyenletesen eligazítjuk, végül még beborítjuk füstölt bőrrel. Végül pici kocsonyalét öntünk rá. Betesszük a hűtőbe, 1-2 óra múlva fogyasztható. Kiborítjuk az őzbordából és szépen szeletelni lehet.

MUSTÁROS SERTÉS SÜLT (Zsuzsa módra)

Hozzávalók: 1 kg sertéscomb, 3 gerezd fokhagyma, vegeta, só, vörösbor (száraz), majoranna, bors, mustár, olaj, 1 db babérlevél, őrölt pirospaprika

Elkészítés:

A hússzeleteket vegetával, borssal, majorannával fűszerezzük, majd fokhagyma krémmel megkenjük. A serpenyőbe olajat forrósítunk, és a húst a forró olajban sütni kezdjük, majd sütés közben 2 dl vízzel, és 2 dl vörösborral felengedjük, a babérlevelet hozzáadjuk, egy evőkanál mustárt a levében még elkeverünk, és addig pároljuk, amíg a levét el nem fővi, és így mindkét oldalát pirosra sütjük. Tűzálló tálba a hússzeleteket kiszedjük, minden szeletet bekenünk csipetnyi mustárral, és őrölt pirospaprikával meghintve főtt burgonyával tálaljuk, és meglocsoljuk a hús levével. Mexikói salátával kínáljuk.

MEXIKÓI SALÁTA (Zsuzsa módra)

Hozzávalók

$^1/_2$ kg zöldborsó, 1/4 kg répa, $^1/_4$ kg kukorica, 2 db vöröshagyma, majoranna, fehér bors, só, cukor, 2 kanál ecet, 1 dl olivaolaj

Elkészítés:

A borsót, répát, kukoricát sós vízben puhára főzzük, de csak annyi lében, hogy éppen ellepje, közben befűszerezzük majorannával, borssal, evőkanálnyi cukorral, és az ecettel. Még föl, addig a vöröshagymát karikára vágva besózzuk, és a sóval jól szétnyomkodjuk. Csipetnyi bors és majoranna kíséretében állni hagyjuk. Tíz perc után levét lecsorgatjuk és a megfőtt zöldségféléket forrón ráöntjük. Jól összekeverjük, és lehűlésig állni hagyjuk, majd levét ennek is leöntjük, és az egész salátát oliva olajjal meglocsoljuk, elkeverjük, és hűtőszekrényben kicsit állni hagyjuk. Sülthúsokhoz tálaljuk.

BUSZ MENETREND

Kartal, Bartók Béla út megállóhelyről Verseg felé

Jelmagyarázat:
I: iskolai előadási napokon; T: tanszünetben munkanapokon; C: a hetek utolsó munkanapja kivételével munkanapokon; a: a hetek első tanítási napját megelőző munkaszüneti napokon; b: a hetek első tanítási napját megelőző munkaszüneti napokon

HOVÁ-MIKOR

Munkanapokon (hétfőtől-péntekig)	Szabadnap (szombat)	Munkaszüneti nap (vasárnap)
Buják, 2. sz. ib.		
16.48		
Bér, sz. ib.		
7.59 14.54 17.11 18.51	7.59 14.54 18.51	8.27 14.54 18.51
Erdőkürt, f. szöv.		
5.09 7.44 10.29 12.44 14.44	7.44 8.39 10.29	7.44 10.29 17.39
16.14 17.39 20.49	14.44 17.39 20.49	20.49
Erdőtarcsa, kh.		
10.29 14.44 16.48 18.54	5.09 10.29 14.44	10.29 14.44 18.39
	18.39	
Kartal, mozi		
4.21 5.09 6.19 6.31 6.57	4.24 5.09 6.19	4.24 5.21 6.19
7.16 17.24 7.44 7.46 7.59	6.57 7.44 7.59	7.44 8.27 9.44
8.39 9.44 10.29 10.41 11.29	8.39 10.29 11.29	10.29 11.29 12.44
12.11 12.44 13.39 13.59 14.24	12.44 13.39 13.59	13.59 14.44 14.54
14.44 14.54 14.56 15.26 15.39	14.24 14.44 14.54	15.39 16.39 17.01
16.14 16.39 16.48 16.53 17.11	15.39 16.59 17.26	17.39 18.22 18.39
C17.14 17.26 17.26 17.39 18.22	17.39 18.22 18.39	18.51 19.39 a19.39
18.26 18.39 18.51 18.54 19.26	18.51 19.39 20.49	b20.36 20.49 21.06
19.39 20.49 21.39 23.04 23.39	21.39 23.39	21.17 22.39
Kálló, 2. sz. szöv. bolt		
5.09 7.44 7.46 10.29 12.44	5.09 7.44 8.39	7.44 10.29 14.44
14.44 16.14 17.11 17.39 18.26	10.29 14.44 17.39	17.39 18.39 20.49
18.54 20.49	18.39 20.49	
Palotás, iskola		
14.54 17.39 18.51	14.54 17.39 18.51	14.54 18.51
Szirák, r.k. templom		
7.59 14.54 16.48 17.11 17.39	7.59 14.54 17.39	8.27 14.54 18.51
18.26 18.51	18.51	

BUSZ MENETREND

Kartal mozi megállóhelyről Aszód felé

Jelmagyarázat:
I: iskolai előadási napokon; T: tanszünetben munkanapokon; C: a hetek utolsó munkanapja kivételével munkanapokon; a: a hetek első tanítási napját megelőző munkaszüneti napokon; b: a hetek első tanítási napját megelőző munkaszüneti napokon

HOVÁ-MIKOR

Munkanapokon (hétfőtől-péntekig)					Szabadnap (szombat)			Munkaszüneti nap (vasárnap)		
Aszód, Kossuth L. u. 2.										
4.18	4.33	4.55	5.23	5.28	4.55	6.28	6.40	5.43	6.28	6.40
5.40	5.43	6.28	6.35	6.40	8.35	9.05	9.38	8.35	10.55	11.19
7.25	8.31	8.35	9.38	10.55	11.25	12.05	12.55	12.05	17.00	a18.28
12.05	12.08	12.55	14.10	I14.28	15.05	17.00		18.48	18.51	
14.55	15.25	15.58	17.00	20.05						
20.55										
Aszód, vá.										
3.25	3.55	4.30	4.33	4.55	3.25	3.55	4.55	3.55	4.55	5.25
5.25	5.55	6.40	6.50	7.25	4.57	5.25	6.40	6.40	6.55	8.35
7.25	17.32	8.35	9.05	9.38	6.55	7.25	8.35	9.05	10.55	11.19
10.55	11.25	12.05	13.10	T14.00	9.05	9.38	11.25	12.05	13.10	14.10
14.10	I14.28	14.30	14.55	15.25	12.05	12.55	13.10	15.05	16.10	17.00
15.47	16.10	C16.47	16.57	17.00	14.10	14.30	15.05	b17.55	a18.28	18.48
17.55	17.55	19.05	20.05	20.55	16.10	16.57	17.00	19.05	20.10	21.05
22.07					17.55	19.05	21.05			
					23.05					
Budapest, BNS. aut. áll.										
4.18	4.33	5.23	5.28	5.43	6.28	9.38		5.43	6.28	11.19
6.28	8.31	9.38	12.08	15.58				a18.28	18.48	18.51
Ganz Mérőgyár										
4.55	6.28	6.35	12.55	15.25						
20.55										
Gödöllő, aut. áll.										
4.55	6.28	8.35	9.38	10.55	4.55	6.28	6.40	6.28	6.40	8.35
12.05	12.55	14.10	I14.28	14.55	8.35	9.05	9.38	10.55	11.19	12.05
17.00	20.55				11.25	12.05	12.55	17.00	18.48	18.51
					15.05	17.00				
Hatvan, aut. áll.										
14.30					14.30			14.10		

VASÚTI MENETREND

(Aszód vasútállomásról)

Jelmagyarázat:
X hétköznapokon; ⊗ munkanapokon; ✖ munkanap, a hét utolsó munkanapja kivételével; ■ a hét első munkanapjái megelőző nap; ⊥ a hét utolsó munkanapján; S sebesvonat; **vastag betű** gyorsvonat; a-nem közlekedik XII. 24., 25., 31.; b-nem közlekedik XII. 27., 28., 29., 30., 31.; c-nem közlekedik XII. 25., 26., 1. 1.; d-nem közlekedik XII. 24

						13.55	Vácrátót	
					S	**14.25**	**Bp. Keleti pu.**	
a		0.37	Hatvan			14.29	Miskolc Tiszai pu.	
b X		3.50	Bp. Keleti pu.			14.30	Budapest Keleti pu.	
c		4.16	Hatvan			15.29	Hatvan	
		4.20	Bp. Keleti pu.			15.32	Ballassagyarmat	
	⊗	4.55	Bp. Keleti pu.		b ⊗	16.04	Hatvan	
		5.22	Bp. Keleti pu.		b ⊗	16.20	Budapest Keleti pu.	
		5.30	Balassagyarmat		S	**16.22**	**Balassagyarmat**	
		5.49	**Bp. Keleti pu.**			16.38	Bp. Keleti pu.	
		5.52	Bp. Keleti pu.			16.38	Füzesabony	
		6.09	Miskolc Tiszai pu.		⊗	16.40	Vácrátót	
	b ⊗	6.20	Bp. Keleti pu.			16.40	**Miskolc Tiszai pu.**	
	S	**7.04**	**Bp. Keleti pu.**		S	**16.45**	Hatvan	
		7.20	Bp. Keleti pu.		b ✖	17.04	Budapest Keleti pu.	
		7.29	Füzesabony			17.23	Hatvan	
		7.49	**Bp. Keleti pu.**			17.29	Hatvan	
		7.55	Balassagyarmat			**17.52**	**Bp. Keleti pu.**	
		8.15	**Eger**			17.55	Ipolytarnóc	
	S	**8.25**	**Bp. Keleti pu.**			**18.11**	**Eger**	
		8.29	Hatvan		b ⊗	18.20	Bp. Keleti pu.	
		9.10	**Zágráb (AGRAM)**		d	18.29	Füzesabony	
		9.29	Hatvan			19.29	Hatvan	
	b ⊗	9.30	Bp. Keleti pu.			19.40	Bp. Keleti pu.	
		9.45	Balassagyarmat			19.42	Vác	
	⊗	**10.22**	**Szécsény**		b ⊗	20.29	Hatvan	
	S	10.30	Bp. Keleti pu.			20.38	Bp. Keleti pu.	
	b ⊗	11.19	Miskolc Tiszai pu.			**20.40**	**Miskolc Tiszai pu. (AGRAM)**	
		11.53	Bp. Keleti pu.			20.45	Balassagyarmat	
		12.00	**Sopron-Szombathely**			21.29	Miskolc Tiszai pu.	
		12.30	Bp. Keleti pu.		a	21.54	Bp. Keleti pu.	
		12.34	Balassagyarmat		b ✖ ■	22.29	Hatvan	
		12.49	**Miskolc Tiszai pu.**			22.40	Balassagyarmat	
		13.36	Hatvan		⊥	23.29	Füzesabony	
		13.45	**Miskolc Tiszai pu.**					

TV-VIDEÓ-AUTÓRÁDIÓ SZERVÍZ

PARABOLA ANTENNA

Gergely László Kartal, Felszabadulásút 26.

MAGYAR DIVATÁRU

Női, férfi, gyermekruházat, egész évben bővülő választékkal.

Kartal, Rákóczi út 73.

A KÖVETKEZŐ ÁRUFÉLESÉGEK MEGVÁSÁROLHATÓK A HAMAROSAN MEGNYÍLÓ PETŐFI TÉRI ÜZLETHÁZBAN:

✣ gyógynövény
✣ gyógyhatású készítmények
✣ gyógyvíz
✣ babaápolási cikkek
✣ gyógykozmetikumok
✣ bioélelmiszerek és egyes állatgyógyászati készítmények

Közérdekű Intézmények fogadóórái

Kedves Olvasóink!
1993-ban a telefonjegyzék nem változott, ezért nem adjuk közre.

MŰVELŐDÉSI HÁZ
Kartal, Felszabadulás út 107.

Telefon:	241
Hétfő	8–20
Kedd	szünnap
Szeda	8–18
Csütörtök	8–18
Péntek	8–19 óráig

Szombat-vasárnap rendezvénytől függően.

KÖNYVTÁR
Kartal

Hétfő	9–17.30
Kedd	9–17.30
Szerda	szünnap
Csütörtök	9–17.30
Péntek	9–17.30
Szombat	9–14 óráig
Vasárnap	szünnap

POSTA

Hétfő	8–16
Kedd	8–16
Szerda	8–16
Csütörtök	8–16
Péntek	8–16 óráig

TAKARÉKSZÖVETKEZET

		pénztári órák:
Hétfő	8–17.30	8–17.30
Kedd	8–168	–14.30
Szerda	8–16	8–14.30
Csütörtök	8–16	8–14.30
Péntek	8–14	8–12.30

Dr. Katona Miklós I. körzeti orvos

Hétfő	8–12	19–20
Kedd	8–11	19–20
Szerda	8–12	
Csütörtök	8–11	19–20
Péntek	8–12	
Szombat	8–10 óráig	

Dr. Tankó Géza II. körzeti orvos

Hétfő	8–12	18–19
Kedd	10–12	
Szerda	8–11	18–19
Csütörtök	8–12	
Péntek	8–12	18–19 óráig

Felülvizsgálat:
Kedd 8–10 óráig

Dr. Stahorszky Margit gyermekorvos

Hétfő	8–12	16–17 óráig
Kedd	8–11	
Szerda	8–11	
Csütörtök	8–11	
Péntek	8–11 óráig	

Sürgősségi ellátás minden nap 17.30–18.30 óráig
Terhestanácsadás:
Hétfő 12–13 óráig
Csecsemőoltások:
Kedd 11–12 óráig

Dr. Bari Dénes fogorvos

Hétfő	7.30–12.30
Kedd	15.30–20.30
Szerda	7.30–12.30 óráig
Csütörtök	iskolafogászat
Péntek	15.30–20.30 óráig

Gyógyszertár (Kartal)

Hétfő	8–13	13.30–17.30
Kedd	8–13	13.30–16
Szerda	8–13	13.30–16
Csütörtök	8–13	
Péntek	8–13	13.30–16 óráig

Szakorvosi rendelőintézet
Aszód, Csiki út 4. Telefon: 107
Sebészet Dr. Dudás István

Hétfő	8–14
Kedd	8–14
Szerda	8–14
Csütörtök	8–14
Péntek	8–14 óráig

Ideggyógyászat Dr. Halmos Péter

Hétfő	8–13
Kedd	13–17 neurózisgondozás
Szerda	8–13
Csütörtök	8–13
Péntek	8–13 óráig

Szemészet Dr. Lukács Mária

Hétfő	7.45–12
Kedd	7.45–14
Szerda	7.45–14
Csütörtök	7.45–14
Péntek	7.45–14 óráig

Laboratórium

Hétfő	8–13 (8–10 vércukor)
Kedd	8–13
Szerda	8–13 (8–10 vércukor)
Csütörtök	8–13 (8–10 protrombin)
Péntek	8–13 (8–13 vércukor)

Fül-orr-gége Dr. Deák Andor

Hétfő	6.30–13
Kedd	6.30–13
Szerda	6.30–13
Csütörtök	6.30–13 óráig

Fogászat Dr. Ackermann Teréz

Hétfő	14–19
Kedd	Iskolafogászat
Szerda	8–14
Csütörtök	14–19
Péntek	8–13 óráig

Dr. Balsai Mihály

Hétfő	8–13
Kedd	13–19
Szerda	–
Csütörtök	Iskolafogászat
Péntek	13–19 óráig

Nőgyógyászat Dr. Razsovitz Péter

Hétfő	9–14
	8–9 nővédelmi tanácsadás
Kedd	9–14
Szerda	14–18
Csütörtök	9–14
	13–14 nővédelmi tanácsadás
Péntek	9–14 óráig

Belgyógyászat Dr. Duliskovich Tamás

Hétfő	8–14.30
Kedd	8–14.30
Szerda	8–12
Csütörtök	10–14.30
Péntek	10–14.30 óráig

Reumatológia Dr. Bodó Zsolt

Hétfő	8.30–14.30
Kedd	8.30–14.30
Szerda	10–14
Csütörtök	8.30–14.30
Péntek	8.30–14.30 óráig

Sportorvosi rendelés
szerdán 13.00 óra

Gépjármű alkalmassági vizsgálat

Szerda	9–11
Csütörtök	9–11 óráig

EKG vizsgálatot előzetes hivatásos és időszakos csoportos személyszállítást végzők jogosítványához kell végeztetni.
Vizelet vizsgálat minden esetben szükséges.
A vizsgálat minden esetben térítésmentes!
Nem hivatásos jogosítványhoz orvosi vizsgálatok (körzeti orvosnál)

40 éves korig	1.000.- Ft
40–60 éves korig	600.- Ft
60–70 éves korig	400.- Ft
70 éves kor felett	300.- Ft

Hivatásos jogosítványhoz

45 éves korig	600.- Ft
45–60 éves korig	400.- Ft
60 éves kor felett	300.- Ft

Az összeg készpénzben, a helyszínen fizetendő nyugta ellenében.
Röntgen vizsgálatokért az alábbi esetekben kell térítési díjat fizetni:

- magánorvosi beutalás alapján végzett diagnosztikai vizsgálatokért,
- a magánkezdeményezésű külföldi munkavállalással kapcsolatos vizsgálatokért,
- a magánjellegű külföldi utazással kapcsolatos vizsgálatokért.

A vizsgálatok térítési díjai:

Mellkas átvilágítás	200.- Ft
Mellkas ernyőkép	300.- Ft
Fogászati röntgenvizsgálat	150.- Ft
Gyomorvizsgálat	600.- Ft
Negatív felvétel (végtag, gerinc, koponya, egyéb)	400.- Ft
Epevizsgálat	600.- Ft

A térítési díj befizetése a Szakorvosi Rendelőintézet Gazdasági Hivatalában történik a vizsgálatok elvégzése előtt.

Gyógyszertár
Aszód, Szabadság tér 2. Telefon: 432

Hétfő	8–12
Kedd	8–18
Szerda	8–18
Csütörtök	8–18
Péntek	8–12 óráig

Hétfőtől péntekig ügyelet.
Vasárnapi ügyelet: Gödöllő, Dózsa Gy. út 32.

Szent István patika
Aszód, Falujárók útja 1. Telefon: 179

Hétfő	8–18
Kedd	8–18
Szerda	8–18
Csütörtök	8–18
Péntek	8–18
Szombat	8–12 óráig

OTP
Aszód, Kossuth L. u. 4.
Telefon: 133, 76

Hétfő	7.15–12.30	13–14.30
Kedd	7.15–12.30	13–14.30
Szerda	7.15–12.30	13–14.30
Csütörtök	7.15–12.30	13–14.30
Péntek	7.15–12.30 óráig	
Ebédidő:	12.35–13 óráig	

Állami Biztosító Rt.
Aszód, Kossuth L. u. 11. Telefon: 53.

Hétfő	7.30–16
Kedd	7.30–16
Szerda	7.30–16
Csütörtök	7.30–16
Péntek	7.30–13.30 óráig

PROVIDENCIA
Kartal postahivatalban nyitvatartási idő alatt.

HUNGÁRIA BIZTOSÍTÓ
Aszód, Kondoros tér 7. Telefon: 149

Hétfő	7.30–16
Kedd	7.30–16
Szerda	7.30–16
Csütörtök	7.30–16
Péntek	7.30–13.30 óráig

Aranykorona Ügyvédi Iroda

Szerda	14–18 Lindenberger Attila
Csütörtök	14–18 Szőke Pál
Péntek	14–18 óráig Kovacsik Erzsébet

APEH PM. Adófelügyelőség
Gödöllő, Szabadság tér 10.
Telefon: 28/20-801

Hétfő	9–17.30
Kedd	8.15–16
Szerda	8.15–14
Csütörtök	8.15–16
Péntek	8.15–13

Rendőrség – Aszód Telefon: 12
Aszód, Pesti u. 5.

Hétfő	8–12
Kedd	10–18
Szerda	8–12
Csütörtök	8–12 óráig

Csak lejárt szem. ig. érvényesítésével foglalkoznak!
(Elveszett v. csere: Gödöllőn)

Gödöllő Városi Kapitányság
Gödöllő, Petőfi u. 6–8
Telefon: 28/320–333

Hétfő	10–18
Szerda	10–18
Csütörtök	8–12
Péntek	8–12 óráig

Kapitányságvezető fogadónapja minden hónap utolsó csütörtök 10–14 óráig

Pest megyei Munkaügyi Központ Gödöllői Kirendeltsége
Gödöllő, Szabadság tér 10.
Telefon: 28/310–175

Hétfő	8–15
Kedd	8–15
Szerda	8–15
Csütörtök	8–15 óráig

Gödöllő Városi Földhivatal
Gödöllő, Ady E. sétány 60.
Telefon: 28/320–520

Hétfő	8.30–12	13–18
Kedd	8.30–12	
Szerda	8.30–12	13–15.30
Csütörtök	8.30–12	
Péntek	8.30–12 óráig	
Ebédidő:	12–13 óráig	

Területileg illetékes Gödöllő Városi Bíróság
Gödöllő, Dózsa Gy. u. 19.
Telefon: 28/320–197

Hétfő	8.30–11.30
Kedd	8.30–11.30

Szerda 8.30–11.30
Csütörtök 8.30–11.30
Péntek 8.30–11.30 óráig
Panasznap:
Hétfő 8.30–12 13–15.30 óráig
Folyó ügyekben polgári és büntetőjogi iroda
1. em. 25–26. szoba
Felvilágosítás: fszt. 2-es szoba

I.sz. közjegyző Dr. Hajdi László
Gödöllő, Remsey u. 6.
Telefon: 28/330–063

Hétfő 13–16
Szerda 8.30–12 óráig

II.sz. közjegyző Dr. Pálné Dr. Gesztesi Szilvia
Gödöllő, Szabadság tér 10.
Telefon: 28/330–032

Hétfő 8.30–11.30 és 13–16 óráig
Okirat szerkesztés: bejelentésre
Aláírás hitelesítés: soron kívül
Szakmunkás bizonyítvány, érettségi bizonyítvány hiteles másolata: soron kívül
OTP-s nyilatkozat, befogadó nyilatkozat: bejelentésre
Gépjárművel kapcsolatos nyilatkozat: soron kívül, de bejelentkezés tanácsos.

IBUSZ kirendeltség
(valutaeladás, cseh korona kivételével)
Gödöllő, Szabadság tér 7.
Telefon: 28/320–091

Hétfő 8–16
Kedd 8–16
Szerda 8–16
Csütörtök 8–16
Péntek 8–16 óráig
Ebédidő: 13–13.30 óráig
Valutapénztár: 8–13 13.30–15 óráig

Gödöllői Turist Utazási Iroda
(cseh korona eladás)
Gödöllő, Szabadság u. 5.
(a Művelődési Központban)
Telefon: 28/320–685

Hétfő 9–17
Kedd 8–17
Szerda 8–17
Csütörtök 8–17
Péntek 9–16 óráig

Pest megyei Kéményseprő Vállalat
Gödöllő, Kossuth L. u. 18.
Telefon: 28/310–588

Hétfő 12–18
Szerda 12–16
Péntek 9–12 óráig

Kórházak látogatási rendje
Kerepestarcsai megyei Kórház
Kerepestarcsa, Semmelweis tér 1.
Telefon: 28/370–018

Hétfőtől szombatig 16–17
Vasárnap 15–17 óráig

Hatvani Kórház
Hatvan, Kossuth tér 18.
Telefon: 38/341–033

Hétfőtől vasárnapig 15.30–16.30 óráig

Mi szükséges a személyi igazolvány kiváltásához?
14 éves részére (első ellátás)
- születési anyakönyvi kivonat
- személyi lap
- kitöltött adatlap személyi igazolványhoz
- 2 db 3,5 x 4,5 cm, három hónapnál nem régebbi fénykép

Igazolvány cseréhez, érvényesítéshez
- kitöltött adatlap személyi igazolványhoz
- 2 db 3,5 x 4,5 cm, három hónapnál nem régebbi fénykép
- 30 Ft-os illetékbélyeg

Igazolvány elvesztése esetén
- 2 db kitöltött adatlap személyi igazolványhoz
- születési anyakönyi kivonat
- 2 db 3,5 x 4,5 cm, három hónapnál nem régebbi fénykép
- 2 db 30 Ft-os, 1 db 50 Ft-os illetékbélyeg

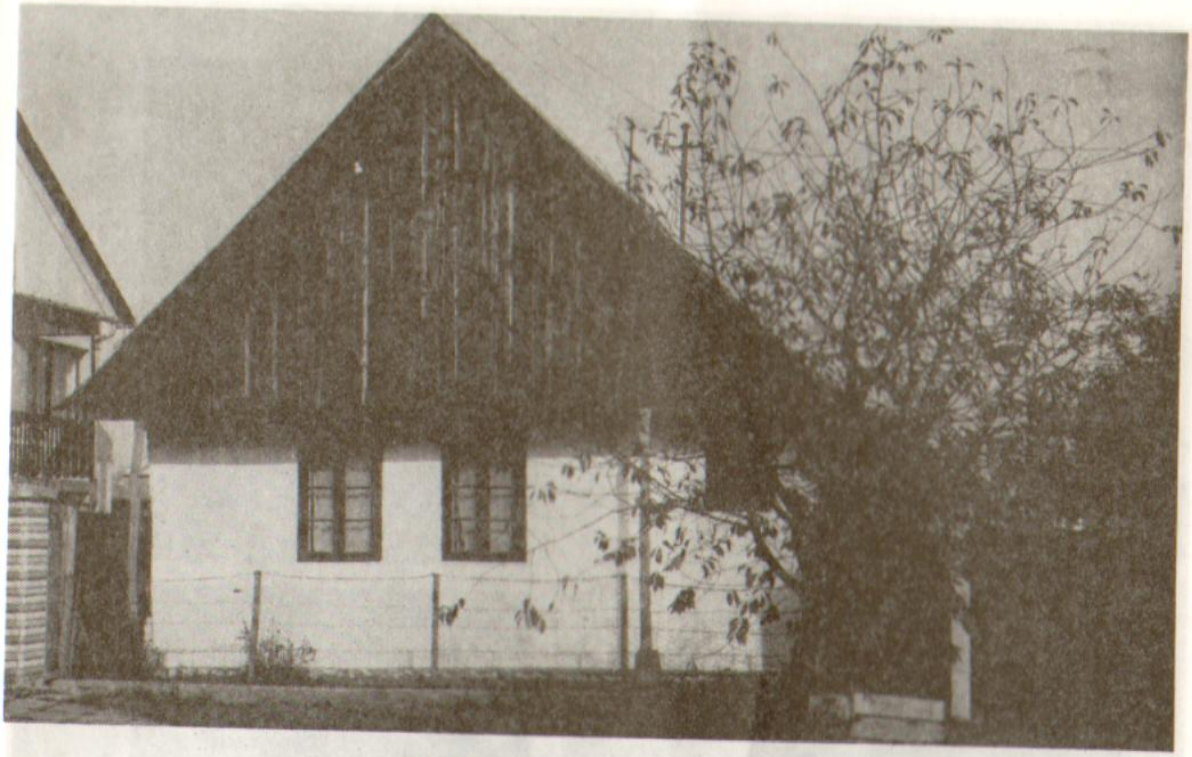
Mi szükséges útlevél kiváltásához?
(Ügyintézés: Kartal Polgármesteri Hivatal)
Útlevéllel nem rendelkezők esetén
- kitöltött útlevélkérő lap (postán kapható)

2 db 3,5x4,5 cm, három hónapnál nem régebbi fénykép
- 1000 Ft-os illetékbélyeg

Útlevéllel rendelkezők esetén
- a fényképen kívül minden, ami a fenti esetben

Gyermekek esetében
- ugyanaz, mint az útlevéllel nem rendelkezők esetében
- mindkét szülő hozzájárulása, melyet a gyámhatóságnál, illetve a kérelem benyújtásakor az ügyintéző előtt kell a szülőknek aláírniuk.

Útlevelek ügyintézése 30 nap!

Petőfi utca 59. – Kiss István háza

Dobó u. 7. – Hegyi Mihály háza

Kastély
Rom. kat. templom
Ulcarészlet
Községháza
Iskola
Kartal
Pethő-üzlethz

Hangya szövetkezet – 1927 körül

Petőfi szobor
az áthelyezés előtt

Petőfi szobor az áthelyezés után

1993. május 1.

A kiskartali szélkerék – 1937

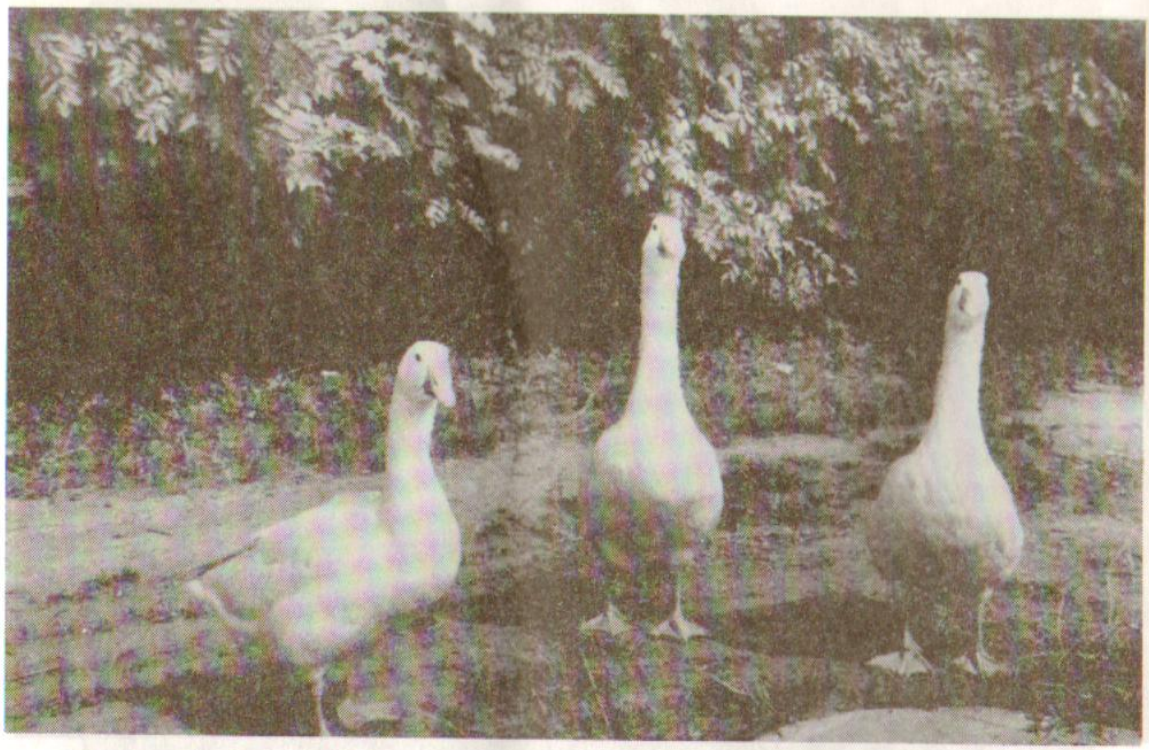

Az óvodások életéből

Székelyudvarhelyi vendégek

Mártonnapi libák

29. Jan. 1996

KÖZSÉGI KÖNYVTÁR
Tulajdona

